

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXVIII., br. 2 (109) 2019.

SADRŽAJ

Iz Uredništva AM (s. S. Sente)	3
NOVA VRHOVNA UPRAVA SESTARA DOMINIKANKI	4
Predavanje s. Jake Vuco.....	7
Predavanje s. Katarine Maglica	12
Glas Crkve: Papina knjiga „Deset zapovijedi“	19
Marija posrednica svih milosti (Bitno.net)	20
Andeli: Padre Pio o Andelu Čuvaru (Bitno.net)	23
Ozanina stranica: Proslava Bl. Ozane u Trnju i u Kotoru	24
Slike Bl. Ozane u Trogiru	32
Monodrama Bl. Ozane u Hamburgu (M. Lasić)	35
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Rudić).....	36
IDI – NOVI UČITELJ REDA FR. GERARD TIMONER	38
Molitva za Europu	41
50 i 60 godina Bogu Redu i Narodu (s. S. Sente).....	42
90. rođendan s. Damjane	46
s. Ivana Pavla primila diplomu doktora znanosti iz područja fizike.....	46
s. Ivana Pavla u emisiji Kozmos i etos	48
Dominikanski kruničari u MB (www.dominikanci.hr)	48
Naši novi dominikanski prezbiteri (www.dominikanci.hr).....	51
9. međunarodni skup sestara dominikanki (s. S. Sente)	51
Ciklus tribina o svemiru (s. I. P. Novina)	60
Intervju sa s. Ivanom Pavlom u GK (IKA).....	65
Uređeni grobovi sestara u Kanadi (s I. Škrinjar i s. M. Vareškić)	65
Ostale vijesti iz dominikanske obitelji (sabrala s. S. Sente)	66
11. Dani Hrvatskih svetaca i blaženika (T.B).....	73
Aktivnosti naših DV	76
Velikani OP Reda: Bl. Buzad (I. Armanda)	78
Da se bolje upoznamo: s. Milanka Nakić	81
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	93
Stranice povijesti: Fazinićeva sjećanja na Stepinca (N. Fazinić i I. Armanda)	96
Naši pokojnici: s. Suzana Maleš	104
Janja Martinović	115
Ana Novina	120
Meditativni trenutak: Ištite i naći ćete (s. K. Maglica).	121
Razbibriga (s. S. Sente)	123

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

Najljepšu stvar što možemo jedni drugima poželjeti u ovim vrućim ljetnim danima jest molitva što je svaki dan upravljamo Duhu Svetome: *umornima odmore, u vrućini lahore, razgovore žalosnih*. Osim svih drugih milosnih darova ovi nam sada najradije dolaze na pamet. Ugodno je i korisno odmarati tijelo uz lagani lahor vjetra, a pritom izustiti koju utješnu, prijateljsku riječ onima pored nas. Na sve nasto poziva sam Gospodin: *Hajdete i vi u osamu na samotno mjesto, i otpočinite malo* (Mk 6,31). Mislim da u današnje vrijeme ne treba puno mudrovati gdje naći samotno mjesto. Ima ga, Bogu hvala, posvuda, samo treba htjeti krenuti. A s druge strane, ako baš dvoumimo gdje ćemo ići, naš sv. o. Dominik će nas rado poučiti: kod Isusa, pred križ, i ako treba malko nasloniti glavu, tu je stepenica pred oltarom. A sv. Katarina govori da je za nju najljepši počinak u 'oceanu mira' – u Bogu. Zato gotovo insistira neka nikada ne zaboravimo na ćeliju svoje duše, gdje nas Bog uvijek čeka.

Osobito je dobro prisjetiti se toga kad nastanu promjene u nama ili oko nas, kad se još ne snalazimo, kad se trebamo privikavati i prilagođavati jedni drugima.

O kojim se konkretno promjenama radi vidimo već na prvim stranicama ovoga broja AM.

Imamo novo vodstvo Kongregacije, a tako i u samom OP redu. Ali crkvene, svjetske i ine datori idu dalje i ne dopuštaju nam 'predugi odmor', odnosno predugo privikavanje. Valja nam se brzo uključiti u nezaustavnu povorku poslanika koji utiru put svijetu, Crkvi, kongregaciji u naviještanju Kraljevstva Božjega. A koji su to poslanici, gdje i na koji se način naviješta i svjedoči Božja blizina, naći ćemo na stranicama i ovoga broja AM.

Hvala svima koji su svemu tome dali svoj doprinos. Neka nam sv. Dominik bude uzor, zaštitnik i izazov. Tako ga svetkujmo da njegov zagovor zadobijemo.

Urednica

**NOVA VRHOVNA UPRAVA SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

Č. MAJKA: S. JAKA VUCO

**Devetnaesti Vrhovni zbor sestara dominikanki (u Buškom jezeru),
izabrao je u utorak 16. srpnja 2019. za vrhovnu poglavaricu
s. Jakicu Vuco.**

Rođena je 5. studenoga 1968. u Sinju od majke Nediljke, djevojački Delonga, i otca Ivana Vuce.

U samostan sestara dominikanki u Korčuli ušla je nakon Osnovne škole koju je pohađala u rodnom mjestu, Trilju. Nakon završene Srednje škole, 1987., u Korčuli, započela je redovničku formaciju, novicijat. Prve je zavjete položila 1989. Dolaskom u Zagreb, pohađala je Institut

za duhovnost, kod otaca karmelićana, gdje je diplomirala 1993. Zatim je upisala izvanredni katehetski studij na KBF-u u Zagrebu. Diplomirala je 2000. godine. Prije odlaska u Šibenik, u zagrebačkom je samostanu bl. Ozane radila u kuhinji, pa u samostanskom staračkom domu, a u ratnom vremenu dvije i pol godine u župnom Caritasu, koji je bio smješten u samostanskim prostorima.

Od 1996. vjeroučiteljica je u šibenskoj Osnovnoj školi Jurja Šižgorića, i od 2011. u šibenskoj Katoličkoj osnovnoj školi. Godine 2009. na poziv šibenskoga biskupa Ante Ivasa, preuzima službu predstojnice Katehetskoga ureda Šibenske biskupije, gdje se brine o vjeroučiteljskom kadru, o njihovu stručnom usavršavanju i rješava eventualne probleme. Priora je šibenskoga dominikanskog samostana u

četvrtom mandatu, a u Vrhovnom vijeću sestara dominikanki zamjenica je i prva savjetnica vrhovne glavarice s. Katarine Maglica. (podaci uzeti iz GK, br. 35, od 30. kolovoza 2015., T. B.)

Neka nad novom vrhovnom glavaricom, s. Jakom Vuco, kao i nad njezinim suradnicama, trajno lebdi svjetlo Duha Svetoga.

VRHOVNE SAVJETNICE I SURADNICE Č. MAJKE SU:

s. Marina Pavlović,
prva savjetnica i zamjenica
č. majke

s. Antonija Matić,
druga savjetnica

s. Rahela Rukavina,
treća savjetnica

s. Janja Martinović,
četvrta savjetnica

s. Barbara Bagudić,
vrhovna tajnica

s. Blaženka Rudić
vrhovna ekonoma

Kratak izvještaj o radu 19. Vrhovnog zbora

Devetnaesti Vrhovni zbor sestara dominikanki Kongregacije svetih andjela čuvara, pod geslom *Učitelju dobri, što mi je činiti?* (Mk 10, 17), započeo je radom 14. srpnja 2019. u Duhovnom centru sv. Ilike, kod oo. karmelićana, u Buškom jezeru. Ovaj je zbor, ili kapitul, bio izbornog i radnog karaktera. U radu su sudjelovale 24 sestre izbornice. Izabrana je nova vrhovna uprava koja će voditi Kongregaciju u narednom šestogodištu.

Prvi dan bio je dan duhovne priprave. Sestre su sudjelovale na nedjeljnju euharistijskom slavlju koje je predslavio o. Jakov Kuharić. Podne su imale dva razmišljanja na temu kapi-tula. Prvo razmišljanje je održala s. Jaka Vuco, prva savjetnica i zamjenica časne majke, a drugo časna majka s. Katarina Maglica. U oba promišljanja dotaknuta su aktualna pitanja sadašnjeg trenutka života i rada Kongregacije, osvijetljena svjetлом Evandelja. Poseban naglasak je stavljen na obnavljanje duhovnog života i zajedništva, koje se ostvaruje pojedinačnim zalaganjem i međusobnom suradnjom, ljubavlju i podrškom.

U utorak, na Gospu Karmelsku, nakon svečanog euharistijskog slavlja, koje je predslavio fr. Jozo Čirko, OP, i zaziva Duha Svetoga, za

vrhovnu glavaricu izabrana je s. Jaka Vuco. Slijedeći dan, u srijedu 17. srpnja izabrane su njezine bliže suradnice, odnosno savjetnice, vrhovna tajnica i vrhovna ekonomka. S. Marina Pavlović izabrana je za prvu savjetnicu i zamjenicu časne majke. S. Antonija Matić izabrana je za drugu savjetnicu, s. Rahela Rukavina za treću savjetnicu

i s. Janja Martinović za četvrtu savjetnicu. S. Barbara Bagudić izabrana je za vrhovnu tajnicu, a s. Blaženka Rudić za vrhovnu ekonomu.

Članice Vrhovnog zbora raspravljale su potom o trenutnom stanju Kongregacije, o

izazovima koji stoje pred njom, te s tim u svezi i o mogućnostima realiziranja postojećih ili novih apostolata, u duhu dominikanske karizme.

Opširniji prikaz rada Vrhovnog zbora i zaključci bit će objavljeni u posebnim Aktima.

Predavanja koja su na duhovnoj obnovi održale č. M. Katarina i s. Jaka

PREDAVANJE S. JAKE VUCO

„Učitelju добри, što mi je чини да задобијем живот вјечни“ (Mk 10,17).

Što nam je činiti da zadobijemo život vječni, a život vječni je cilj kršćanskog života i života Bogu posvećene zajednice okupljene na određenom mjestu i u određenom povijesnom razdoblju općeg ili osobnog života ...

Kao i mladić iz Evandjelja, živimo u okruženjima u kojima vladaju nestabilnost, nemir ili trpljenje, i ta nas stvarnost u našim zajednicama potiče da težimo životu koji neće biti život osrednjosti, da se zapitamo: u čemu se sastoji uspješan život? Koji bi mogao biti naš životni

plan? „Što moramo činiti da bi naš život imao punu vrijednost i puni smisao”, u bilo kojoj životnoj dobi.

Ta pitanja izražavaju velike čežnje, koje su, sigurno, prisutne u našim srcima. Zato ih treba čuti. Ona ne očekuju površne odgovore, već odgovore kadre zadovoljiti istinska očekivanja za punim životom i istinskom srećom.

Mi osjećamo žeđ za beskonačnim, a ujedno smo pozvani biti tražitelji i svjedoci vidljivih i vitalnih evanđeoskih projekata. Pozvane smo

biti žene koje resi čvrsta vjera, ali i sposobnost empatije - suošjećanja, blizine, kreativnog i stvaralačkog duha, koji ne mogu sputavati duh osobe krutim strukturama i strahom od napuštanja tih struktura. 1

Budemo li živjele jedna za drugu to predstavlja dragocjenu mogućnost susreta s Bogom. Kako ponovno otkriti odgovornost da budemo *proroštvo* kao zajednica, da *zajedno tražimo*, s poniznošću i strpljivošću, *riječ smisla* koje može biti dar, *te je svjedočimo* jednostavno i snažno.

U istom smislu pozvane smo na jedno duhovno hodočašće u prošlost, na put mudrosti i znanja kako bismo se našli na stazama Palestine ili blizu lađe skromnog galilejskog ribara, ribara Krista, koji je svoje djelovanje otpočeo da su se mreže ostavljale na obali, stol za prikupljanje poreza uz rub ceste, zelotove ambicije ostajale među odbačenim planovima...

Zaustavimo se i mi u svom duhu na onom početnom prizoru: „Radost trenutka u kojem me Isus pogledao... Odgovornost i zahtjevnost poziva nam je trajni zadatak! 2, a odgovor na poziv ljubavi je trajno prisutan!

Kako to čini mladić iz evanđelja po Marku!

Učitelju dobri, što mi je činiti da život vječni baštinim? Vrši zapovijedi... Sve sam to od mladosti vršio... „Na to Isus pogleda u nj, zavoli ga i, rekne mu: „Samo ti jedno nedostaje:

- ✓ *idi,*
- ✓ *prodaj sve što imaš,*
- ✓ *podaj siromasima,*
- ✓ *i imat ćeš blago na nebu!*
- ✓ *Onda dodji i*
- ✓ *slijedi me!“*

Mladić **pita** - Svjestan svoje nesavršenosti i poziva savjesti na više i bolje, želi čuti, želi odgovor, želi akciju, želi promjenu u sebi. Ne zadovoljava ga njegov dosadašnji način života. Ne zadovoljava ga ono što ima; bogatstvo, ugled,

1 Usp: Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, Istražujte, hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica, Zagreb, 2015. str.40.

2 Usp. Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, Radujte se“, Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica, Zagreb, 2015. str.15

status u društvu, neovisnost. On ima sve što treba, traži nešto novo, drugo, više, bolje. „Učitelju dobri, što mi je činiti da život vječni baštinim?“

On čeka odgovor - Očekujući odgovor, izgleda, spremam je samo na ono kako on to sam zamisljam. Vjerojatno je i prije tražio savjet od drugih rabina, starijih, od onih u koje ima povjerenja, ali.... Nije dobio zadovoljavajući odgovor.

Najprije, sretan odgovara kako sve što je Isus izrekao on već odavna vrši! Ali??? Nije izdržao Isusov pogled, poziv, nije mogao odgovoriti rečenicom, ni djelom. Nije dao da se njegov pogled zaustavi na Isusu kako se Isusov zaustavio na njemu, nije dopustio da njegovo srce zavoli Ljubav koja se nudi, Ljubav koja daje i traži teške/zahtjevne zadatke i odgovore.

A mladić se okrene - Nakon Isusova odgovora, koji je težak, mladić se okreće! Okrenuo se od Isusa! Nitko ga na drugu stranu ne zove, nitko ga (*vjerojatno*) ne sluša dok on razgovara s Isusom, ali on ne može izdržati Isusov pogled i poziv! Okrenuti se od Isusa, okrenuti se od Boga, okrenuti se od sestre, brata, bližnjega.... Vratiti se u ono odakle je došao prije pitanja. On želi više, bolje, - ali nema snage, nema hrabrosti, nema možda nekoga kome može vjerovati, nema nekoga s kim može podijeliti svoje težnje....

Odlazi - On ide. Evanđelist ne nastavlja dalje priču o mladiću... On sada pita mene, traži i čeka odgovor od mene ... što sam ja učinila kada me je zvao? Što činim, što ču učiniti...

Kako ču ja odgovoriti na pogled Krista?

Sada?

Danas?

Moja zajednica, moja Kongregacija?

Što nama nedostaje?

Vršimo li zapovjedi?

Koje su uopće zapovjedi koje trebamo vršiti?

Tko mi je mjerilo?

Opravdavam li se Kristom i kažem da je to po mojoj savjesti?

Kako sam odgojila ili dala odgajati svoju savjest?

Kako ja izvršavam Deset zapovijedi za koje mladić kaže da je za njih siguran!
Pogled Krista na meni traži odgovornost života, traži križ, traži susret ondje gdje trebam, a ne gdje želim biti!
Moja Pravila i Konstitucije sam davno naučila i prošla, ni ne čitam ih više!
Kada nešto tražim, ti tekstovi mi izgledaju tako poznati, pa ne smatram da ih ne znam. Ili su tako čudni, da ih ni ne mogu izvršavati?
Mogu li to ja reći da izvršavam zapovijedi i pravila po kojima sam položila zavjete poslušnosti, siromaštva i čistoće?
Mogu li to za mene reći sestre u mojoj zajednici, moja č. Majka?

Kako mi to činimo?

1. Jesmo li prodale što smo imale?

(Što smo imale? Svoju volju, ne bogatstvo!)

2. Jesmo li to podijelile siromasima?

(Što smo uopće podijelile, dijelimo li darove ...)

3. Jesmo li pošle za njim?

(pošao je za Isusom i Petar, Andrija, Ivan, Jakov, Toma, Juda, jedan i drugi, Dominik, Katarina, Ozana, ... Polaze kroz 21 stoljeće toliki za njim... tko mi je uzor, hranim li svoju dušu euharistijskim Kristom i svjetlim primjerima svetaca, ili se družim na facebooku ili instagruamu ili na kavama, porukama i sl...)

Za nas je sigurno da smo pošle za Kristom, nismo se prvotno okrenule i otišle, ali svakodnevni život iziskuje od nas neprestana okretanja, svakodnevne odluke, žrtve, slamanja i razgovore...

Zaustavljam se još samo na rečenici „Samo ti jedno nedostaje....“

Što mladiću nedostaje? Što je to što nama nedostaje, vjerojatno bi Isus i nama isto odgovorio: ...samo vam jedno nedostaje.... Što je to jedno, kako bi to definirale, kako bi postiglo to jedno što nam nedostaje.

Događa se da sve posložimo kako treba, pokrijemo poslove, dužnosti, susrete, posjete, molimo se, klanjamo se, idemo na pohode i razne

susrete u i van kuće, poslušamo što nam starješica, priora, č. Majka kaže,... a nedostaje nam ono nešto što se ne da izreći, za što nam treba puno riječi i rečenica opisujući to....

Kako nazvati to nešto? Osjećaj za zajednicu? Ljubav prema zajednici? Briga za zajednicu? Odgovornost za zajednicu? Pojedinačna, ne opća!!!

Još nešto....

Zašto Isus mladiću i nama kaže jedno, a nabraja *idi, prodaj, podijeli, dobit ćeš, onda dođi i slijedi me!*

Zar nam ne treba cijeli život da ovo izvršimo i provedemo u djelo. Pa i radi se o životu, *život je proces, promjena nas i situacija, nas i osoba koje su s nama, osobito sestara s kojima smo u istoj kući i istom samostanu!* Ali *idi... prodaj... podijeli... dobit ćeš... onda dođi i slijedi me* - je naše poslanje svakog dana, svake situacije u kojoj se očituje naša predanost Bogu i poslanju na koje smo pozvane i odgovorile bez prisile i svjesno!

Ono što Isus kaže da mladiću nedostaje najvažnija je stvar! Što je to što mladiću ne da da krene za Isusom? Je li to bogatstvo, imanje, ili možda prodaja, podjela, sve ili ništa od toga?

Možda njemu uopće ne paše išta od onoga što Isus predlaže. Kao mladi bogataš sigurno se nije puno umorio da bi stekao bogatstvo, to je vjerojatno ono što mu je otac pripremio, ostavio, priskrbio... Ovaj tužni odlazak mladića, sugerira nam njegovu nemoć za promjenu u životu ili je možda i sam otac poslao sina da pita Učitelja kako će postići život vječni! Svejedno, vidimo kako mladić nije spreman na odgovor, na čin!

Što nas u našim životima prijeći da se mijenjamo? Zašto se ne mogu mijenjati? Stalno želim da se drugi mijenja! A ja? Najbolja? Najsavršenija? Naj, naj... ??? Je li to baš tako ako se stavim u poziciju Isusova učenika.

Isus nije birao pametne, spretne, lijepе, nevine, iskrene, ponizne, poslušne, odvažne, hrabre, itd... On bira one koji žele! One koji hoće! One koji su spremni na hod, imaju sigurnost i pouzdaju se u onoga koga slijede! On je tu! On je jamac svega dobra koje žele doživjeti! On je ljubav koju žele živjeti bezuyjetno i do kraja! Ako s njim krenemo s njim ćemo i završiti! Ako ga

prepoznamo kao što ga je Ivan prepoznao, a Petar mu potrčao i mi ćemo uloviti punu mrežu riba! ... **Bacite mrežu na drugu stranu...**

Isus to govori učenicima koji su se nakon svega što se dogodilo u Jeruzalemu ponovno vratili svom „starom“ poslu. Tri godine su bili s Isusom, povremeno viđali svoje obitelji, bili su zajedno u radostima, nevoljama, tuzi i svemu onom što čini život! Učenici zajedno žive i zajedno odlučuju. Nakon prvog zajedništva kada se sve dijelilo, kada su bili jedno srce i jedna duša, ponovno su u stisci i ne znaju što trebaju poduzeti! Petar kaže idem ribariti. On ne kaže idemo ribariti, a ni ne misli da on sam ide, Petar još traži, još se nada, još gleda... Toma je sumnjičav, Bartolomej mudrijaš, Ivan plah, Jakov nesiguran...

Nakon razočaranja što ništa nisu ulovili, cijelu noć su se trudili, ipak čine što Isus kaže, iako nevoljko, umorni i iscrpljeni, štufi i prazni, u susretu s Isusom sve se mijenja, on mijenja njihove neuspjehe u uspjehe, njihovu beznadnost u radost ulova, njihovu plahost u budnost, njihovu začuđenost u akciju... S takvima je Isus hodao, naviještao, živio! Na takvima je ostavio svoju Crkvu, povjerio ju grješnima i slabima, povjerio je i rekao bez mene ne možete ništa učiniti! (Iv 15,5). Kada se oslanjamo na svoje snage, svoje sposobnosti, svoje metode, svoje prijatelje i uspjehe, jasno je da će naše mreže biti prazne! Koliko možemo čekati, koliko trebamo vremena da vidimo Isusa koji je na obali, pripremio je žeravicu i čeka našu ribu! Blaguje s učenicima i nakon svega pita Petra: Ljubiš li me, ljubiš li me više nego drugi, paseš li moje ovce, i tebe će drugi opasivati i voditi, Kako? I slab si i jak! Možeš sve ako hodiš s Isusom! Sve mogu u onome koji me jača! Petar odgovara – Ti znaš da te volim... Ne ja te volim Učitelju, on zna da ga Isus poznaje bolje nego on sam sebe. Isus vraća u sjećanje Petru i njegovu slabost, njegovo zatajenje, njegov kukavičluk, ali ga ne odbacuje, ne prigovara, ne misli da nije Petar dobar za to! A Petar vjerojatno misli - opet ću nešto uprskati!..... Ali nije. Na Petru je utemeljena i uglavljenna Crkva za sva vremena. I tu Crkvu ostavio je

Krist nama kakvi god jesmo; ali ne nama koji sustajemo na prvim kušnjama, ne nama koji ne znamo prešutjeti, ne nama koji ne želimo podmetnuti svoja leđa, ne nama koji nemamo volje skladno moliti, ne nama koji svaku pogrešku sestre preuveličavamo- a za svoje imamo opravdanja, ne nama koje se trajno mjerimo jedna s drugom i tražimo svoja prava, ne nama koje se lako zatvorimo u svoje sobe i pričamo s onima s kojima nam je to ugodno, ne nama koje vidimo gdje tko grijesi, a ne radimo ništa kako bi nam kao zajednici bilo bolje, ne nama koje „tepimo“ kada će koja što napraviti da se u dатој situaciji možemo poslužiti „slučajem“ kojeg smo čule ili vidjele....

Naš život prožet evanđeoskim savjetima postaje proročko i tiho naviještanje. Takav život ujedno je i prosvjet protiv svega nečovječnog te potiče na promicanje osobe i pobuđuje novu maštovitost ljubavi. Posvećene osobe trebaju znati naviještati riječju i životom ljepotu srodaštva duha i čistoće srca koje čovjeka čine slobodnim za služenje onima koji ga traže.

Nešto treba mijenjati. Poput Petra, kad je neilogično i možda čak besmisleno, iz povjerenja u Isusa trebaju baciti svoje mreže na drugu stranu, trebaju promijeniti način djelovanja. Što to za nas znači? Što promijeniti, koju stranu lađe? Što ako me s druge strane čeka nešto nevjerojatno uzbudljivo? Što ako ja moram obaviti neke promjene, ako moram promijeniti stranu, ako moram promijeniti način života i sve će biti drugačije? Možda je bit u mojoj promjeni? Je li stvar u mojoj vjeri, u njenim plićinama ili dubinama... Život je jezero prepuno mogućnosti, bogato iznad naših očekivanja i mi nismo stvoreni da se uplisnimo, da obljudavimo.... Nismo stvoreni za rutinu, da izgubimo misterij i sjaj svog postojanja. Ali ako smo se ulijenili i zadovoljili jednom prskalicom umjesto vatrometom, onda je došlo vrijeme poslušati glas Onoga koji nas zove s ruba jezera, koji nam kaže da bacimo mreže s druge strane... jezero je duboko. Ono nikada nije u cijelost izlovljeno i svatko od nas u njemu ima što uloviti. Samo trebamo naučiti kako se promijeniti, kako baciti svoje mreže, kako lađe

do vrha ispuniti... kada to napravimo, kada izvučemo prepune mreže, onda odjednom shvatimo nazočnost božanskoga u svojem životu. To se dogodilo učenicima! Neka se dogodi i nama!

Kada su bacili svoje mreže s desne strane lađe i izvukli ih prepune, odjednom su prepoznali Isusa na obali i shvatili da postoji veza između njega i onog što se dogodilo. Gospodin je, uzvikuju Ivan i više nisu mogli dočekati da dođu do obale, Petar skače u vodu! To je način na koji vjera djeluje. Nije to nešto što se stvara u nama. To je posljedica bacanja mreže na drugu stranu i tolikog ulova.

Svaki put kad je naš život težak i bolan, a sreća i radost nas ponovno dotaknu. Ni mi, kao ni Petar nismo u stanju čekati da lađa dotakne obalu, nego skačemo i hrlimo prema Kristu i živimo s njim.

Razmišljajući o konkretnoj našoj situaciji danas vidimo da mnogi ljudi i mi same imamo osjećaj da nas je sve manje u Petrovoj lađi, u Dominikovoj lađi. Trenutno tako i izgleda. Kakva je odgovornost svake od nas radi toga. Koliko molimo i koliko svjedočimo svojim životima u običnim situacijama života, na poslu sa sestrom, u rasporedu dužnosti, u brizi za tužnu sestruru, u pomoći na dužnosti, u preuzimanju posla koji možemo preuzeti, o priznanju posla koji drugi rade, o radostima za tuđe uspjehe, o poštivanju starijih sestara koje su svojim djelima kako god obogatile zajednicu prije nego smo mi to vidjele, o brizi za osnovne poslove u kući, o urednosti i ljepoti prostora u kojima živimo, o svemu onom što ne vidimo, a trebale bi vidjeti, bar nekada!!!

Tko mene može promijeniti? Je li sve što ja radim baš onako kako treba biti? Ima li u mom životu plodova kontemplacije? Koji su plodovi mog razmišljanja i raspravljanja? Koliko često i s kim mogu pričati o vrijednostima života, vjere, milosti, poslanja i realizacije poslanja...

Kao vjernici moramo znati, čvrsto vjerovati i nadati se da dokle god je Isus s nama na lađi, može se ponoviti čudo bogatog ulova. Možemo li mi računati na obnovu naše zajednice, naše Kongregacije ili vidimo da pomalo nema spasa?

Kada su apostoli mislili da je sve propalo, da

se Pismo nije ispunilo, da su možda bili i zavedeni, idu na more/jezero na kojem je Isus.

- Iako su u početku u strahu; ne znaju kako se trebaju ponašati
- osjećaju sigurnost, osjećaju mir, žele biti **uz i s** Isusom što duže.

- A koliko smo mi svaka pojedinačno zauzete za međusobno zajedništvo?
- Koliko mi je stalo popraviti odnose u zajednici?
- Koliko mi je bitna pojedina sestra, ona uspješna ili neuspješna?
- Što za mene znači uspješna, a što neuspješna sestra?
- Imam li srce za slabu, ili razumijevanja za zaposlenu i prezauzetu?
- Imam li strpljenja za stariju kojoj treba samo moja riječ, pogled, pozdrav?
- Imam li poštovanja prema svemu što su starije sestre učinile, a ja danas uživam u tome?
- Mogu li „izmjeriti „, svoj doprinos zajednici i zajedništvu u svom okruženju/svojoj manjoj zajednici?
- Znam li se radovati radostima drugih?
- Znam li tugovati s tužnima?

Ako na prethodna pitanja dajem negativan odgovor, što to govori? Mijenjam li sebe ili samo brojim tko to nije napravio kako treba i neće napraviti kada treba?

O čemu je Isus pričao s učenicima? O ribi? To je bila njihova muka, Isus ne ignorira njihov problem, njihovu potrebu, ali zove ih na doručak, na pečenu ribu, na zajedništvo uz more, uz vodu...

Mogla bih svoje razmišljanje zaključiti velikom i radosnom istinom da smo sve mi pošle za Kristom i bacamo mreže. Nekada u tim mrežama nema ništa, nekada je nešto sitno, ali mi bi trebale biti vjesnice i nositeljice Radosne vijesti svakoj pojedinoj sestri. Svaka naša riječ, svaka naša gesta, svaka naša komunikacija je susret i pitanje ili odgovor.

Naš je život trajno prihvaćanje njegova poziva, ne jednom u mladosti, ne onako općenito,

nego konkretno svakog dana i svakog susreta u molitvi s njim i nakon toga s drugima.

Neka naše živote resi „miris“, Krista, neka naše riječi podsjećaju na njegove, neka naša djela svjedoče toplinu i ljubav u radosti života, neka naše oči budu bistre i obojene bojama radosti, neka naša razmišljanja budu ogledala i odrazi razgovora s njim, o njemu i u njemu kako je to radio naš sv. Otac Dominik.

Možda se nakon našeg Vrhovnog zbora ništa veliko ne će i ne treba dogoditi, možda će sjeme Riječi Kristove, koje uvijek rodi, ovaj put roditi plodom kakvog mi ne očekujemo ili kojem se

ne nadamo. Možda će naš život biti isti kao i do sada, možda neće ispuniti naša očekivanja ni razgovori ni izbori koji će uslijediti, možda ???

Ali neka sve ono što smo danas započele bude onako kako on to hoće, da iz dana u dan tražimo njegovu volju i pokušavamo ju izvršavati njemu na čast i na korist drugih.

Na korist moje male zajednice u kojoj živim, na korist moje kongregacije, moje Crkve i naroda kojem pripadamo. U toj ucijepljenosti i korisnosti će biti i smisao našeg postojanja.

Ako toga ne bude, hoće li biti potrebe za nama?

PREDAVANJE Č. M. KATARINE MAGLICA

Drage moje sestre.

Sve vas srdačno pozdravljam i raduje me što smo nakon toliko neizvjesnosti na dar dobili ovo vrijeme koje posvećujemo Bogu, kako bi poradili na svojoj duhovnoj obnovi. Tu smo kako bismo i glasno razmišljali o sadašnjem stanju u svojoj Kongregaciji, kako bismo uz pomoć prosvjetljеnja i nadahnuća Duha Svetoga mogli razmišljati i govoriti o budućnosti svoje duhovne obitelji.

Stanje koje vidimo i pipamo nimalo nam nije naklono, ne ostavlja nam prostor za ljudski optimizam ni za široko neopterećeno planiranje. Drage moje, ostaje nam naša stvarnost i naš Bog s kojim svaki dan treba postajati sve bliskiji, tražeći njegovu volju, računajući na njegovu pomoć, gledajući njegovim očima svoju sadašnju situaciju, trudeći se živjeti svoj redovnički identitet, vršeći vlastito poslanje u skladu sa svojom karizmom i darovima koje nam je Bog dao. Postaje sve očitije kako se umaramo ne vršeći poslanje koje nam je Bog povjerio, već tražeći svoja zamišljena prava, njegujući svoj ego na uštrb zajednice i zajedništva. Premišljat nam je konkretno življenje svojih redovničkih zavjeta u svojoj svakodnevici, redovničkim kreposti i izvornih kršćanskih vrijednosti. I sam moto našeg Kapitula **„Gospodine što hoćeš da učinim“** jasno govori o činjenici kako želimo Boga ponovno

vratiti u središte osobnoga i zajedničkog života, dati mu mjesto koje mu pripada i jasno se svojim životom, riječima i djelima odrediti prema njemu.

1. BOG ME LJUBI / BOG NAS LJUBI

„Ja sam vas prvi ljubio i pozvao vas da rod donosite i rod vaš da ostane.“ (Iv 15,27)

Od Božje ljubavi se živi, Božje milosrđe oslobađa čovjeka svih njegovih strahova, sumnji, zbuњenosti i malodušnosti. Ova kratka duhovna obnova nam može pomoći kako sliku Božju u sebi doraditi i učiniti je što sličnijom originalu, da zasja Kristovim kvalitetama i ljepotom. Krist nam svojim životnim primjerom i riječima čovjeku upućenim, ukazuje na razliku između slike i originala, između naše i Božje Istine. Navezanost na stvoreno i stvorene udaljila nas je od Boga, učinila nas hladnima i indiferentnima prema Božjoj ljubavi. Znanje koje halapljivo usvajamo, često nas iznevjeri. Znanje o Bogu i čovjeku nam nije dostatno za sretan i ispunjen život. Ono nas, istina, obogaćuje, pruža nam uvid u materiju, u temu rasprave, u srž problema, ali nam ne pruža dostatna sredstva i snagu za provjeru sebe i drugih, niti način kako se osloboditi svojih slabosti i svojih lutanja.

Istina nije gola činjenica. Istina je Osoba. Kod Boga su istina i ljubav isto. Istina ti otkriva kakav si, ali i kakav bi trebao biti čovjek naših dana (i mi sami). Danas čovjek posjeduje svu znanost i tehniku, ali je izgubio MUDROST. Sposoban je stvoriti atomsku bombu, ali posljedice njenog učinka nije sposoban spriječiti. Svojim sposobnostima ima snagu razoriti svijet, razoriti zajednicu i zajedništvo ali započeto razaranje nije sposoban spriječiti. Pogledajmo samo razornu moć neslaganja, netrpeljivosti, neprihvaćanja i omalovažavanja drugih, drugačijih u našim zajednicama. Razornoj moći nema kraja: moć se očituje, smisao se gubi, mir i radost se gube, zadovoljstvo izraslo iz uspjeha ne rađa uvijek mnom ni unutarnjom radošću.

Sestre, svakoj pojedinoj od nas, zadatak je otkriti svoje mjesto u djelu spasenja. Krist je svoju zadaću na Zemlji izvršio. Zadaću je, poput štafete, predao nama, nama kao jedinkama i našoj / našim zajednicama. Kao što je njega poslao Otac, on šalje nas. Šalje nas jedne k drugima, kako bi svatko izvršio svoju misiju. Zato nam se uvijek iznova upitati, Gospodine, što hoćeš da učinim?

Nije se dovoljno zavaravati riječima: *ja radim i svojom plaćom uzdržavam zajednicu...* ili: *ja sam starija. Svoju mirovinu dajem u zajedničku blagajnu; ili ja radim u vrtiću, u kuhinji, u praočici.....* Dosta je to. Neka svatko ulaze sebe i bit će dobro. Zaboravljamo se svaki put iznova podsjetiti kako onaj koji ljubi, ljubi do kraja, daje se do kraja, razdaje se čitav. Uzalud dajemo zajednici ono izvanjsko, ako joj ne dajemo sebe, svoju ljubav, dobrotu i milosrđe...

Ako zajednicu (ne 3, 4 ili 5 sestara) ne sabiremo, ne činimo je ljepšim i ugodnjim mjestom za boravak našem Bogu i nama samima, na krovu smo mjestu. Ne vršimo zadaću na koju nas Bog zove.

Zove nas da Kristu postanemo slični, da napustimo svoj mali sebični svijet otvarajući se ljubavi koja pročišćava moje odnose s Bogom i s čovjekom. Pozvani smo otkrivati vlastite osrednjosti i mlakosti, te osobine koje Isus nikada nije podnosio. „O da si studen ili vruć. Ali jer

si mlak, ni vruć ni studen, povratit će te iz usta.“ (Otkr 3, 15-16)

Jedan duhovni autor će ustvrditi da i najveći grešnici mogu postati sveci, ali oni površni i osrednji, ni vrući ni studeni, nikada. Osrednjost ubija želju i volju za onim višim i boljim. Osrednjost tako biva zadovoljna sama sa sobom, pa niti ne vidi potrebu promjene. Ujedno je takva osoba kronično nezadovoljna s drugima, s pretpostavljenima, sa zajednicom i općenito sa redovničkim životom. Sve oko sebe bi mijenjala osim sebe same, uvijek spremna drugima dijeliti preobilje vlastite praznine.

U svjetlu Božje ljubavi, u tajni pozvanosti i poslanosti, prepoznat ćemo svoju dobru volju, ali i trajnu slabost da je u djelo provedemo; našu želju da Boga nađemo, ali i strah od susreta s njim što uvjetuje da ga samo izdaleka slijedimo; susret ćemo se s brvnom u vlastitom oku i sindromom carinika u odnosu na druge; prepoznat ćemo u sebi Petra slabica i Tomu sumnjivca; Mateja carinika koji živi na tuđi račun; Judu izdajnika i Pavla progonitelja.

Susret sa sobom i zajednicom bez Božje blizine, zastrašujući je i obeshrabrujući. U svjetlu Božje ljubavi sve postaje drugačije. Bog se ravna ljubavlju i milosrđem, ne pravdom i osvetom.

2. KRIST NAS SPAŠAVA

„*Dodite k meni, svi vi umorni i opterećeni...*“

(Mt 11,28)

Javna grešnica i carinik, izdajnik i gubavac u susretu s Kristovim pogledom i snagom njegove ljubavi, vide svoj život kakav uistinu jest. Ne hvata ih strah ni panika, već kajanje, mir i odluka da će svoj život prepustiti Božjoj milosti i ljubavi, da će od tog trenutka slijediti samo njega. Iskustvo života i boli; iskustvo vlastitih padova i krhkosti ne smiju nam biti prepreka na putu prema cilju. Umornost i potištenost oslabi svaku iskrenu težnju za Bogom. Svjesni smo da je Isus došao zbog ovakvih ljudi kakvi smo sami;

- zbog bolesnika koji čeznu za zdravljem
- zbog gluhih koji bi htjeli čuti

- zbog nijemih koji bi htjeli govoriti
- zbog izgubljene ovce koja žali za stadom
- zbog Rasipnog sina koji napušta Oca, obočaćen svojim dijelom naslijedstva
- zbog prelomljene trske i stijena što tek tinja

Sve što je Isus izgovorio i na tebe se odnosi. Njegovi ukori i tebe šibaju, njegova se obećanja tebe tiču, njegovi su zahtjevi i tebi upućeni, njegov prodoran pogled tebe razotkriva, njegova blagost i tebi je namijenjena.

U svjetlu Evanđelja lako ćemo zapaziti manjak ljubavi i ledenu pustoš kojom dišeš ti i zajednica kojoj pripadaš. U svjetlu Isusove riječi ledenjaci koji sprečavaju protok Božje ljubavi kroz nas i po nama; grijeh, neurednost, nezdravo sebeljublje, zarobljenost duhom ovoga svijeta postaju vidljivi i opipljivi. Krist spašava, zato je i došao na Zemlju. Ali, ne bez nas, ne spašava nas bez nas. Računa na suradnju. U starom Zavjetu, ali i danas, često čujemo njegov poziv: „*Pripravite svoja srca!*

Sestre, pripravimo svoja srca kako bi čuli što nam govori, na što nas potiče, kako bi primili milosti koje Bog želi izliti na nas po radu ovog našeg zbora.

Usprkos:

- dobnoj premorenosti
- teretu godina
- umornosti zbog rada i neuspjeha
- iskustva vlastitih slabosti i duhovnog siromaštva
- bezvoljnosti i tapkanja u mjestu
- brojnih izlazaka i brzom smanjenju našeg broja

S Kristom nam je krenuti, vukući se ili trčeći; radosno ili brundajući. Ili ćemo ići s Njim, ili ćemo trčati za Njim. Bez Njega neće ići. Bez Njega smo nitko i ništa. Postajemo osobe bez korijena, bez identiteta i autoriteta. Komu takve što značimo!? Gubimo smisao postojanja. Nismo više znak već protuznak, nismo više radnici u njegovu vinogradu, već neki bezznačajni najamnici koje Bog i ljudi zaobilaze.

Bez iskustva osobne ljubljenosti i spašenosti, nećemo imati što ponuditi svijetu ovoga vremena. Poznavanje Kristovih riječi ne podrazumijeva uvijek primjenu duha i pouke na svagdašnje življenje i međusobne odnose. Često puta tražimo misao koja se razlomljena može ponuditi onima kojima je prenosimo, zaboravljajući da se može prenijeti samo iskustvo i proživljenost, nešto što sami posjedujemo, što smo usvojili.

Uvijek iznova se treba izlagati blagotvornosti Božje riječi kako bi do nas doprla, dotakla nas i mijenjala u nama ono što polako umire, a trebalo bi puninom živjeti, da postane svjetlo koje pročišćava osobne odnose s Bogom i ljudima.

Ljudska znanost i ljudska mudrost nam nisu dostatne da budemo i živimo zajedno, da svjedočimo zajedno i dišemo zajedno. Krist je naš PUT, ISTINA I ŽIVOT. On je ta čudesna snaga koja od brojnih JA stvara jedan MI, koja daje da nam srca kucaju za iste vrednote, da se borimo oko istog poslanja.

3. BOG JE ŽIV I ŽELI NAS ŽIVIMA

Bog je naš Bog živih. Izvor je života i traži od svojih stvorenja da žive puninu života crpeći snagu i prosvjetljenje od Duha Svetoga. Znak života je akcija, radost, mir, osjećaj vrijednosti i ispunjenosti. Tamo gdje Duh struji, potiče, oživjava, ispunja, tamo čovjek živi u jedinstvu sa svojim Bogom i s ljudima oko sebe. Ljubav uključuje zajednicu i zajedništvo, jer „gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima.“ (Mt 18,20)

Grupa apostola je bila dobra ekipa dok je Isus bio s njima i među njima.

Bili su zajedno u molitvi, u poslanju, u dijeljenju slobodnog vremena. Združeni u proživljavanju teškoča i uspjeha, u divljenju kada je Isus tvorio čuda, u raspravama i svađama, u zajedničkim snovima o budućnosti. Učitelj je bio magična snaga koja je uspjevala njih, potpuno različite u svemu, ujediniti u istu zajednicu, u jednu duhovnu obitelj. Pojam zajednice nam je potpuno razumljiv, ali zajedništvo je malo teže definirati. Jedno je sigurno: bez zajedništva,

- duše i srca jedne zajednice, - brzo neće biti ni zajednice – umrijet će! Raspast će se u dijelove koji ništa dobra ne obećavaju.

Zajedništvo je tajna, misterij, neimenovani sakrament. To je snaga koja uspijeva povezati različitosti, približiti udaljenosti, prihvati drugoga i drugačijega bez udaljavanja.

Ne poznaje samoće ni osamljenosti, marginaliziranje, prezir, mržnju, apstrahiranje drugoga. Po svojoj prirodi ljudi čeznu za blizinom i topinom, za prihvaćenošću i ukorijenjenošću. Gdje spone zajedništva oslabe treba učiniti sve kako bi se zajednica trgla, i obnovila zaspalo srce i umoran duh. Zajednicu je lako rušiti i njen život ubijati. Dva su osnovna modela rušenja zajednice:

- a) Zajednica slabi kada se gazi pojedince na račun vanjskog djelovanja zajednice. Uvjerava ga se da on mora umrijeti u potpunosti se odreći sebe, svojih želja i potreba, jer je on-pojedinac-samo kotačić u cjelokupnom pogonu zajednice. Ne gleda se na njegov umor, iscrpljenost, nesposobnost da nešto prihvati, ne poštuju se njegove granice, ni želje ni potrebe.
- b) Drugi način rušenja zajednice je pretvaranje zajednice u kulise kako bi se pojedinci mogli istaći na pozornici života. Nekoliko takvih egocentrika neprimjetno ali sasvim sigurno uspješno će progutati zajednicu.
- c) Treći pristup je potreban kako bi bili sretni pojedinci i zajednica u kojoj se živi: uvažavati svakog pojedinca u krilu zajednice i uvažavati zakonitost zajedništva i zajednice. Netko je to sažeto izrazio, prelazeći s pojma život u zajednici na pojam zajednički život, što se postiže prihvaćanjem drugog, dijalogom, uvažavanjem, komunikacijom sa svim članovima zajednice, odgovornom slobodom i odgovornom poslušnošću.

Kad ljudski odnosi zapadnu u krizu, mogu se mijenjati jedino duhom Evandželja. Ljubav više nije samo san ni ideja, već tajanstveni fluid uspješne izgradnje bratskog života u zajednici. Živa i harmonična zajednica je znak ljudima današnjeg vremena, posebno onima kojima je

zajednički život u obitelji, na poslu ili bilo kojoj skupini ljudi, ugrožen, gdje je zajedništvo postalo jedva dostižan cilj. Ljudi trebaju unutarnju radost i mir, a te vrijednosti vidno iščezavaju među ljudima. Ljudi trebaju uho koje ih sluša i biće koje ih uvažava zbog njih samih, ne zbog koristi. Papa Franjo naglašava i druge opipljive rane današnjeg svijeta koje ne bi trebale isisavati život u našim zajednicama:

- sklonost i navezanost na tehniku koja oblikuje gnostičkog čovjeka, oboružanog znanjem, komu je uskraćeno unutarnje i vanjsko jedinstvo i sklad.
- relativizam - ta čudna sklonost relativizaciji uhodanih vrijednosti
- novi nihilizam - nazor koji poriče vrijednosti dosadašnjih zasada, društvenih normi i idea- la. Cilj mu je uništenje starog čovjeka i stvaranje novog, oslobođenog od autoriteta bilo koje vrste i kulturnih stečevina. Najveća vrijednost mu je individualna sloboda.
- tiranija utilitarizma - nema besplatnosti
- direktna sklonost prema drugom i drugačijem
- trijumf gorčine

(usp. Joge Maria Bergolio, Papa Franjo, *O odgoju*, Verbum, Split 2015, str 10.)

Redovničke zajednice ne smiju podleći tekovinama nestalnosti. Iluzija relativizma osobu čovjeka postavlja za orijentir zbivanja i vladanja. Redovničke zajednice bi trebale biti prave duhovne obitelji u kojima se dotiče prostor besplatne ljubavi, promicanja vrijednosti pripadnosti i potvrđivanja; djelom i riječju naviještanje Boga, njegova duha i zakona Evandželja.

Život zajednice bi trebao postati Evandjele koje promiče i njeguje darove i plodove Duha Svetoga; pravi Božji dom u kojem se rado živi. U protivnom, postat će znakovi koji upućuju na same sebe i na gotovo ništa više. Početak je to umiranja zajedništva i zajednice, tiho predanje rezignaciji, bezvoljnosti i depresiji. Naš odnos s Bogom odsjeva (reflektira se) na odnose s ljudima.

Kada Isus zahvati u naše odnose, oni se mijenjaju. Nitko ne može živjeti sam jer je čovjek biće odnosa.

Odnosi na neki način određuju sve što je čovjeku važno: naše raspoloženje, emocije, način ponašanja. Nisu čvrsti ako se grade isključivo na ljudskoj nestalnosti. Kristov zahvat u ljudsko srce mijenja njegove stavove i vladanje, a odnose s braćom i sestrama uspješnije liječi. Riječ Božja koju slušamo, meditiramo, lomimo, potrebno je utjeloviti ovdje i sada, dopustiti joj da u naše živote pusti korijenje, da se u nama nastani, da nas mijenja, a preko nas i našu zajednicu. Prostor srca jednog redovnika i redovnice pripada Bogu. Preobraženje iznutra nadjačava uobraženje izvana koje nas pokušava odrediti kao ljude teorije. Bez uprisutnjeg Evanđelja u našim zajednicama, zajednice vegetiraju, gube pokretačku snagu, dopuštaju da u njima umre radost i mir. Sakramentalna pokretačka snaga zajednice postaje nevidljiva i neopipljiva. Bog hoće da s njim računamo, ali i s onima s kojima dijelimo svakodnevnicu, karizmu i poslanje, dnevni red i zajednički stol. Bog je htio živjeti s nama i po nama. Zajednica je prvo i najsvetije mjesto našeg apostolata. Svaki član bi se u njoj trebao osjećati doma, a zajednica bi svaku osobu trebala prepoznati kao dar Božji.

Svemoć, Božja dobrota i milosrđe se očituju u praštanju. To je ljubav bez granica. Pozvani smo i uvijek iznova pozivani da ga živimo i primjenjujemo u našim ljudskim odnosima. Bratstvo - zajednica bez milosrđa Božjega i ljudskoga umire. A Isus nam je objavio tri svoja najveća čuda: Euharistiju, milosrđe i praštanje. Iz trenutka u trenutak nas uvlači u njihovu tajnu. Na njima svoju puninu živi svaka zajednica. Temelj zajedništva su vjera u Boga i u čovjeka. Gledajući čovjeka isključivo ljudskim pogledom, ne vidimo drugo do li slabost ljudsku i ograničenost. Vjera u Boga osigurava vjeru u čovjeka. Po drugom čovjeku nam Bog progovara. Taj drugi je mjera moje povezanosti s Bogom, moj put k njemu. Zakon ljubavi je taj koji određuje naše odnose prema drugima, ne njihov odnos prema

nama. Po plodovima ljubavi prema bratu i sestri, mjerit će se moja ljubav prema Kristu.

Drugi temelj zajedništva je djelotvorna ljubav. Milosrdni Samarijanac je prepoznao čovjeka u nevolji i samilošću prema njemu dokazao da mu je blizak.

Ne treba čovjek uvijek upasti među razbojnike da bi mu moja pomoć trebala. Dovoljno je da upadne među sebičnjake, fanatike, grubijane. Moji bližnji i moje sestre nisu izranjene od razbojnika, već ih često i sama zajednica ranjava, udara, lomi.... Počnu se bojati sebe, ne iznose se pred ljude ni djelima ni riječima. Koliko puta takve vidimo, zaobiđemo ih i prođemo. Nema-mo uvijek oko za drugoga.

Treći temelj zajedništva je bezuvjetno i ne-prestano oprštanje. Pitao je Petar koliko puta treba oprostiti bratu svome, na što mu je Isus odgovorio do sedamdeset puta sedam. Mi ljudi se lako vrijedamo. Ako se povezujemo samo s onima koji nas nikada nisu uvrijedili brzo ćemo ostati sami. Slabi smo i grešni. Jedni druge vrijedamo, ranjavamo, ponižavamo, iskorištavamo, mučimo. Postoji jedna arapska mudrost: "Tko traži devu bez mane neka se odmah uputi pješice."

Sestre, tu smo gdje jesmo. Bojimo se i strepimo pred sutrašnjicom. Ljudski govoreći, imamo i razloga. Vjerujmo Bogu jer smo u njegovim rukama. Otvorimo se njegovu glasu i njegovoj riječi. Dopustimo mu da postane centar i srž osobnog, a onda i zajedničkoga života.

Nama poziv nije uputio čovjek, već nas je Bog pozvao. On nam je namijenio zadaću koju nam je dnevno otkrivati, pa će i naše poslanje ostaviti duboke tragove u srcima i dušama onih kojima smo poslani.

U nadi da nas ovo vrijeme neće pamtitи po tragovima koji satiru, obezglavljuju, unose u svijet hladnoću i nemir. Uložimo svoje darove i sposobnosti kako bismo ljubavlju, dobrotom i milosrđem mijenjali sredinu u kojoj živimo i djelujemo. Neka nam Bog u tome pomogne.

Nemojmo se umoriti uvijek iznova postavljati Bogu pitanje: Gospodine što hoćeš da učinim?!

Čestitke novoizabranom vodstvu sestara dominikanki

- Video poruka Učitelja Reda, fr. Gerarda, čestitka novoj č. majci i pozdrav sestrama

Halo sestre, čestitamo sestrama Svetih Anđela Čuvara, posebno na izboru s. Jake. Molimo za vas i molimo s vama i nadamo se da i vi molite za nas braću ovdje na Općoj skupštini u Bien Hoa u Vijetnamu. Dijelimo isti poziv propovijedati Krista Propovjednika. Čestitamo vam i želimo da doista postanete anđeli čuvari, nositelji Božje poruke Božjem narodu. Čestitke!

Pozdrav provincijala Sliškovića:

Pozdrav sestrama i čestitke na izboru nove časne majke. Radujem se i želim lijepu suradnju s braćom dominikancima.

- Čestitamo na izboru za časnu majku naše Kongregacije. Nadamo se i Bogu se molimo da nam budete sestra i časna majka koja će se vazda radovati s onima koji se raduju i plakati s onima koji plaču.

Sestre dominikanke i braća dominikanci Split

- Čestitamo s. Jakici na izboru za časnu majku i svim članicama vrhovnog vijeća. Molimo obilje mudrosti i svjetla Duha Svetoga u upravljanju Kongregacijom.

Vaše sestre iz Korčule

- Ona je tu,
voljom vrhovnoga zbora,
s. J A K A V U C O !!!

S nama,
jedna od nas,
a od danas ćemo je zvati
Časna majko

Vrhovna glavarice.

Ona je tu, **JAKA**,
Na čvrstom Dominikovu i
Miškovljevu temelju,
Pod Majčinskim okriljem,
Neka nas vodi i usmjerava
Bogu, Redu i Narodu.
Gospodine, usliši nas!

Sestre iz zagrebačkog Trnja

- Novoj vrhovnoj poglavarici s. **Jaki Vuco** čestitamo na povjerenju koje su joj iskazale sestre. Ova će odgovorna služba biti lakša ako je prati molitva njezinih sestara. Pridružujemo se svim moliteljicama naše Kongregacije, da joj Nebo, po zagovoru sv. Katarine Sijenske, podari obilje svoga Duha.

Vaše sestre sa Škrapa

- Draga s. Jakice!
Čestitamo na izboru nove i odgovorne službe. Dobri Bog koji te je postavio na čelo naše Kongregacije neka te prati i svojim duhom nadahnjuje u povjerenoj ti službi. Molimo snagu s neba i Dominikovu mudrost u upravljuju.
- Tvoje sestre iz Pregrada: s. Jasenka, s. Bernardica i župnik Ivan i kapelan Ivan*

- Sestrama izbornicama i izabranima bratske čestitke. Po zagovoru sv. Dominika i presvete Djevice nek' vas čuva i blagoslovi Svevišnji. A ispod plašta Djevičina, iz snova sv. Dominika, na vas poviruju brojni naši navijači!

Braća i sestre iz samostana Kraljice sv. Krunice, u čije ime sve potpisuje Medo, stari.

➤ Svim ovim Savjetnicama,
što vjeru imaju, što se, Bože, u te ufaju,
sedam svojih dara daj.
A mi molimo, ne samo sedam,
nego sedamdeset puta sedam.
U čestitku uključujemo i vrhovnu tajnicu
i vrhovnu ekonomu.
Čestitamo, drage sestre, što ste izabrane da
savjetujete, tješite i bodrite časnu majku.

*Posebno 'ponosne' Vaše sestre
iz zagrebačkog Trnja*

➤ Svim izabranicama čestitke
i pozdrav od zajednice sv. Dominik, Split

➤ Od srca čestitamo novoizabranim članicama
vrhovnog vijeća uz iskrenu molitvu da Vaš rad i
služenje Kongregaciji budu na slavu Bogu, redu
i narodu!

Vaše sestre sa Škrapa!

Poštovana i draga s. Jakice,
od srca Ti čestitam na izboru za vrhovnu glava-
ricu u Vašoj Kongregaciji svetih Andjela Čuvara.
Jednako tako čestitam i svim izabranim članica-
ma vrhovnog vijeća.

Neka Vas u Vašoj službi trajno nadahnjuje i
vodi Duh Sveti kako bi u poslanju Vaše Kongre-
gacije trajno nastavile svjedočiti Božju ljubav i
blizinu svakom čovjeku.

Preporučujemo Vas i Vašu Kongregaciju u
naše molitve želeći Vam svaki Božji blagoslov i
zaštitu Vaših nebeskih zaštitnika sv. Dominika i
svetih Andjela Čuvara.

Srdačno Vas pozdravljam u ime Družbe se-
stara franjevki od Bezgrješne.

s. Terezija Zemljic, vrhovna poglavarica

PRVI SUSRET Č. MAJKE I NJEZINA VIJEĆA U ZAGREBU

U nedjelju 21. srpnja, novo je Vrhovno vijeće imalo svoje prvo zasjedanje u Zagrebu, u samostanu bl. Ozane. Tom su prigodom, prema dominikanskoj tradiciji, sestre koje žive u toj zajednici, iskazale svoju podložnost novoj vrhovnoj poglavarici s. Jakici Vuco i ujedno čestitku članicama njezina vijeća.

Č. majka Jaka Vuco obratila se sestrama riječima zahvale na čestitkama i pozvala ih da

zajedno izgrađuju i podižu našu Kongregaciju. Gledajući buket raznovrsnog cvijeća, čijoj ljetoti pridonosi svaki detaljić, č. majka je istakla kako je svaka od nas jedan važan detalj u buketu našega zajedništva. Ako bilo koji detalj izostane, buket gubi svoju ljepotu i privlačnost. Budimo ponosne i odgovorne u slaganju tog buketa našeg zajedničkog života. - zaključila je č. majka Jaka.

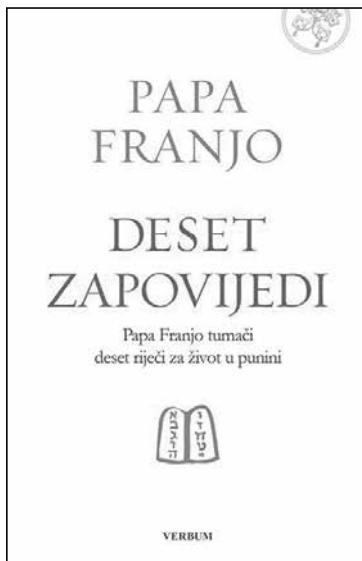
Papina knjiga "Deset zapovijedi"

U prostorijama nakladne kuće Verbum na konferenciji za medije u četvrtak, 9. svibnja predstavljena je knjiga *Deset zapovijedi*, a knjigu su predstavili dr. sc. Miro Radalj i mr. sc. Petar Balta, direktor i glavni urednik nakladne kuće Verbum.

Biblijskih Deset zapovijedi, ma koliko tijekom tisuća godina bili univerzalni moralni kodeks, u našem vremenu bivaju na različite načine dovedene u pitanje i mnogi drže da prihvatači ih znači korak unatrag u svijet legalizma, neslobode i nametanja zabrana. Ničega od svega toga nema u katehezama koje je papa Franjo posvetio temi Deset zapovijedi – Deset riječi, kako čitamo u Knjizi Izlaska 20,1 – i koje su sabrane u ovoj knjizi. Sveti Otac doslovno mijenja perspektivu: zapovijedi se više ne promatraju kao zabrane nego kao „rijec“ slobode.

Stavljujući svaki pojedini dio Dekaloga u odnos prema Isusu Kristu, dok nam Papa pomaže da bolje razumijemo pojedine zapovijedi, zapravo bolje upoznajemo Krista, sve bolje zapažamo ono što u našoj nutrini odgovara tomu Licu. Kao da se sve izrečeno čini našim, ne nečim stranim nego sukladnim s nama, što duboko u sebi prepoznajemo kao istinito.

U sebi pronalazimo upisan, kao probuđen, zakon ispisan na dvije kamene ploče. I to ne da bismo osjećali dužnost nego želju. Ne kako bi nas se prisililo na shemu, nego kako bi nam se dopustilo da budemo ono što jesmo.

Sveti Otac je svjestan da i kod onih koji su vjernici u odnosu na zapovijedi može prevladati mentalitet ropstva ili puke formalne podložnosti Zakanu. No, on doslovno mijenja perspektivu i poziva na istinsko shvaćanje: zapovijedi se više ne promatraju kao zabrane nego kao „rijec“ slobode. „Čovjek se nalazi pred dvojbom: Bog mi nešto nameće ili se za mene brine? Jesu li njegove zapovijedi samo zakon ili sadrže riječ da bi se pobrinuo za mene? Jesmo li podložnici ili djeca? Ta je borba neprestano prisutna, u nama i izvan nas: tisuću puta moramo se odlučiti između mentaliteta robova i mentaliteta djece. Zapovijed pripada gospodaru, a riječ Ocu“, snažnim riječima ističe papa Franjo.

Promatrajući Deset zapovijedi pod tim vidom i stavljajući svaki njihov pojedini dio u odnos prema Isusu Kristu, Papa svakom čitatelju pomaže razumjeti kako riječi Dekaloga odgovaraju nečemu najdubljem u njegovu vlastitom srcu, ne nečemu stranom nego sukladnim s njime, što duboko u sebi prepoznaje kao istinito, kao ono što mu pomaže živjeti u punini.

Ove kateheze ukazuju tako na put života i stvaraju privlačnost prema promjeni, a ne osjećaje krivnje. One, po riječima don Fabija Rosinija iz predgovora knjizi, pobuđuju „našu volju da živimo i ljubimo, da budemo slobodni, autentični, odrasli, puni ljubavi, vjerni, velikodušni, iskreni i lijepi“.

MARIJA

POSREDNICA SVIH MILOSTI

Među naslovima Bogorodice Marije koji označuju njezino sudjelovanje u procesu duhovnoga života vjernika značajno mjesto zauzima i *Posrednica svih milosti*. Upravo je to naziv prvog Marijina spomendana u svibnju

Za vrijeme zasjedanja Drugoga vatikanskog sabora vodila se žustra rasprava o prikladnosti pridavanja uloge i naslova posrednice svih milosti Bogorodici Mariji a istovremeno vjerujući da je proslavljeni Krist Gospodin *jedini posrednik između Boga i ljudi* (1 Tim 2,5). U ozračju rasprava pobornika i protivnika navedene Marijine uloge u otajstvu Krista i Crkve nastalo je odmjereno, ali veoma jasno, obrazloženje u Konstituciji o Crkvi: *Marijina materinska uloga prema ljudima nikako ne potamnjuje i ne umanjuje Kristovo jedino posredništvo, nego pokazuje njegovu snagu. Jer sav spasenosni utjecaj Blažene Djevice na lude ne nastaje iz neke nužde, nego iz Božje dobrohotnosti te izvire iz preobilja Kristovih zasluga, temelji se na njegovu posredništvu, potpuno zavisi od njega i iz njega crpe svu snagu; a nikako ne prijeći neposredno*

sjedinjenje vjernika s Kristom, nego ga olakšava (LG 60).

Komentirajući navedeni saborski tekst, sudionik u njegovu stvaranju Gérard Philips s pravom polazi od svetopisamske podloge o jedincatom Kristovu posredništvu u 1 Tim 2 u kojoj pisac potiče vjernike da mole za spasenje svih ljudi bez iznimke. Jer, Bog je jedan za sve i njegova je sveopće želja da se svi ljudi spase. Ali to spasenje neće postići posredovanjem različitih božanstava nego po jedinome posredniku Kristu Isusu. To Kristovo posredništvo kod Boga ne isključuje čovjekovo sudjelovanje. Sam sv. Pavao vidi svoju ulogu u posluživanju naviještanju toga otajstva među poganim. Naglasak je na neograničenosti spasenja svih ljudi a ne na isključivanju Kristovih suradnika u njegovu spasenjskom djelu.

Prema potpuno nezasluženoj naklonosti i neuvjetovanoj volji dobroga i svemogućega Boga, Krist svoj spasiteljski utjecaj komunicira s članovima svoga otajstvenog tijela u kome njegova majka Marija zauzima počasno mjesto od samoga početka. Njezina majčinska uloga prema nama ljudima ne sakriva niti umanjuje jedincato Kristovo posredovanje kod Boga nego *očituje njegovu snagu* reći će oci na Drugom vatikanskom saboru.

To njihovo naučavanje nije nešto novo nego je duboko ukorijenjeno u crkvenoj predaji. Sv. Ambrozijs o tome veli: *Isus nije trebao nikakvu pomoć u spašavanju svih ljudi, on koji bez ičije pomoći može sve uzdržavati*. Ili sv. Ivan Zlatousti: *Isus je prihvatio supatnju svoje Majke, ali ne traži pomoći ostalih*.

Konstitucija razvija to izlaganja Otaca osobito pod vidom da Bog nije prihvatio Marijino djelovanje kao nužnost i nešto neovisno o djelovanju Krista Isusa. Naprotiv, Marijin udio u spasenju i posredovanju kod Boga proizlazi iz Kristova

preobilja i temelji se na njegovu posredništvu. Zavisi u potpunosti o Kristu i crpe svu snagu od njega. Marija nije neposredna posrednica kod Boga. Ona je samo suradnica svoga Sina, jedinog posrednika.

Povezanost svih u Kristu

Kardinal Döfner, s potporom 90 drugih sabor-skih otaca, predlagao je da konstitucija istakne kako je temelj Marijine materinske uloge u povezanosti svih udova Kristova otajstvenog tijela što omogućava međusobno djelovanje jednih na druge. Prijedlog je obrazložio ovako: *U Kristovu tijelu vjernici se Duhom Svetim tako povezuju kao udovi da, što se tiče spasenja, svaki zavisi od*

svih ostalih. Nijedan ne živi sam sebi, nego milost dana pojedincima koristi svim udovima i svi poslužuju jedan drugoga. Čitav, dakle, Krist, Glava i udovi, sredstvo su spasenja, po kojem dolazi ljudima život vječni. Ukoliko smo Kristovi, sudionici smo njegove moći djelovanja na ljude i njegova služenja njima. To se na poseban način ispunilo na Mariji, u kojoj se prethodno zbilo i skupilo sve ono što Crkva radi... Kad bi se to reklo, ima nade da bi i od nas odijeljena braća uvidjela da se radi o istini koja se izvodi iz Kristova otajstvena tijela, koje Otajstvo i sami isповijedaju.

Marijin spasonosni utjecaj na ljude ne proizlazi nužno iz naravi same stvari nego iz dobrohotne Božje odluke. Da ne bi došlo do krivog spoja, Sabor izrijekom spominje da Marijin spasonosni utjecaj *nikako ne prijeći neposredno sjedinjenje s Kristom, nego ga gaji*. Marijino zauzimanje kod Boga za nas, u stvari je njezino zalaganje za Isusovo djelovanje u našu korist. Vjernički izraz *po Mariji k Isusu* treba shvatiti dinamički u kontekstu dubljeg ukorjenjivanja u Kristovu smrt i uskrsnuće zajedno s njegovom majkom. To će Sabor naglasiti govoreći o trajnom *Marijinu materinstvu u poretku milosti što*

traje neprekidno od pristanka koji je pri navještenju odano dala a pod križem nepokolebljivo održala, do vjekovječnog stanja svih izabranih. Nakon uznesenja, naime, nije se odrekla te spasosne uloge na nebu, nego nam svojim mnogostrukim zagovorom i dalje pribavlja darove vječnoga spasenja (LG 62).

U molitvenim obrascima

Na temelju toga i svega što je rečeno o mjestu i ulozi Blažene Djevice Marije u otajstvu Krista

i Crkve u 8. pogl. *Lumen Gentium*, na molbu Reda braće slugu Bl. Dj. Marije, Kongregacija za bogoštovlje je 1971. g. odobrila misni obrazac koji je, uz neke izmjene i dodatak vlastitog predslavlja, uvršten i u "Zbirku misa o bl. dj. Mariji" (br.30). Taj se obrazac u mnogim mjestima koristi 8. svibnja za blagdan pod naslovom "Marija Majka i posrednica milosti".

Saborske ideje i obrazloženja o Marijinu sudjelovanju u Kristovu posredovanju za nas kod Boga najbolje i najjasnije su izrečena u predslavlju ove mise pod naslovom: Darivanje majčinske ljubavi Bl. Djevice. Tu se, prije svega, hvali Krist, "pravi Bog i pravi čovjek koga je Bog postavio za jedinoga posrednika između sebe i ljudi da uvijek živi i zagovara nas." A tu je i "Blažena Djevica, Otkupiteljeva majka i družica, koja vrši majčinsku službu u Crkvi: službu zagovaranja i praštanja, službu molitve i milosti, službu pomirenja i mira... Zato joj se vjernici u tjeskobama i pogiblima s pouzdanjem utječe i nazivaju majkom milosrđa i službenicom milosti."

Pod obranu se tvoju utječemo

*Pod obranu se tvoju utječemo, sveta Bogorodice,
ne odbij nam molbe u potrebama našim,
nego nas od svih pogibli uvijek oslobođi,
Djevice slavna i blagoslovljena.
Gospodo naša, posrednice naša,
zagovornice naša!
Sa svojim nas Sinom pomiri,
svojemu nas Sinu preporuči,
svojemu nas Sinu izruči.*

www.franjevci-split.hr | Bitno.net
(Objavljeno: 8. svibnja 2019.)

ANĐELI

Padre Pio o anđelu čuvaru: On je najvjerniji i najiskreniji prijatelj

Padre Pio iz Pietrelcine u svojim zapisima često spominje svog anđela čuvara i zahvaljuje mu na pomoći u svakodnevnim duhovnim bitkama. Evo što svetac piše o tome kako bismo se trebali odnositi prema svom anđelu čuvaru...

U svojim zapisima Padre Pio ovako piše da bismo se trebali odnositi prema anđelu čuvaru:

1. Podsetite se da je Bog u nama kada smo u njegovojoj milosti, a nije u nama kad smo u grijehu, ali anđeo čuvar nas nikada ne ostavlja. On je najvjerniji i najiskreniji prijatelj pa i kad ga ražalostimo svojim ponašanjem. Časti svoga anđela, zahvaljujući mu na svakoj skrbi i pažnji kojima te okružuje, jer poslije Boga i Gospe nitko te više ne voli od njega. On je uvijek, dan i noć po red tebe. Nemoj to zaboraviti, nemoj ga vrijedati sumnjujući u ovu veliku i neizrecivu istinu; time bi sumnjao u Isusa samoga koji nam je to objavio svojom nepogrešivom riječi, sumnjao bi u Majku Crkvu koja je to proglašila istinom vjere. Tijekom dana s poletom u srcu često s ljubavlju i zahvaljivanjem uzdigni misao prema svome

anđelu čuvaru. Tada ćeš vidjeti kako se naši sveti nebeski prijatelji, a na poseban način tvoj čuvar, raduju zbog tebe i učinit će sve da Gospodin i Kraljica Anđela umnože svoje milosti i blagoslove u twojoj duši.

2. Anđeli nebeski ne prestaju me posjećivati i činiti da kušam slasti blaženika. Ako je poslanje naših anđela čuvara veliko, ono mog anđela je sigurno još veće jer mi mora biti također učitelj i objašnjavati mi druge jezike. Noću kad zatvorim oči, vidim kako pada zastor i kako se otvara pred rajem, i obradovan ovim viđenjem spavam s osmijehom slatkog blaženstva na usnama u savršenom miru na licu, čekajući da me moj anđeo čuvar dođe probuditi i tako sa mnom moli jutarnju molitvu na radost naših srdaca.

3. U subotu mi se činilo da me đavli žele upravo dokrajčiti, nisam znao više kojem se sveču obratiti; zazivao sam svoga anđela čuvara, i nakon što sam ga dosta čekao, evo ga, konačno je letio oko mene pjevajući svojim anđeoskim glasom himne Božjem Veličanstvu. Tada se dogodila jedna od uobičajenih scena: podigao sam na njega glas želeći se da sam dugo morao čekati njegovu pomoć, i kao da bi ga kaznio nisam ga htio gledati u lice, htio sam otići, udaljiti se, pobjeći od njega, a on siromah, dostignu me skoro plačući, primi me za glavu dok nisam podigao glavu i pogledao ga u lice i video da mu je žao. I reče mi: "Uvijek sam ti blizu, dragi moj mladiću, uvijek sam oko tebe s ljubavlju kojom tvoje srce zahvaljuje Gospodinu, moja ljubav prema tebi neće prestati ni s tvojom smrću."

4. Dobro znajte da je anđeo čuvar moćan braneći nas protiv Sotone i njegovih saveznika, njegova ljubav nije prestala niti može prestati. Izgrađuj lijepu naviku da uvijek misliš na njega. Uvijek je u našoj blizini jedan nebeski duh. On nas ne ostavlja nikada same, od kolijevke do groba uvijek je tu, brani nas i vodi kao dobar prijatelj, kao brat, uvijek je s nama i tješi nas, pogotovo u teškim trenucima našeg života.

(Monfortanci.com | Bitno.net)

PROSLAVA BLAŽENE OZANE U TRNJU, U ZAGREBU

U samostanu bl. Ozane, u Zagrebu svečano je proslavljenja nebeska zaštitnica bl. Ozana Kotorška. Neposredno prije svetkovine, bilo je trodnevlje. Prvi dan trodnevlja misno je slavlje i propovijed imao domaći župnik, vlč. Ivan Filipčić. Drugi dan je vodio vlč. Milan Dančuo, župni vikar, a treći dan o. Domagoj Polanščak OP. Na sva tri dana vjernici župe Krista Kralja, kao i štovatelji bl. Ozane iz drugih župa revno su dolazili i tražili zagovor naše drage blaženice. Na početku misnog slavlja, u sva tri dana, pozdravila je predsjedatelja, kao i sve nazočne štovatelje bl. Ozane, priora zagrebačkog samostana s. Marina Pavlović.

Prvi dan trodnevlja – srijeda 24. travnja

Prvi dan trodnevlja vodio je vlč. Ivan Filipčić, župnik župe Krista Kralja.

On je, u svojoj homiliji izvrsno povezao misna čitanja sa životom bl. Ozane. Nakon što je opisao ukratko život bl. Ozane, propovjednik je nastavio: „Ona je tražila istinu želeći biti Bogu što bliža. Nakon očeve smrti - uz dozvolu majke

- pošla je u Kotor gdje je tiho, ponizno, samoza-tajno služila u jednoj obitelji - darujući se Bogu i bližnjima.

Molila je bez prestanka – molila za jedinstvo kršćana da Crkva bude jedna obitelj.

Uz dozvolu dominikanskih poglavara u maloj ćeliji uz stolnu crkvu, provela je više od 50 god u molitvi. U svojoj 72. godini života tiho se prese-lila u Božje naručje.

Bl. Ozana darovala je sebe Isusu kao dar, ali je Isusov poziv upućen njoj bio još veći dar.

Isus govori: *“Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas!”* to znači, Bog prvi poziva, a čovjek se svojim darom odaziva Bogu. I tako se susreću dva dara: Božji i ljudski – i tako nastaje radosno i spasonosno djelo ljubavi.“ Rekao je vlč. Filipčić i dodao: „Čuli smo u evanđelju kako su dvojica učenika tužna, potištena i beznadna srca išla u Emaus. Nisu još shvaćali da Božjeg dara ljubavi i odabranja nema bez križa, bez žrtve i odricanja. Na to nas potiče i život bl. Ozane. Ona je grijala svoje srce na Isusovom Srcu. Zato su dobrota, blagost, strpljivost, uslužnost, ljuba-znost u odnosu prema drugima dolazile do izražaja.

Njezino srce bilo je otvoreno za potrebe bližnjih. Svi se ljudi - bez obzira na životna opredjelje-nja - slažu se da je život najveći dar. Ali kako živjeti? Čime život ispuniti? Što je u životu najvaž-nije? – pita se propovjednik i s tim u svezi nastavlja: „**Za bolesnika** najvažnije je - **zdravlje**; **Za gladnoga – kruh**, **Za nesret-nika** najvažnija je – **sreća**; **Za osamljenog i napuštenog** naj-važnije je - **imati nekoga** uz se.

No, ima ljudi - poput bl.

Ozane - koji znaju za što žive: Boga upoznati - uzljubiti, Bogu služiti čineći dobro - usrećujući druge. Takvi ljudi ne boje se budućnosti, ni smrti! .” – zaključio je vlč. Filipčić svoju homiliju, citirajući riječi jednog pjesnika: “*Moja staza k Bogu vodi, gdje je vječno proljeće: sa stabla ču života svog - past u Božje naručje.*”

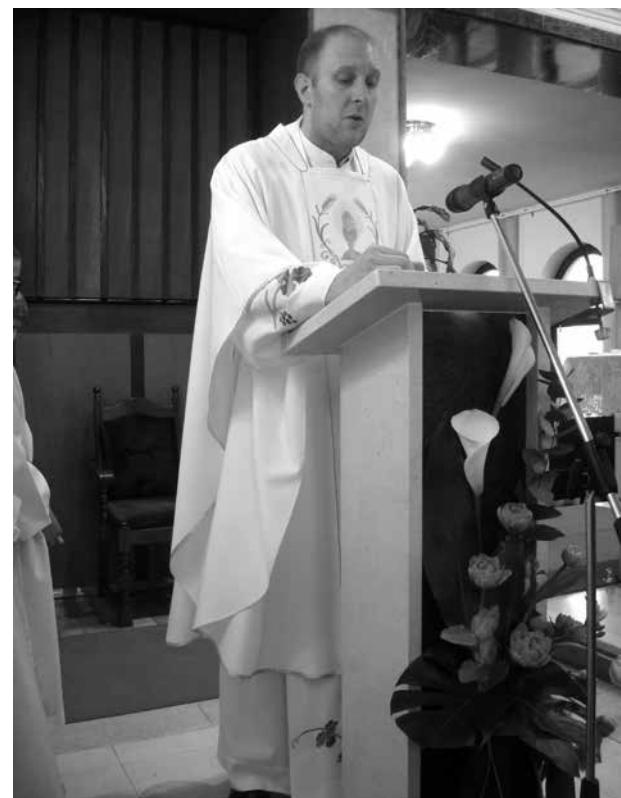
Misno slavlje prvoga dana trodnevlja animale su pjevanjem sestre i sav okupljeni narod.

Drugi dan trodnevlja – četvrtak 25. travnja

Drugi dan trodnevlja misno slavlje je predvodio vlč. Milan Dančuo, župni vikar ž. Krista Kralja. Osrvnuvši se na veliko otajstvo Kristova uskršnjuća, povezao je sve to sa životom bl. Ozane koja je bila velika štovateljica Isusove muke i smrti na križu.

Vlč. Dančuo je u svojoj propovijedi istaknuo kako je ovogodišnja proslava naše bl. Ozane specifična jer se nalazimo u vazmenoj osmini, kada posebno svečano, od Uskrsa do iduće bijele nedjelje, proslavljamo Kristovo uskršnje. „Blažena Ozana je živjela cijeli svoj život obasjana tim svjetлом, zato mi danas, na drugi dan naše duhovne priprave za proslavu njezina blagdana, želimo isto tako zastati i postati svjesni da ne slavimo samo nju zbog njezinih dobrih djela,

zbog njezinih dobrih životnih primjera, nego u konačnici proslavljamo Krista, proslavljamo Boga i zahvaljujemo za ono što je Bog dopustio ostvariti u bl. Ozani. (...) Danas, na ovaj drugi dan naše duhovne priprave, želimo ponajprije slaviti Boga, zahvaliti mu što nam je dao primjer bl. Ozane, jer postajemo svjesni da i mi imamo neki putokaz kroz naš život. Ako nam koji put bude i nešto teško, ako koji put lutamo kroz neka naša životna traženja, imamo lik bl. Ozane koji nas može na toliko načina obogatiti i pokazati kako konkretno živjeti naš kršćanski život. – rekao je vlč. Milan i nastavio kako to nije uvijek jednostavno, jer nas životne teškoće, strahovi, brige i navike često puta odvlače od našega cilja. Ali, „ako dopustimo da nas Bog obasja, ako dopustimo da nas dotaknu ova današnja čitanja koja su nam bila navještena, onda možemo razmišljati i sebi postavljati pitanje kako primati to svjetlo, kako ga živjeti, kako naslijedovati bl. Ozanu kroz naš život? Puno je načina, puno je mogućnosti, puno je putova koja smo kao kršćani pozvani slijediti, ali današnje Evanđelje nam govori ponajprije da i mi trebamo imati vjere da Kristovo uskršnje doista jest

moguće. Ako ostajemo na razini nekih naših racionalnih promišljanja, ako ćemo tražiti neke naše materijalne, opipljive dokaze, onda ćemo ostati i mi sami u jednoj zbumjenosti kao što su bili i Apostoli. (...) I mi smo pozvani u konkretnosti našega svagdanjeg života opipati Kristovo tijelo, opipati njegove rane, ali opipat ćemo rane ne tražeći Isusa negdje imaginarno, apstraktno u našem životu; opipat ćemo Kristove rane svaki puta kada nekome konkretno pomognemo kad je u potrebi, kada nekoga saslušamo, kada se nekome javimo, kada nekoga kontaktiramo koga možda nismo dugo čuli, kada nekome oprostimo, kada sa nekim možda imamo više strpljivosti. Sve su to načini kada imamo prilike dotaknuti Kristove rane i preko svih tih poteškoća, preko svakog našeg konkretnog truda možemo vidjeti Krista u našoj braći i možemo vidjeti na koji način Bog i nas poziva. Tek tada možemo i mi biti dotaknuti onim darom Duha Svetoga kao što su i učenici bili dotaknuti.“

Osvrnuvši se potom na konkretan život bl.

Ozane, propovjednik je naglasio tri stvari koje smatra važnima, a koje možemo naučiti od bl. Ozane.

Prva stvar je, kada je odrastala, premda nije imala velikih mogućnosti, ali imala je veliku želju otkrivati i prepoznavati Božju prisutnost u svom okruženju, u stvarima koje je radila. Pouka je to i svima nama da, bez obzira na okolnosti, bez obzira na naše poteškoće, probleme, na neku našu užurbanost, da se i mi znamo veseliti i diviti malim stvarima koje su oko nas. Mi često prođemo pokraj nekog lijepog leptira, prođemo pokraj nekog lijepog cvijeta, vidimo možda neku lijepu životinju ili nešto takvo, i prođemo kao da to nema nikakve veze sa nama. A to je Bog koji nam govori, Bog koji nam pokazuje ljepotu svoga stvaranja, a mi se tome ne znamo diviti.

Druga stvar koju želimo od bl. Ozane uzeti u naš život, – rekao je vlč. Milan jest, da je ona znala uči u tišinu, i u zatvorenosti života znala je prepoznati Boga koji nam govori, Gospodina

koji nam je puno bliži nego mi sami sebi. Ozana je u molitvi, tišini i samoći prepoznala Boga na najizvrsniji način.

Treća stvar koju možda želimo od bl. Ozane prenijeti naš život, ona, iako je živjela u toj maloj prostoriji, nije zaboravila ljude oko sebe. Dolazili su joj tražiti savjete, molila je za njih, u njezinim su riječima nalazili utjehu i pomoć. Dakle, nije živjela samo u vertikali, sama s Bogom, nego živjeti s Bogom uključuje isto tako i jedan horizontalni vid kojega smo pozvani živjeti kao kršćani, da gajimo ljubav, radost, mir sa svima s kojima živimo. Dakle, bl. Ozane se znala diviti malim stvarima, znala je biti sama, u tišini prepoznati Boga, i onda misliti i žrtvovati se za sve ljude, za sve koji nas okružuju. Tu kršćansku ljubav želimo staviti u naše srce, u naša tijela, misli i stavove da nam to postane stil života i vrijednosti s kojima želimo živjeti. Osvrnuvši se na nedavno svjedočanstvo mnogih kršćana koji su dali život samo zato jer su kršćani, vlc. Milan je zaključio: »Dakle, vidimo da Kristovo uskrsnuće, Kristovo

svjetlo možemo živjeti u konkretnosti, pokazivati tu konkretnu ljubav kao što je pokazivala bl. Ozana. Neka nam njezin primjer bude poticaj, neka nas njezin zagovor štiti da nas to svjetlo obasjava i danas i cijeli naš život.«

Misno su slavlje animirali pjevanjem mladi iz naše župe, zajedno s vrtićkom djecom.

Treći dan trodnevlja, petak, 26. travnja

Treći dan trodnevlja predvodio je o. Domagoj Polanščak, dominikanac. On se osvrnuo na vazmenu osminu u kojoj se nalazimo, s posebnim osrvtom na netom pročitanu Božju riječ. Isus se ukazuje svojim učenicima na Tiberijatskom moru. Priprema im doručak, pečenu ribu. Želi ohrabriti učenike i uvjeriti ih da je živ, da je među njima. „Što nam to govori? – pita se propovjednik i nastavlja. - Uskrsli Gospodin je s nama, na ovaj ili onaj način, ali mi nerijetko živimo kao da ga nema, kao da ne postoji, kao da nikad nije ustao iz groba. Uskrsnuće nam je daleko i strano, iako je to u određenom smislu razumljivo. Naime, iskustvo nas uči da kad čovjek umre onda se njegovo tijelo pokopa u jamu, poslije se raspadne i ostanu samo kosti. Drugim rijećima, mrtav čovjek se ne vraća među žive. Poslije smrti, nikad ga više ne vidimo.

Međutim, Isusov grob je prazan. Njegovo tijelo je neraspadnuto. On se poslije smrti vratio svojim učenicima i oni su ga ipak u jednom trenutku prepoznali. Kad se to dogodilo? Onda kad je Isus uzeo kruh, kad ga je razlomio, kad ga je podijelio svojim učenicima. Prepoznali su ga u lomljenju kruha – u znaku njegova predanja za nas ljude, u njegovoj žrtvi, u njegovoj muci, u njegovu križu. Prema tome, onaj kojemu je daleko otajstvo Križa, njemu je daleko i otajstvo Uskrsnuća. Onaj koji se u dubini svoje duše još nije susreo s Kristom na Golgoti, teško će povjerovati u prazan grob i pobjedu života nad smrću. Jednostavno rečeno, onaj koji ne gleda Raspetaoga Krista ne može prepoznati Uskrslog Krista.“

o. Domagoj je potom naveo kako su postojali mnogi dominikanski sveci koji su štovali Isusovu Muku. Među njima se posebno osvrnuo na bl. Ozanu. Ona je „razmišljala je o Kristovoj muci i u njoj crpila duhovnu snagu, utjehu za sebe i za druge. Kako je to moguće? Kako je moguće u križu pronaći snagu?

Isus visi na križu. Oni koji su ga prikovali, čekaju njegov kraj. Misle da su učinili pravu stvar, ispunili svetu pravdu, kaznili bezbožnika. Nevjerojatno je da čovjek može biti tako slijep i laž vidjeti kao istinu, zlo kao najveće dobro. Isusovi krvnici se smiju, rugaju, izgovaraju najbesramnije riječi. U tome trenutku ljudska podlost, zloča, izdaja, licemjerje i podmuklost dozvoljavaju vrhunac. Bog umire, a ljudi se raduju!

Što Isus na sve to kaže? „Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!“ Kako je jedna ispaćena duša mogla izgovoriti ove riječi? Nama ljudima to je neshvatljivo. To je tajna Božje ljubavi. To je tajna križa.

Ozana nam svojim primjerom pokazuje da ne postoje granice kršćanskog duha. Ako je svjetlo dovoljno jako, ono ne mora ići ka drugima. Drugi će doći k svjetlu. Za bl. Ozanu Kotorsku može se reći da je „prošla“ ovom zemljom čineći dobro. Čineći dobro u svjetlu Isusova križa i njegova Uskrsnuća. Amen!“ – zaključio je svoju propovijed o. Domagoj.

SREDIŠNJA PROSLAVA BL. OZANE 27. travnja 2019. u Zagrebu.

Na središnjoj proslavi bl. Ozane, u subotu 27. travnja 2019. misno slavlje je predvodio o. Iko Mateljan, OP, uz suslavitelje: o. Matu Bošnjaka, vlc. župnika Filipčića, vlc. Marjana Pavlenića i prof. dr. Vladimira Dugalića dekana na KBF- u Đakovu.

Mješoviti zbor Krista Kralja uzveličao je ovo misno slavlje svojim pjevanjem. Za orguljama je bio prof. Mario Perestegi.

Uvodeći u misno slavlje o. Iko je odmah na početku naglasio dva momenta iz Ozanina života. Jedan je u znaku križa, a drugi u Isusovoj molitvi: Da svi budu jedno. Ona je u ovom vremenu svijetli znak koji nas zove da se vratimo ovim dvjema vrednotama, da se vratimo vrijednosti križa i da se vratimo vrijednosti velikosvećeničke molitve. Na taj način bit ćemo njeni sljedbenici. – rekao je p. Iko.

U svojoj se homiliji osvrnuo na vazmeni tjeđan u kojem se nalazimo te je istaknuo kako se Uskrsli Isus ne ide javiti ni kod Ane ni kod Kafe ni kod Pilata, kod onih koji su ga osudili. Ne

ide ni rimskim vojnicima. Ide k onima koji su bili s njime, radi kojih je došao na ovu zemlju, da im kaže koliko ih Bog voli. On okuplja svoje učenike, takvi kakvi jesu, u dvorani Posljednje večere i dariva im svoje tijelo i svoju krv govoreci: *Ovo je moje tijelo za vas; ovo je moja krv za vas.* Dakle, ne za heroje, nego za ljude slabe, krhke, ranjive. Jer Bog zna da smo u svojoj naravi svi i ranjivi i krhki, da nam treba ohrabrenje, ojačanje odozgo. A temeljni dah i pečat toga svega bit će na golgotskom križu kada kaže: *Oče, oprosti im, ne znaju što čine!* Kad ih želi poučiti, kaže: *Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj.* A u getsemanskom vrtu je molio: *Oče, ako je moguće neka me mimođe čaša ova.* Ljudski je to bilo od njega, ali božanski je to da je išao do vrha drveta križa i time pokazao svu ljubav Presvetoga Trojstva prema nama. Kazao nam je koliko mu je stalo do naših nevolja, naših žalosti, naših болести, naših tuga, koliko želi biti dionikom svega onoga što mi živimo. Potom je p. Iko naglasio kako su učenici unatoč tolikim dokazima, bili u

strahu, nisu mogli vjerovati ni Mariji Magdaleni, ni učenicima sa puta u Emaus, i to zato jer još nisu primili dar Duha Svetoga. Predviđali su drugačiju budućnost sa svojim Spasiteljem. „A Bog nas iznenađuje i začuđuje“ – nastavio je dalje p. Iko. „A to čuđenje nije ono negativno, slabašno. To nije iznenađenje koje nas plaši. To je jednostavno izričaj koliko je Bog u svojoj dobroti velik i kada je dao dio svoga božanstva u našoj duši, da se uvijek možemo nasloniti na njega, vjerovati da smo s njime i da je on s nama.

Potom se p. Iko osvrnuo na život bl. Ozane koja je doista povjerovala u Krista raspetoga i Krista uskrsloga. „Ne dolazi iz palača. Dolazi s

polja, sa brda Lovčena gdje je čuvala ovce. Jednostavno biće koje je spremno otvoriti se božanskoj milosti, Bog je poziva u svoju službu da živi na takav način da se Bog potvrdi u njoj i ona u Bogu.

Dolazi u Kotor. Povlači se u svoju zazidanu celiju i živi samotnjački. Ali nije ona sama. Kršćanin nikad nije sam, to je poznato, Bog dolazi i nastanjuje se u njoj jer mu se posve predala. I kada se sva predala Bogu, mogla je slušati glasove ljudi koji su joj dolazili po savjete, čuti od nje pravu riječ. Pomirivala je ljude, vraćala im nadu i radost. Bila je jednostavno znak i putokaz u svome vremenu. Bila je osoba koja je svoje doživljaje Boga darivala drugima.“

Posebno je p. Iko naglasio Ozaninu molitvu za jedinstvo kršćana. Ona želi pomirenje pravoslavnih i katolika. „Siguran sam – nastavo je p. Iko, – da Ozana i danas moli za jedinstvo kršćana i da svoju molitvu ne temelji na interesima politika, nego isključivo na velikosvećeničkoj molitvi u dvorani Posljednje večere: *Oče, daj da svi budu jedno.* Ta molitva za jedinstvo nije samo u odnosu katolika i pravoslavnih, ili katolika i evangeličara i drugih. Ne! To je molitva za jedinstvo među nama. Da ne budemo jedni protiv drugih, nego da osjećamo da nas je Krist nadahnuo u tom jedinstvu, da je to Božja volja da budemo jedno.

Božja je volja da budemo skladni, Božja je volja da se prepoznajemo. Ako tako živimo lako ćemo ga moći prepoznati u Ozani kao nadahnuće za naš vjernički život danas. Dakle da budemo jedno da se oslonimo uvijek s našim pogledima na križ. Pod križem su i filozofi i teolozi istinski nalazili sve. Kad imamo ova dva pogleda prema križu, prema Bogu koji se želi nastaniti u nama, budite sigurni, tada će naš život biti ispunjen, tada ćemo biti sretni, bit ćemo doista svjedoci Radosne vijesti.“ – zaključio je svoju homiliju o. Iko.

Na završetku misnoga slavlja priora s. Marina Pavlović je zahvalila svima koji su sudjelovali u trodnevlju, posebno Radio Mariji koja je prenosila misu sva četiri dana. Pozdravila je i zahvalila svim štovateljima koji su se okupljali oko naše Blaženice. Bilo je, naime, prilično vjernika iz drugih zagrebačkih župa. Svemu tome je pridonjelo i lijepo vrijeme. Nakon euharistijske gozbe, nastavljeno je slavlje i za obiteljskim stolom, u prostorijama DV.

Čestitke povodom proslave bl. Ozane

❖ Drage naše sestre,

Radujemo se s vama i čestitamo svetkovinu vaše zaštitnice, naše drage Blaženice Ozane. Molimo da ona i danas bude moliteljica, miriteljica i iscjetiteljica, svima nama, našim zajednicama i svim ljudima koje susrećemo.

Uz tople pozdrave to vam žele
vaše sestre iz Korčule

❖ Svim našim dragim sestrama u kući
bl. Ozane – Trnje

Ti si Ozano ubirala ruže ... tako kaže pisma i neka na svaku od vas naša blaženica baci po jednu ružu ljubavi prema dragom Isusu i neka vam bude zagovornica u svim vašim potrebama, posebno nam svima isprosi milost svetosti.

Od srca vam čestitamo i pozdravljamo,
vaše sestre samostana sv. Martina, Split,
s. Estera Plavša

PROSLAVLJEN BLAGDAN BL. OZANE U KOTORU

U svečanom ozračju vazmene osmine blagdan bl. Ozane Kotorke proslavljen je u Kotoru, 27. travnja svetim misama i molitvama pred blaženičinim neraspadnutim tijelom u crkvi Svetе Marije od Rijeke. Slavljene su četiri svete mise u 6, 8, 10 i 18 sati.

Misu u 10 sati predslavio je fr. Tomislav Kraljević OP, prior dominikanskog samostana u Dubrovniku, a koncelebrirali su fr. Nikola Mioč OP, don Rémi Griveaux župnik župe Saint-Germain de Charonne u Parizu na području koje se nalazi Hrvatska katolička misija u tom gradu, uz liturgijsku asistenciju brata Drage Ferenceka OP.

Prisjetivši se ukratko životnog puta bl. Ozane, fr. Tomislav ga je povezao sa vjerom apostola koji su imali iskustvo Krista uskrsnuloga koji ih je poslao propovijedati Evandjelje po svem svijetu. „Blažena Ozana nije imala tu šansu ili priliku kao apostoli, ići s Kristom po Galileji. Ali ona je imala drugačiji put, kao što i mi imamo drugačiji životni put. Ona je izabrala samoću kako bi upoznala samu sebe, ona je izabrala samoću one ćelije kako bi upoznala svoje slabosti, ali i onu

snagu Kristovu, koju joj je kroz tu samoću Krist podario. Jer svi mi, kao što i ona, kao što i apostoli, da bismo gradili odnos s drugima, moramo upoznati sebe, moramo znati tko smo, moramo najprije upoznati svoje slabosti, ali onda i svoje snage. Tek kad sam svjestan sebe, mogu onda s Bogom ići drugima. Vidimo, blažena Ozana je to uspjela, ali ona nije išla drugima, drugi su dočekali k njoj. Kao što smo i mi danas došli k njoj, u Kotor, ovdje gdje se čuvaju njezini zemni ostaci, da i mi čujemo ono što nam ona možda šapće“ – kazao je fr. Tomislav u svojoj propovijedi, dodavši da je bl. Ozana u svojoj ćeliji postala svjetiljka, radost, za grad i ljude koji su dolazili k njoj po savjet. Fr. Tomislav je pozvao okupljene vjernike da po primjeru i zagovoru bl. Ozane, svjedoče živoga Boga u svijetu, radost Uskrsnica usprkos svim životnim poteškoćama.

Mjesnim vjernicima pridružili su se hodočasnici i štovatelji bl. Ozane iz Dubrovnika, među kojima i Dom umirovljenika, te sestre Dominikanke s Korčule. Pjevanje je predvodio zbor samostanske crkve sv. Dominika u Dubrovniku.

Tijekom dana, svoje štovanje Blaženici iskazali su i mještani iz Releza, rodnog sela blažene Ozane Kotorke.

Središnje misno slavlje u 18 sati, predvodio je kotorski biskup mons. Ilija Janjić, u zajedništvu sa svećenicima Kotorske biskupije, a suslavili su i dominikanci Fr. Ivan Marija Tomić i fr. Ljudevit Jeđut iz Zagreba, te fr. Mihael Mario Tolj iz Gruža (Dubrovnik).

„Vidjeli smo kako su apostoli nakon Kristova uskrsnuća bili neustrašivi. Povijest prve Crkve, apostoli, nam upravo to poručuju, da budemo potpuno opredijeljeni za Krista, da budemo neustrašivi. Zato sada ne bismo smjeli ići linijom manjeg otpora, ne smijemo se bojati, moramo biti postojani u svojoj vjeri, bez brige što će nam drugi reći ako živimo po svojoj vjeri. Trebamo primati sakramente, pristupati sakramentima. Naša je blaženica bila neustrašiva u svojoj vjeri, svojem zvanju, bila je puna Božjeg duha“ – rekao je biskup. Govoreći o njezinu životu, biskup je podsjetio na njezino djetinjstvo: Kada je blažena Ozana došla u Kotor, očarana ljepotom Kotora, katedralom, i ostalim crkvama, poželjela je ostati. Zaposlivši se u obitelji Buća, zacijelo je zaslugom dominikanca iz te obitelji, ona primila ovdje i krštenje, jer po svoj prilici nije

bila krštena u rodnom mjestu u kojem nije ni bilo crkve. Unatoč teškim uvjetima, bl. Ozana je bila vjerna i ponizna sluškinja. Bila je služavka u pravom smislu, jer je služila Bogu i čovjeku. „Blažena Ozana provela je svoj život u izbici, s dva prozora. Jedan je gledao prema crkvi a drugi prema gradu. Ona se hranila Kristom, i zato je mogla savjetovati sve one koji su joj dolazili. Njezinom je zaslugom Kotor sačuvan od neprijatelja Europe. Zato je ona i najveća građanka grada Kotora.“ Blažena Ozana je uzor svima koji se žele posvetiti Bogu. Osobito časnim sestrama koje svoj apostolat žive u svijetu, ali su pozvane drugima nositi Boga, nositi radost života posvećenog Bogu. Blažena Ozana nas zagovara kroz sva stoljeća, i nas danas, i poziva nas na svetost. Taj poziv je upućen svim ljudima bez obzira na njihov životni poziv, onda počinje onda kada odlučimo vršiti Božju volju, a ne svoju– zaključio je biskup Janjić.

Pjevanje je predvodio župni zbor Kotorske katedrale, uz orguljsku pratnju s. Dragice Kuštre. Misnom slavlju su se pridružili i hodočasnici iz župe sv. Križa u Gružu (Dubrovnik) te iz dominikanskih župa u Zagrebu, Kraljice Svetе Krunice i Bl. Augustina Kažotića.

(izvor: Vjesnik Kotorske biskupije)

Hodočašće sestara iz Korčule u Kotor

Trinaest je sestara iz Korčule hodočastilo u Kotor u subotu 27. travnja 2019., na blagdan bl. Ozane. Ondje su, zajedno s hodočasnicima iz Dubrovnika i drugim štovateljima bl. Ozane, prisustvovale sv. misi koju je u crkvi Svetе Marije u 10 sati predvodio fr. Tomislav Kraljević OP, prior dominikanskog samostana u Dubrovniku.

Sestre su u kišom okupani Kotor stigle u jutarnjim satima te se u biskupovom dvoru susrele s kotorskim biskupom mons. Ilijom Janjićem. Prisustvovale su potom misnom slavlju na koje su iz Dubrovnika stigli hodočasnici – umirovljenici, članovi Trećega reda i članovi zbara, te uz sestre i mještane, štovatelje bl. Ozane, ispunili crkvu u kojoj se čuva njeno tijelo. Predvoditelj

misnog slavlja fr. Tomislav Kraljević u propovijedi je naglasio važnost slušanja Božjeg poziva – Isus svakog od apostola zove imenom, osobno mu se obraća. Tako se obratio i bl. Ozani te je pozvao na poseban način života. Iako zatvorena u maloj sobici, bila je posve slobodna, što je današnjem čovjeku neshvatljivo jer zaboravlja da pravu slobodu pronalazimo tek kad vršimo Božju volju.

Nakon misnog slavlja sestre su razgledale Kotor te se u poslijepodnevnim satima uputile natrag za Korčulu. Na večernju su svetu misu, koju je u 18 sati predvodio biskup mons. Janjić, hodočastili vjernici iz Gruža, a priključile su im se i sestre koje ondje djeluju.

Slike blažene Ozane Kotorske u Trogiru

Na spomendan dominikanke bl. Ozane Kotorske u crkvi sv. Dominika i u nacionalnom svetištu blaženog Augustina Kažotića blagoslovljene su tri slike s likom ove blaženice.

Autori su slike darovali samostanu nedavno i kako su naglasili, žele ostati anonimni. Inače, dvije veće slike rad su akademskih slikarica. „Blažena

Ozana Kotorska odlučila je svoj život posvetiti Bogu kao 'zazidana' djevica.

Dane je provodila moleći i čineći pokoru u maloj celiji, a umrla je na glasu svetosti, 27. travnja 1565. godine", rekao je starješina trogirskog samostana fr. Petar Galić na početku koncelebriranog misnog slavlja kojeg je predvodio, uz fr. Matijasa Farkaša i brata suradnika fr. Antu Kazotija. Tom prigodom je naglasio kako Ozana

Kotorska treba danas svima biti uzor jer je njezin život bio prožet molitvom, pokorom, djelima ljubavi i milosrđa.

Nakon svete mise, koju je pjesmom uzveličao Zbor. bl. Augustina Kažotića pod vodstvom Katarine Čičić, uslijedio je svečani blagoslov slike, a potom i čašćenje relikvija blažene Ozane, za tu prigodu donesene iz Kaštel Lukšića, iz Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije.

DOMINIKANSKA VEČER U HAMBURGU

Monodrama o životu prve blaženice Crkve u Hrvata Ozane Kotorske

Vjernici Hrvatske katoličke misije u Hamburgu u velikom broju su se okupili u subotu u dvorani Danziger da bi kroz monodramu "Biti s Bogom, dovoljno je za sreću" upoznali život blažene Ozane, prve blaženice Crkve u Hrvata, ali i prenijeli vlastito iskustvo duhovne radosti i jasnoće u nasljedovanju Krista.

Monodrama je izvela dominikanka s. Barbara Bagudić, autorica ovog projekta kroz kojeg je željela prikazati život blažene Ozane Kotorske dominikanske trećoredice koja je živjela u Kotoru početkom 16. stoljeća.

S. Barbari je bila želja približiti lik bl. Ozane svima nama, jer joj se čini da je premalo poznata i premalo štovana među vjernicima.

S. Barbara Bagudić je odrasla u mjestu Gorjani pored Đakova. Nakon što je diplomirala na Fakultetu prometnih znanosti, smjer zračni promet, ulazi u novicijatu sestara dominikanki na Korčuli. Nakon novicijata studirala je u Chicagu i na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu gdje je stekla naziv magistra katehetike. Danas živi u Subotici u Samostanu sv. Dominika.

Darko Matić je nakon monodrame opjevao nekoliko crkvenih i drugih pjesama. U odličnom raspoloženju mu se pridružio i župnik HKM Hamburg p. Anto Bobaš. Među nazočnima bio je i generalni konzul Republike Hrvatske u Hamburgu Kristijan Tušek. Svi prisutni su bili oduševljeni monodramom s. Barbare, kao i glazbenim dijelom Darka Matića.

Izvor: Fenix-magazin/Mario Lasić

18. travnja – U zajednicu je došla nova kandidatica Andželina Radoš, iz Hamburga.

20. travnja – Novakinje i juniorke posjetile su Dom starih u Korčuli. Predale su im uskrsne košarice koje su sestre izradile tijekom Korizme i zapjevale s njima.

24. travnja – Časna majka Katarina Maglica imala je predavanje franjevcima na Ksaveru.

27. travnja – Trinaest sestara iz Korčule hodočastilo je u Kotor bl. Ozani. Sudjelovale su na misi u 10 sati.

3. svibnja – s. Ana sudjeluje na Teologijadi, odnosno danima otvorenih vrata KBF.

3.- 6. svibnja – Naše juniorke su sudjelovale na seminaru za juniorke u Buškom Blatu.

4. svibnja – s. Ivana Pavla, je imala promociju doktorata u HNK, zajedno sa svim drugim novim promoviranim doktorima.

4. svibnja – Na 9. Kruničarskom hodočašću u Mariji Bistrici, što ga priređuju dominikanci i dominikanke, sudjelovale su i s. Jasenka Mravak i s. Slavka Sente sa svojim kruničarima iz Pregrade, odnosno župe Krista Kraja iz Zagreba.

6. – 9. svibnja – Časna majka je sudjelovala na seminaru za vrhovne glavarice u Krku.

8. svibnja – Na Hrvatskom katoličkom sveučilištu održan je ciklus tribina "Svemir na različitim skalama – postignuća, otvorena pitanja i budući istraživački smjerovi". Osim drugih, eminentnih profesora, na prvoj je tribini govorila i s. Ivana Pavla s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti.

12. – 17. svibnja – U Rimu je bio je međunarodni susret dominikanskih vrhovnih poglavarica (DSI). Našu č. majku je, kao delegatkinja, zastupala s. Slavka Sente.

16. – 18. svibnja – Održano je vijećanje redovničkih odgojitelja u Ličkom Osiku. Na susretu je sudjelovala naša s. Dolores Matić, učiteljica juniorki.

16. svibnja – U emisiji Kozmos i etos na trećem radio programu HRT-a, sudjelovala je s. Ivana Pavla Novina s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

19. svibnja – Vrhovno vijeće imalo je svoju sjednicu u Zagrebu.

19. svibnja – Naša draga s. Damjana Siketić proslavila je u Korčuli 90. rođendan.

29. svibnja – s. Manes Puškarić je položila (od prve) vozački ispit.

2. – 7. lipnja – Duhovne vježbe u Zagrebu predvodio je o. Iko Mateljan.

7. lipnja – Svečanom svetom misom, po završetku duhovnih vježbi, obilježeni su u Zagrebu jubileji 50., odnosno 60. obljetnice redovništva naših sestara: s. Fidelis Jagnjić, s. Alme Milanovač, s. M. Goreti Milanović, s. Kristine Maleta, s. Tješimire Bešlić, s. Leonije Bralić, s. Beate Zebić, s. M. Andrijane Zebić, s. Otilije Mijić, s. Tee Mišić, s. Veronike Petrović i s. Milanke Nakić, a od jubilarki 60. obljetnice bila je samo s. M. Lurdes Bešlić. Ostale, s. Celestina Budimir Bekan i s. Jagica Barišić, proslavile su ranije, u svojim zajednicama. Misno je slavlje predvodio

p. Iko Mateljan, a uz njega su bili: župnik vlč. Ivan Filipčić, o. Petar Milanović, o. Nikica Ajdučić i vlč. Josip Karabaić.

14. lipnja – s. Ana Begić gostovala na HTV, u emisiji Pozitivno, na poziv urednika Maria Raguža.

16. lipnja – Časna majka Katarina prebačena je u večernjim satima u dubrovačku bolnicu radi ozljeda od pada, koje su se zakomplikirale.

17. lipnja – Vrhovni zbor se odgađa do daljnjega zbog zdravstvenog stanja časne majke Katarine Maglica.

19. lipnja – S. Emanuela Rašić napustila je Kongregaciju.

24. lipnja – Određen je novi datum i mjesto održavanja vrhovnog zбора: od 13. do 19. srpnja na Buškom jezeru.

1. srpnja – Novakinja s. Brigita Šagud napustila je našu zajednicu.

11. srpnja – S. Manes Puškarić uspješno je na KBF u Zagrebu obranila diplomski rad Ljudska sloboda u islamu. Pokušaj prikaza i kršćanskog vrednovanja.

12. srpnja – S. Jana Dražić završila je trogodišnji studij na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, smjer pedagogija u Mostaru završnim radom Specifičnosti alternativne škole Célestina Freineta.

13. srpnja – Dominikanski je Red dobio novog Učitelja. To je fr. Gerard Francisco III. Timoner, Filipinac. Treći je učitelj u povijesti Reda propovjednika koji nije član europske provincije i prvi učitelj Reda koji dolazi iz Azije.

13. - 19. srpnja – Održan je vrhovni zbor na Buškom jezeru. Sudjelovale su 24 sestre. U nedjelju je održan dan priprave. Predavanja na temu zбора „Učitelju добри, što mi je činiti?“ (Lk 10,17) održala je s. Jaka Vuco i časna majka Katarina Maglica.

16. srpnja – U utorak, 16. srpnja, za novu časnu majku izabrana je s. Jaka Vuco. Osim drugih čestitki, s. Jaki je, na prijedlog fr. Slavka Sliškovića, provincijala HDP, uputio video čestitku i novi Učitelj Reda, fr. Gerard Timoner.

17. srpnja – U srijedu su izabrane članice vijeća. S. Marina Pavlović za prvu savjetnicu, koja je zamjenica časne majke, s. Antonija Matić za drugu savjetnicu, s. Rahela Rukavina za treću savjetnicu, s. Janja Martinović za četvrtu savjetnicu. S. Barbara Bagudić izabrana je za vrhovnu savjetnicu, s. Blaženka Rudić za vrhovnu ekonomu.

21. srpnja – Novi sastav Vrhovne uprave imao je svoje prvo zasjedanje u Zagrebu, u samostanu bl. Ozane. Tom su prigodom sestre ove zajednice iskazale podložnost novoj vrhovnoj poglavarici s. Jaki Vuco, kao i čestitku članicama njezine Uprave.

Naši pokojnici

- 16. svibnja** – preminula je Janja Martinović, majka naših sestara Zlatke, Ane Marije i Janje.
- 26. svibnja** – preminula naša s. Suzana Maleš
- 11. srpnja** – preminula Ana Novina, baka naše s. Ivane Pavle.

Svim sestrama čestitam blagdan sv. o. Dominika.

s. Blaženka Rudić

Sabrala i priredila s. Slavka Sente

**NOVI UČITELJ REDA PROPOVJEDNIKA
FR. GERARD FRANCISCO III. TIMONER, Filipinac**

Izabran novi učitelj Reda propovjednika

Opća izborna skupština Reda propovjednika (Bien Hoa, Vijetnam) izabrala je 13. srpnja 2019. fr. Gerarda Francisca III. Timonera za 88. nasljednika sv. Dominika, odnosno za učitelja Reda propovjednika, koji će kroz narednih devet godina predvoditi Red.

Nakon što je diplomirao filozofiju na Filipinskom dominikanskom centru za međunarodne studije i teologiju na Sveučilištu sv. Tome Akvinskog u Manili, zaređen je za svećenika 1995. godine. Doktorat iz teologije obranio je na Katoličkom sveučilištu Nijmegen u Nizozemskoj 2004. godine. Bio je provincial Filipske dominikanske provincije i vice-rektor Sveučilišta sv. Tome Akvinskog u Manili. Bivši učitelj Reda, fr. Bruno

Cadore, imenovao ga je sociusom Reda za Aziju i Pacifik, a papa Franjo članom Međunarodne vatikanske teološke komisije.

Nakon što je danas u kasnim prijepodnevnim satima izabran za učitelja Reda, fr. Gerard je s braćom dominikancima, u pratnji provincijala dviju najstarijih provincija Reda (Španjolske i Tuluške provincije), u procesiji krenuo prema obližnjoj crkvi. Na koljenima, ispred oltara, izrekao je isповijest vjere i zakletvu vjernosti, a zatim se obratio okupljenim članovima Dominikanske obitelji.

U svojem obraćanju kao novi učitelj Reda, fr. Gerard je istaknuo da je ovu zahtjevnu službu prihvatio zahvaljujući prvenstveno molitvama

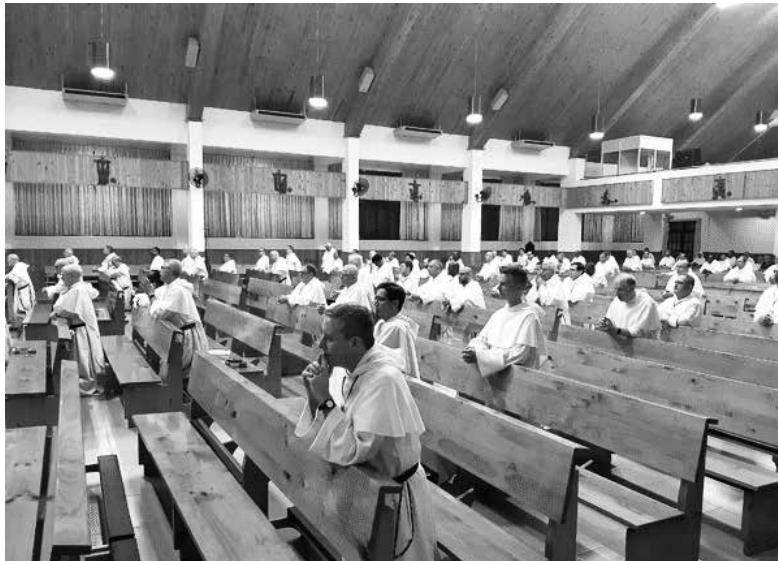
i ohrabrenju braće dominikanaca. Uzakzujući na izazove modernog vremena rekao je da današnja Crkva „treba Franju i Dominika zato što postoji potreba za novom evangelizacijom, a naš Red ima zadatku novog osmišljavanja vlastitog misiskog poslanja“.

Nadahnuti govor zaključio je sljedećim riječima: „Mi smo propovjednici. To nije ono što mi radimo. To je ono što mi jesmo. Kad nam je to jasno, onda će sve drugo slijediti iz toga. Mi smo propovjednici čak i onda kad ne propovijedamo. Mi smo propovjednici čak i onda kad smo stari i kad više ne možemo govoriti.

Mi smo propovjednici čak i onda kad nismo svećenici. Mi smo propovjednici čak i onda kad smo bolesni. Mi smo propovjednici čak i onda kad radimo sami u svojoj sobi. Mi smo propovjednici i onda kad pomažemo onima koji su najugroženiji. Mi smo propovjednici. To je naš dominikanski identitet.“

Fr. Gerard Timoner treći je učitelj u povijesti Reda propovjednika koji nije član europske provincije i prvi učitelj Reda koji dolazi iz azijskog kontinenta.

Po završetku Skupštine, nakon rasprava i odlučivanja donijet će Akte kojima će se, pored

ostalih pravnih propisa, Red voditi u nadolazećem razdoblju. Hrvatsku dominikansku provinciju Navještenja BDM na Općoj skupštini predstavljaju fr. Slavko Slišković, provincijal, i fr. Domagoj Augustin Polanščak, definitor.

Osim skupština, koji imaju pravo glasa prilikom izbora učitelja Reda i donošenja Akata, u radu Opće skupštine sudjeluju također pozvani članovi generalne kurije te predstavnici različitih sastavnica dominikanske obitelji, od predstavnika laičkih i svećeničkih bratstava do sestara dominikanki i predstavnika dominikanske mladeži.

Vijetnamski provincijal u svojem govoru istaknuo je dvije stvari koje svjedoče o boljim vremenima za kršćane u ovoj dalekoistočnoj komunističkoj državi.

Prisjetio se 1997. godine kad je Vijetnam posjetio fr. Timothy Radcliffe, bivši učitelj Reda, kojem je tada bilo zabranjeno javno slaviti misu i boraviti u dominikanskom samostanu. Danas, dvadeset i dvije godine poslije, istaknuo je vijetnamski provincijal, Opća skupština Reda propovjednika prvi put se održava u zemlji koja nije dio kršćanskog kulturnog kruga.

U pozdravnom govoru dosadašnji učitelj Reda, fr. Bruno, izrazio je dobrodošlicu svima i zahvalio organizatorima ovog značajnog događaja. Zahvala učitelja Gospodinu i braći dominikancima za devetogodišnju službu vrhovnog poglavara Reda bila je popraćena srdačnim pljeskom 160 skupština, gostiju i osoblja.

U svojem iscrpnom izvješću fr. Bruno Cadore je istaknuo četiri područja koja predstavljaju poseban doprinos Reda suvremenoj evangelizaciji, ali koja također nameću određene izazove:

- 1) reorganizacija strukturâ zajedničkog života s ciljem obnove propovijedanja,
- 2) jedinstvo života i propovijedanja,
- 3) promicanje posebnosti dominikanskog poslanja u Crkvi,
- 4) nužnost međusobne suradnje različitih sastavnica Reda.

Ovo su neki od izazova o kojima se raspravljalo na Općoj skupštini i koji će u određenoj mjeri odrediti sadržaj budućih Akata:

- 1) snaga provincije nije prvenstveno u njezinoj slavnoj prošlosti, broju njezinih članova, veličini njezina teritorija ili čak u njezinom apostolskom angažmanu, već u svjedočenju bratskog zajedničkog života;
- 2) budući da vitalnost Reda proizlazi iz njegova „misijskog poriva“, provincije trebaju biti otvorene misijskom duhu i apostolskom djelovanju izvan vlastitih granica;
- 3) u duhu svjedočenja evandeoskog siromaštva, a s obzirom na sve prisutniju sekularizaciju redovničkog života, braća su pozvana hrabro procijeniti vlastiti standard življenja te živjeti skromno i štedljivo;
- 4) odgovornost slušanja mladih koji ulaze u Red i prepoznavanja nove i snažne poruke koju sa sobom donose;
- 5) promicanje integralne početne i trajne formacije, tj. formacije na ljudskoj, duhovnoj, intelektualnoj i apostolskoj razini;
- 6) promicanje modernih oblika evangelizacije (Internet, televizija, radio, tisak);
- 7) suočavanje s različitim oblicima sekularizacije, indiferentizma i dekristijanizacije u suvremenom svijetu;
- 8) izazov kulturnog i religijskog pluralizma;
- 9) promicanje evangelizacijske uloge laika;
- 10) snažnija integracija molitve krunice u duhovni život zajednice;
- 11) ekonomska solidarnost i studijska suradnja između provincija; itd.

MOLITVA ZA EUROPУ

Izrazivši zabrinutost za smjer u kojem se razvija europsko društvo, Učitelj Reda fr. Bruno Cadoré uputio je 26. ožujka 2019. godine svoj dopis kojim je zamolio da se cijela Dominikanska obitelj ujedini u molitvi za Europu.

Jednako tako europski promotori „Pravde i mira“ Reda propovjednika uočili su nekoliko poteškoća s kojima se suočava suvremena Europa, kao što su: migracije, ksenofobija i rasizam; socijalne i ekonomski nejednakosti i nepravilna raspodjela dobara; obiteljska politika i zaštita života; kriza demokracije i populizam te ekološka kriza.

Kao jedna od najznačajnijih osoba Reda propovjednika koja je tijekom svojega života prenosila poruku pravde i mira u Crkvi i društvu svojega vremena, sveta Katarina Sijenska proglašena je jednom od svetaca suzaštitnika Europe. Stoga je upravo ona odabrana za nositeljicu ove molitve te zagovornicu Dominikanske obitelji pred Bogom.

U skladu s navedenim, pripremljena je preklopica „Molitva za Europu“ koja je prevedena i na hrvatski jezik. Molitvu možete pronaći i preuzeti na našoj internetskoj stranici. Pozivam vas da nam se pridružite u molitvi.

*agovorom slike Katarine Sijenske i drugih svetaca
zaštitnika našeg kontinenta, prinesimo naše molitve
Gospodinu.*

Oče, izvore pravde, osnaži našu volju da gradimo pravdu za sve ljudе s kojima se susrećemo, a posebno za one najsiromašnije, molimo te:
GOSPODINE, USLIŠI NAS.

Oče Gospodina našeg Isusa Krista, Kneza Mira, udijeli nam mir srca i pomozi da radimo za mir u Europi i današnjem svijetu, molimo te:
GOSPODINE, USLIŠI NAS.

Oče, koji si poslao Duha Svetoga, neka tvoja božanska mudrost bude s onima koji imaju političke, gospodarske i kulturne odgovornosti u Europi. Blagoslov sve koji su zaposleni u međunarodnim institucijama; neka budu posrednici mira i pravde u službi tvojega kraljevstva, molimo te:
GOSPODINE, USLIŠI NAS.

Oče, čiji Sin od nas traži da budemo jedno, kao što je on bio jedan s tobom, pomozi nam izgraditi jedinstvo i slogu u našim obiteljima, našim zajednicama, našim radnim mjestima, našim gradovima, našim zemljama i diljem svijeta, molimo te:
GOSPODINE, USLIŠI NAS.

Oče, ti si lice milosrđa i dobre volje. Učini nas sposobnima da u duhu uzajamnog poštovanja, oponašajući tvoju ljubav, otkrijemo bogatstvo raznolikosti, molimo te:
GOSPODINE, USLIŠI NAS.

Oče, izvore svake ljubavi, ulij u nas hrabrost da u našim dnevnim zadacima naslijedujemo tvojega Sina, Gospodina našeg Isusa Krista koji se za nas predao križu, da kultura ljubavi može rasti u našem društvu, molimo te:
GOSPODINE, USLIŠI NAS.

Od zatvaranja u sebe, izbavi nas Gospodine.
Od straha od raznolikog i nepoznatog, izbavi nas Gospodine.
Od duha podjele, izbavi nas Gospodine.
Od laži i prijevare, izbavi nas Gospodine.
Od nezainteresiranosti za opće dobro, izbavi nas Gospodine.
Od ravnodušnosti, izbavi nas Gospodine.
Od odbijanja dijaloga, izbavi nas Gospodine.
Od prezira prema životu, izbavi nas Gospodine.
Od nedostatka poštovanja prema stvorenome, izbavi nas Gospodine.
Od nedostatka nade, izbavi nas Gospodine.

*Pomolimo se zajedno sa svetom Katarinom Sijenskom:
O Duše Sveti, dodi u moje srce. Tvojom snagom, Gospodine,
dolazim k tebi, udijeli mi ljubav s ispravnim strahom.
Zaštiti me od svake zle misli, pokreni me i zažari svojom
ljubavlju tako da mi se svaki teret čini laganim. Oče Sveti
i nježni Gospodaru, pomozi mi sada u svim mojim djelima
služenja. Kriste ljubavi! Amen.*

*„O Svetu Trojstvo, u svjetlu vjere primam
mudrost od Mudrosti Riječi, tvoga Sina;
u svjetlu vjere sam jaka, stalna i ustrajna;
u svjetlu vjere se ufam, ona me ne pušta da
smalaksam u hodu... U ovom svjetlu poznajem
tebe i ti mi dolaziš predočen kao vječno Dobro,
Dobro nad svakim dobrom, sretno Dobro,
neizmjerno i neprocjenjivo Dobro, Ljepota
iznad svake ljepote, Mudrost iznad svake
mudrosti. Ti, hrana andela, dan si ljudima
ognjem ljubavi. Ti, odijelo koje pokrivaš svaku
golotinju, pasi gladne svojom slatkocom.
Ti si sladak bez ikakve gorčine... Obuci
me u sebe vječna Istino, tako da protrcim
ovim smrtnim životom s pravom poslušnošću
i s pravim svjetлом presvete vjere, kojim čini
se da ponovno opijaš moju dušu.“
(Katarina Sijenska, Dijalog, 167.)*

50 i 60 godina

BOGU, REDU I NARODU

U petak 7. lipnja 2019. dvanaest je sestara dominikanki proslavilo 50. obljetnicu redovničkih zavjeta: s. Fidelis Jagnjić, s. Alma Milanović, s. M. Goreti Milanović, s. Kristina Maleš, s. Tješimira Bešlić, s. Leonija Bralić, s. Beata Zebić, s. M. Andrijana Zebić, s. Otilija Mijić, s. Tea Mišić, s. Veronika Petrović i s. Milanka Nakić, a tri su proslavile šezdesetu obljetnicu: s. M. Lurdes Bešlić, s. Celestina Budimir Beken, s. Jagica Barišić.

Godina 1969. bila je u kongregaciji sestara dominikanki plodna duhovnim zvanjima. U istoj je, naime, godini položilo prve redovničke zavjete čak 27 sestara. Obećale su Bogu vjernost u čistoći, poslušnosti i siromaštvu. Svaka bi jubilarka mogla ispričati svoju priču o proteklim godinama, a sve bi te događaje mogli sažeti u jednu riječ: ustrajnost. Jednom prihvaćen Kristov

poziv traži svakodnevni odaziv, sve do posljednjeg trenutka života.

Misno slavlje prigodom obilježavanja jubileja predvodio je o. Iko Mateljan, dominikanac, uz asistenciju domaćeg župnika vlč. Ivana Filipčića, vlč. Josipa Karabaića, te franjevce fra Petra Milanovića i fra Nikice Ajdučića.

O. Iko je u homiliji ocrtao ukratko život slavljenica koje su, kao mlade djevojke, krenule za Gospodinom premda još nisu znale što ih u tom naslijedovanju čeka. Ali dopustile su da ih on sam odgaja i vodi putovima gdje će najbolje ostvariti svoj poziv propovjednicâ i navjestiteljicâ njegove ljubavi i milosrđa ovome svijetu. Upravo zato su ustrajale 50, odnosno 60 godina jer su se uvijek oslanjale na njega, na njegovu riječ, u svakom poslu, na svakome mjestu. Poziv

S lijeva, uokrug: s. Alma Milanović, s. Fidelis Jagnjić, s. Otilija Mijić, s. Tea Mišić, č. majka Katarina Maglica, p. Iko Mateljan, s. Marina Pavlović – zagrebačka priora, s. Andrijana Zebić, s. Leonija Bralić, s. M. Goreti Milanović, s. Tješimira Bešlić, s. Veronika Petrović, s. Beata Zebić

je to i poticaj i svima nama kako baš svatko može, u svom zvanju i poslanju, slijediti Gospodina i uprisutnjivati njegovo kraljevstvo među ljudima. – rekao je između ostalog o. Iko.

Svečanom obilježavanju obljetnicâ prethodile su duhovne vježbe koje je također vodio o. Iko Mateljan. U svojim se nagovorima usredotočio na tumačenje Gospodnje molitve – Oče naša, potkrepljujući svoja razmišljanja nadahnutim rajnskim misticima Eckartom i Tauferom, te sv. Katarinom Sijenskom i drugima.

Misno je slavlje nastavljeno za zajedničkim blagdanskim stolom u dvorani Dječjeg vrtića Bl. Hozana.

Neposredno prije blagovanja, djeca iz Vrtića BL.H. izvela su za slavljenice svoj kratki program. Usmeno su se obratile slavljenicama i čestitale im č. majka Katarina Maglica u ime cijele kongregacije i s. Marina Pavlović, priora zagrebačkog samostana u ime zajednice Bl. Ozane u Zagrebu. Osim toga, pročitane su i brzopisne čestitke i želje jubilarima, iz svih naših kuća i samostana, kao i od braće. U radosnom raspoloženju nije izostala ni poznata *Sinjska rera*.

Uz srdačnu čestitku slavljenicama, molimo Gospodina da im i nadalje nikada ne ponestane ulja vjernosti i ustrajnosti do kraja.

S. Slavka Sente i s. Andrijana Zebić

Dijamantni jubilej s. Celestine

S. Celestina Budimir Bekan proslavila je svoj dijamantni jubilej redovništva na sam dan kada je prije 60. godina položila svoje prve redovničke zavjete – 31. svibnja, u samostanu sv. Katarine Sijenske u Splitu, okružena svojim sestrama i prijateljima zajednice.

Zahvalno euharistijsko slavlje predslavio je župni vikar don Danko Kovačević u zajedništvu sa župnim upraviteljem don Antonom Žderićem.

S. Celestina većinu svojih redovničkih dana provela je u samostanima braće dominikanaca, dajući pečat svojom vedrinom i marljivošću. Čestitamo i Bog je pozivio!

ČESTITKE JUBILARKAMA

Sjećaš li se glasa
nakon 60,
nakon 50 godina;
sjećaš li se glasa koji ti reče:
“Idi iz zavičaja i doma očinskog
u krajeve koje će ti pokazati.” (usp.Post,12,1)
Sjećaš li se glasa koji ti šapnu:
“Slušaj, kćeri..”

Zaboravi dom oca svog.” (usp. Ps 45,11)
Jer te izabrao Najljepši od ljudskih sinova.
Sjećaš li se glasa koji upita:
“Koga da pošaljem?”
A ti si odgovorila:
“Evo me!
Mene pošalji!”(usp. Iz 6,8)

I tako 60
i tako 50 godina
BOGU REDU I NARODU!

Drage naše sestre Jubilarke,
Od srca vam čestitamo, Bogu zahvaljujemo
i s vama se radujemo!

Vaše sestre iz Korčule

Na facebook stranici
Župe sv. Mihovila Trilj, stoji:
SLAVLJE 60. I 50. OBLJETNICE
REDOVNIČKOG ŽIVOTA !

Danas u našoj crkvi dvije sestre s. MA-
RIJA - IVA LURDES BEŠLIĆ proslavili
su je 60 godina a s. TJEŠIMIRA - ANA
BEŠLIĆ proslavila je 50 godina vjernog
služenja Gospodinu . Sestra Marija
zbog bolesti nije mogla prisustvovati
misnom slavlju ali u molitvi u Duhu
bila je prisutna sa svima nama.

Od srca čestitamo sestrama i molimo
za njih i zahvaljivamo na daru njihova
redovničkog poziva i dugogodišnjeg
služenja Isusu Kristu!

Draga s. Fidelis
zahvalne na ljubav i dobrotu kojom oplemenjuje-
te našu zajednicu svojim nesebičnim služenjem
od srca Vam čestitamo Vašu pedesetu obljetnici
redovničkih zavjeta u obitelji sv. Dominika. Sr-
dačna čestitke i svim dragim jubilarima.

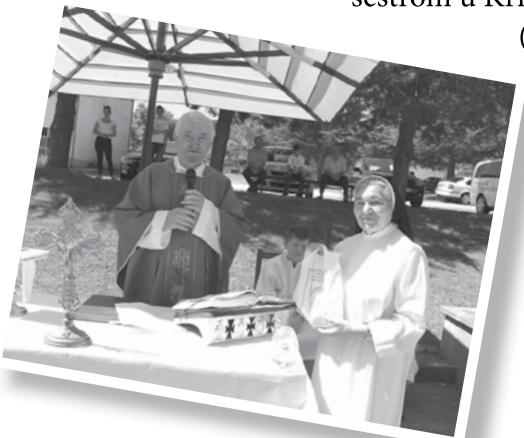
U molitvi s Vama
Vaše sestre sa Splitskih Škrapa

Najdraža Fidelis,
Jedna i jedina, dobra duša **našega** zbora i **našega**
samostana. Pišemo **našega** jer se tu osjećamo kao
doma već dugi niz godina. Taj maleni samostan,
kuća molitve, nije udomio samo časne sestre do-
minikanke nego i cijelu župnu zajednicu, a po-
sebno župni zbor. Proslavili smo zajedno mnoge
obljetnice pa ćemo tako obilježiti i ovu posebnu
obljetnicu. Od srca ti čestitamo na velikih pola
stoljeća redovništva. Bogu, Redu i Narodu vjer-
no si posvetila svoj život, baš poput Katarine Si-
jenske. Svojim čvrstim primjerom, a sve uz blagi
i samozatajni nastup, svjedočiš vjeru u **našega**
Gospodina, daješ najbolje od sebe bez ikakvih
očekivanja. Mirno, tiho i skromno...

Hvala ti, naša najdraža Fidelis za svaku to-
plu riječ, za svaki tvoj glas, za pogled i osmijeh!
Hvala ti što nam svojim primjerom neumorno
pokazuješ kako su postojani temelji naše Crkve!
Hvala Gospodinu što nam te stavio na put da
možemo od tebe učiti!

Volimo te, Fidelis!

Tvoji zborasi sa splitskih Škrapa, zajedno
s našom neumornom voditeljicom, tvojom
sestrom u Kristu, č. s. Pavlom
(Jelena Milovac)

KORČULA: 90. rođendan s. Damjane

U nedjelju 19. svibnja u korčulanskom je samostanu s. Damjana Siketić proslavila 90.

rođendan. U zajedništvu sa sestrama zahvalila je Bogu na svim godinama koje joj je podario, a nije izostala ni rođendanska torta.

S. Damjana, rođena Zagrepčanka, kako s ponosom voli reći, gotovo je cijeli svoj radni vijek u samostanu neumorno šivala i brinula za odjeću brojnih generacija sestara. Još uvijek ponekad nešto zakrpa, u dane kad je zdravlje bolje služi, no većinu vremena provodi u molitvi ili čitajući. Sudjeluje na svim zajedničkim točkama, od molitve Časoslova do druženja u rekreatiji, gdje sestre često nasmije pričom o brojnim doživljajima iz svog dugog života. Najviše voli pričati o djetinjstvu na Trešnjevki, a s ponosom priča i o svojim susretima s blaženicima, kardinalom Alojzijem Stepincom i Marijom Petković. Kao veliki prijatelj životinja, s. Damjana hrani golubove koji navrate na njen prozor i brine za ozlijedene.

Sretna i zahvalna sestrama za proslavu koju su joj pripremile, na koncu je ipak rekla da se raduje danu odlaska k Isusu, kojemu cijelog života odano služi.

S. Ivana Pavla Novina primila diplomu doktora znanosti iz područja filozofije

U subotu 4. svibnja 2019. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, u 10 i 13 sati, održane su svečane promocije doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Rektor prof. dr. sc. Damir Boras promovirao je 384 nova doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu.

Tijekom prve svečanosti promovirano je 197 doktorskih kandidata, a mjeđu njima je bila i Marina (s. Ivana Pavla) Novina koja je primila diplomu doktora znanosti na području filozofije.

U skladu s protokolom, kandidati su biti odjeveni u svečane odore (toge) i akademske kape, te su od zgrade Sveučilišta u Zagrebu do zgrade Hrvatskoga narodnoga kazališta došli u povorci koju su predvodila dva sveučilišna poreda. Za njima je slijedila povorka prorektora i dekana predvođena rektorm.

Promocija je započela svečanim ulaskom rektora, prorektora i dekana na pozornicu HNK-a, nakon čega je intonirana himna Republike Hrvatske. Usljedio je govor rektora prof. dr. sc. Dalmira Borasa, te nakon što su kandidati izgovorili tekst prisege i rektor ih proglašio doktorima znanosti i umjetnosti, promovirani kandidati prebacili su kičanku (coflek) na akademskim kapama na desnu stranu, čime su i simbolično ušli u novo i više akademsko zvanje, odnosno postali samostalni istraživači. Zatim je uslijedilo uručivanje

medalja doktora znanosti i diploma, te upisivanje promoviranih u knjigu doktora. Svečanosti je završila akademskom himnom *Gaudeamus igitur.* (www.dominikanke.org)

S. IVANA PAVLA NOVINA SUDJELOVALA U EMISIJI KOZMOS I ETOS

U emisiji, trećeg radio programa HRT-a, Kozmos i etos koja aktualizira teme iz područja znanosti, filozofije i umjetnosti 16. svibnja 2019. sudjelovala je dr. sc. Marina (s. Ivana Pavla)

Novina s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Tema ovotjedne emisije bila je odnos kozmologije i filozofije. Kako stoji u najavi emisije "kratko se dohvaćamo razvoja kozmološke misli u antičkoj, srednjovjekovnoj i novovjekovnoj filozofiji, kada su filozofi ujedno bili znanstvenici prirodoslovci, te ulazimo u raspravu o značajnim rezultatima u suvremenoj, fizikalnoj kozmologiji. Analizom koja je svojstvena suvremenoj filozofiji znanosti podastiremo brojne argumente koji podupiru tezu o neotklonjivoj prisutnosti filozofije u suvremenoj kozmologiji, od konceptualnih temelja do praktičnih istraživačkih pitanja. Pritom ukazujemo na neodrživost teze pojedinih fizičara, poput Stephena Hawkinga, da suvremena kozmologija na zagonetku kozmosa može odgovoriti isključivo empirijskim metodama".

Autor i voditelj emisije je Marito Mihovil Letica. Urednica je Nevenka Dujmović.

Emisija će na priloženom linku biti dostupna kroz mjesec dana:

[https://radio.hrt.hr/ep/
kozmos-i-etos/299699/](https://radio.hrt.hr/ep/kozmos-i-etos/299699/)

DOMINIKANSKI KRUNIČARI U MARIJI BISTRICI

XI. dominikansko kruničarsko hodočašće u HNS Majke Božje Bistričke

U subotu, 4. svibnja Hrvatska dominikanska provincija organizirala je XI. kruničarsko hodočašće u Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke. S braćom dominikancima i sestrama dominikankama hodočastili su članovi kruničarskih bratstava i župljani župa Kraljice sv. krunice (Zagreb), Bl. Augustina Kažotića (Zagreb), Krista Kralja (Zagreb), Čret – filijala Remeta, Uznesenja BDM (Pregrada), Uznesenja BDM (Nart Savski) i Sv. Dominika (Konjščina).

Na početku hodočašća fr. Ljudevit Josip Jeđud, jedan od provincijskih promicatelja Krunice, podsjetio je hodočasnike na višegodišnju tradiciju dominikanskog hodočašćenja u Mariju

Bistrigu, kao i na višestoljetnu povijest dominikanskog promicanja marijanske pobožnosti i Gospine Krunice u hrvatskom narodu.

Fr. Nikola Leopold Noso, jedan od provincijskih promicatelja Krunice, nakon molitve krunice održao je razmatranje pod naslovom „Blažena Djevica Marija i kruničari u svjetlu Božjega milosrđa“. Razmatranje je bilo podijeljeno u tri dijela:

U prvom dijelu (Božje milosrđe i svetkovina Božjega milosrđa) istaknuto je da se o Bogu ne

može govoriti na pravi način i Boga se ne može slaviti na pravi način ako se ne vjeruje u Božje milosrđe, o kojemu sv. Ivan piše: „Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedino-rođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (Iv 3,16). Stoga je sv. papa Ivan Pavao II. u jubilarnoj 2000. godini proglašio Svetkovinu Božjega milosrđa ili Nedjelju Božjega milosrđa (prva nedjelja poslije Uskrsa) i ostao je zapamćen kao „papa milosrđa“ (proglašio je svetom s. Faustinu Kowalsku, posrednicu poruke o Božjem milosrđu, premisnuo je uoči Svetkovine Božjega milosrđa, proglašen je blaženim i svetim na prvu nedjelju poslije Uskrsa).

U drugom dijelu (Marija - majka milosrđa) istaknuto je da Marija najdublje poznaje otajstvo Božjega milosrđa zato što je njoj poznata cijena milosrđa (smrt njezina sina) i veličina milosrđa (njezin sin je savršeni izraz Božjega milosrđa). Mariju stoga nazivamo Majkom milosrđa, tj. onom koja nam pomaže, koja nas čuva, kojoj se utječemo i koja se zauzima za naše potrebe. To se posebno vidi u zazivima lauretanskih litanija: „Zdravlje bolesnih“, „Utočište grešnika“, Utjeho žalosnih“ i „Pomoćnice kršćana“.

U trećem dijelu razmatranja (Kruničari - apostoli Božjega milosrđa i ljubljena djeca Marijina) fr. Noso je istaknuo da kruničari njeguju posebnu privrženost prema Majci milosrđa koja je putokaz prema Isusu Kristu i ohrabruje nas

na putu svetosti. Osim toga kruničari su primatelji Božjega milosrđa (budimo zahvalni na oproštenim grijesima i primljenim milostima), apostoli Božjega milosrđa (ono što smo primili treba podijeliti s drugima) i vršitelji Božje riječi, a ne samo slušatelji (pozvani smo činiti tjelesna i duhovna djela milosrđa, pri čemu je glavno djelo milosrđa pomoći drugom čovjeku da upozna i prihvati Isusa Krista kao Put, Istinu i Život).

Koncelebrirano euharistijsko slavlje predsjedao je fr. Slavko Slišković, provincijal Hrvatske dominikanske provincije.

Prigodnu homiliju fr. Slišković je započeo slijedom dječaka i njegove majke te stihovima poznate marijanske pjesme „Majko Božja Bistrička“. Kao što dječak radosno trči svojoj majci u zagrljaj, tako i hodočasnici idu u pohod dragoj Majci Božjoj Bistričkoj pjevajući „Mi ti ruke pružamo, srcem te pozdravljamo“. Kao što majka svoje dijete ne dočekuje praznih ruku, već mu daruje zagrljaj, toplinu, ljubav i sigurnost, tako i Majka Marija nama vjernicima daruje ono najvrjednije u našem životu - svojega sina Isusa Krista.

Majka često poučava svoje dijete o vrijednosti onoga što prima, tj. o vrijednosti ljubavi i zajedništva. Marija nas poučava o blagu naše vjere putem molitve Krunice u kojoj razmatramo život njezina sina Isusa Krista - od njegova začeća do uzašašća i primanja u nebesku slavu - i zato je riječ o molitvi koja predstavlja sažetak i školu temeljnih otajstava naše vjere, istaknuo je otac provincijal.

Kako Marija može poznavati stvari o kojima nas poučava? Tako što je bila sudionica Isusova života, od početka do kraja. Drugim riječima, bila je sa svojim sinom i u dobru i u zlu. Nije ga napustila, ali i on nije napustio nju. Poslije svega, Isusova i naša majka uzdignuta je u nebesku slavu.

Kao što je Marija bila sa svojim sinom tako je i s nama. Ne napušta nas. Kao što je Isus bio sa svojom i našom majkom tako je i s nama. Ne napušta nas. S nama je u svim trenucima našeg života - radosnim i žalosnim, lakim i teškim. Molitva Krunice nas na to podsjeća. Molitva krunice nam pomaže da u to vjerujemo.

Iako je riječ o molitvi višestrukog ponavljanja, Krunica ne bi trebala biti zamorna molitva ako ćemo svaki zaziv „Zdravo, Marijo!“ promatrati i doživljavati kao znak radosti malenog djeteta kad ugleda lik svoje majke i kad čuje njezin glas.

Po Krunici smo svjesni Marijine i Isusove bližine i zato ova molitva predstavlja čvrst oslonac u našem životu. Pomaže nam da se ne uznesemo u našim ovozemaljskim radostima, ali nam također pomaže da ne klonemo u našim neuspjesima i padovima. Pomaže nam da lakše idemo kroz život na zemlji kako bismo jednog dana stigli u zajedništvo svetih na nebu, zaključio je otac provincijal.

Po završetku svete misa izmoljena je drevna Molbenica Gospi Pompejskoj. (usp. www.dominikanci.hr)

NAŠI NOVI DOMINIKANSKI PREZBITERI

– fr. Josip Dolić i fr. Mihovil Žuljević-Mikas –

Splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić predvodio je u subotu 22. lipnja u splitskoj konkatedralnoj crkvi sv. Petra svečano euharistijsko slavlje za vrijeme kojega je za prezbitera zaredio petnaest đakona.

Na naslov Hrvatske dominikanske provincije Navještenja BDM zaređeni su fr. Josip Dolić i fr. Mihovil Žuljević Mikas.

Fr. Mihovil Žuljević-Mikas, sin Mate i Đurđice r. Serdahelji, rođen je 8. rujna 1993. godine u Splitu. Rodna župa mu je Uznesenja BDM Srijane - Dolac Donji, a pastoralni praktikum vršio je u župi Sv. Križa u Dubrovniku.

Fr. Josip Dolić, sin Marijana i majke Mirne r. Jerčić, rođen je 13. svibnja 1980. u Koblenzu – Njemačka. Dolazi iz hrvatske katoličke misije Koblenz, a pastoralni praktikum vršio je u župi Bl. Augustina Kažotića u Zagrebu.

www.dominikanci.hr

9. MEĐUNARODNI SKUP VRHOVNIH POGLAVARICA SESTARA DOMINIKANKI U RIMU

U Rimu je, od 12. do 17. svibnja 2019, održan 9. međunarodni skup vrhovnih poglavarica sestara dominikanki (DSI), što se održava svake treće godine. Ovaj skup je bio izborni, birala se nova voditeljica (koordinatorica) ove međunarodne organizacije sestara dominikanki. Na trogodišnji mandat izabrana je **sr. Margaret Mayce**. (Ona kaže da su joj djed i baka podrijetlom iz Hrvatske, okolica Zagreba). Ona je zamijenila sr. Marie Therese Clement, koja je tu službu vršila 6 godina (3+3). Na skupu je, osim predavača i predstavnika pojedinih dominikanskih udruga i pokreta, bilo 110 predstavnica pojedinih dominikanskih kongregacija.

Birane su također i nove kontinentalne koordinatorice. Neke su ostale iste, a neke su promjenjene. Za Europu je izabrana **sr. Pilar del Barrio, Španjolka**, koja je zamijenila sr. Else-Britt Nilsen.

Kontinentalne koordinatorice:

Azija Pacifik – sr. Bernardete Kiley (potvrđena ista)
Afrika – sr. Venanzia Mthemby, nova
Europa – sr. Pilar del Barrio, nova
Latinska Amerika – sr. Noemi Zambrano (potvrđena ista)
Sjeverna Amerika – sr. Gene Poore (potvrđena ista)

Inače, rad na ovom skupu je bio vrlo intenzivan. Osim izvještaja o stanju i djelovanju sestara u pojedinim kontinentima (Sjeverne Amerike, Latinske Amerike, Afrike, Azija Pacifik, Europe, kao i pojedinih zemalja koja prolaze vrlo teške situacije, poput Venezuela, Nigerije, Konga, Caraibi, Algerije), bili su i predstavnici dominikanskih škola i fakulteta, Laičke dominikanske udruge, Pravda i mir. Na skupu je bio i učitelj reda fr. Bruno Cadore. Bio je također i glavni promotor za kauze svetih i blaženih u dominikanskom redu, fr. Gianni Festa.

Sva su predavanja i sva druga događanja imala simultani prijevod na 4 službena jezika: španjolski, francuski, talijanski i engleski.

Skup se odvijao u generalnoj kući Braće kršćanskih škola, u via Aurelija 436, u Rimu. Dvorana je opremljena svim suvremenim

sredstvima. Svaka sudionica je imala ispred sebe mikrofon na koji se mogla javljati. Početak ovog generalnog skupa bio je popraćen znakovitim i svečanim ulazom svih sudionica u dvoranu: svaka je naime, nosila u ruci podignutu zastavicu zemlje iz koje dolazi.

**Uvodne poticajne riječi koordinatorice DSI
sr. Marie Therese Clement**

Na početku je sr. Marie Therese, dosadašnja koordinatorica, pozdravila sve nazočne i predstavila program rada ovoga skupa. Iznijela je kratku statistiku:

U svijetu ima 20.862 sestre dominikanke u 167 zemalja. Na ovom su skupu bile predstavnice 110 zemalja.

Sr. Marie Therese je najavila redovita izvješća koja prezentiraju djelatnosti sestara pojedinih kontinenata. Već je na početku naglasila kako nas ta izvješća obogaćuju i nadahnjuju kako bi svoju svakodnevnicu mogle lakše nositi i prilagođavati vremenu i mjestu gdje se nalazimo. Iskustva drugih nam pomažu bolje vidjeti realnost života. Osvrćući se na mnoge susrete sa sestrama pojedinih zemalja tijekom svoga 6 godišnjeg mandata, istakla je kako se ponovno uvjerila da se može živjeti jedinstvo u različitosti. Raditi

zajedno, imati povjerenja jedne u druge, to je ponekad rizik, ali upravo tu vidimo stvari s kojima možemo i s kojima želimo računati. U nama se rađa nova znatiželja, radost, nove mogućnosti rada i djelovanja. Slušajući jedna drugu što se događa u svijetu, rađaju se nove ideje, nova nadahnuća, ali i novi izazovi kako nadići tolike teškoće s kojima se ljudi susreću. Kako pronaći put za ići naprijed. Obveza nam je svjedočiti naše zajedništvo preko apostolata. Nismo jednake, različiti su mentaliteti i prilike su različite, problemi i politička situacija je drugačija, ponegdje čak i crkvena, ali baš u toj različitosti pokušavamo naći zajednički jezik, zajedničko poslanje. Moramo težiti tom zajedništvu. Najvažnije je da želimo zajedništvo, da osjećamo potrebu za zajedništvom, i da shvatimo da nam drugi mogu pomoći. – rekla je nadalje sr. M. Theresa.

Koji put mislimo: što nam može pomoći neka iz Afrike, Amerike... Ne razumije nas. Ali kad čujemo probleme i nastojanja koja oni imaju i s kojima se oni susreću i kako ih rješavaju, onda vidimo da nam itekako imaju što reći. Svi su ljudi vezani jedni na druge.

Dominikanski život se treba bazirati na

optimizmu, koji vidi budućnost uvijek bolju.

Da bi zajedništvo bilo što učinkovitije, naglasila je sr. M. Theresa, potrebno je **naučiti slušati i razgovarati**. Rezultati neće izostati. Istakla je također kako je važno surađivati s braćom jer su nam isti korijeni, imamo isto poslanje.

SLUŠATI I ČUTI – to nam pomaže da prihvaćamo različitosti drugih. UČIMO jedni od drugih. Nije problem biti različiti nego je problem ako mislimo da je jedino naš način ispravan, dominikanski. Valja dopustiti Duhu da u nama djeluje kako bi po nama svako biće moglo slijediti Dobrog Pastira, spasiti dušu svoju i duše svojih bližnjih. To znači propovijedati.

Nije lako usklađivati tolike različitosti, tolike naravi, tolike razlike u razmišljanju. Ali isplati se, jer baš onda kad mislimo da smo dovoljni sami sebi, da nas nitko bolje ne razumije od nas samih, baš tada je spasonosno da nam netko po kaže i druge putove, druge osobe koje teže istom cilju. Zajednički je put uvijek sigurniji i sretniji.

Ne smijemo dopustiti da ponestane POVJERENJA. Za to je svatko zaslužan i pozvan i obavezan. – zaključila je svoj uvodni govor dosadašnja koordinatorica sr. Marie Theresa Clement.

Na koncu je još jednom pojasnila što je to DSI i što se želi ovom međunarodnom udrugom sestara postići. Međunarodna udruga sestara dominikanki ima prvenstveni cilj da nas ujedinjuje, ne želi nas uniformirati da moramo svi isto misliti i raditi, nego upoznajemo i učimo cijeniti razlike koje postoje među nama. To može uroditи novim zanosom i željom za naviještanje Radosne vijesti na različite načine, u raznim okolnostima života.

DSI – DSIC – što je to?

DSI = Međunarodna udruga sestara dominikanki.

DSIC = Konfederacija međunarodne udruge sestara dominikanki. Zakonito tijelo, priznato od crkve – Svetе Stolice i države (Italije).

Međunarodni pokret ili udruga sestara dominikanki, koji se, prema engleskom izričaju skraćeno bilježi sa DSI, nastao je prije 25 godina.

Glavna začetnica tog pokreta bila je sr. Margaret Ormond, američka dominikanka. Bilo je to za vrijeme krvavoga rata u Iraku. Zato se danas kaže da je DSI nastao na suzama iračkih sestara, kao što je dominikanski red nastao na suzama sv. o. Dominika. Tim se činom željelo senzibilizirati dominikansku obitelj u čitavom svijetu na patnje i strahove njihovih članova u Iraku. Ova se ideja vrlo brzo počela širiti i domalo su se u pokret uključivale mnoge kongregacije, iskazivale na razne načine solidarnost sa sestrama u Iraku, ali i s drugim područjima zahvaćenima ratom ili bilo kojom drugom nepogodom. Kako se zanimanje za zajedništvo u dominikanskoj obitelji počelo sve više širiti, sr. Margaret je pokušala sazvati sve dominikanske kongregacije sestara, do kojih je mogla doći, na susret, gdje im je izložila ideju o zajedničkom projektu, odnosno udruzi. Mnoge su kongregacije odmah pristale na to i tako je krenulo. U početku DSI nije imao nikakav pravni status. Bio je pod okriljem braće dominikanaca u generalnoj kuriji. Ovom se organiziranom udrugom željelo povezati sestre dominikanke iz cijelog svijeta. Članice DSI mogu biti zakonite kongregacije, priznate od Crkve i Reda, ne pojedine sestre iz bilo koje kongregacije, nego isključivo kongregacije kao pravna tijela.

Iz godine u godinu broj kongregacija u ovu međunarodnu udrugu sestara dominikanki se povećavao. Dogovoren je da će se sastajati

svake tri godine. A da bi jedna udruga mogla funkcionirati, mora i ona imati pravni status. Na čelu udruge je koordinatorica koja ima svoje pomoćnice, odnosno koordinatorice iz pojedinih zemalja, odnosno kontinenata. Najvažnije je bilo staviti sve u pravne okvire, da udruga bude priznata od dominikanskoga reda, od Crkve (Svete Stolice), ali i od civilnih vlasti. Tražili su savjet pravnih stručnjaka koji su predložili da DSI postane konfederacija. Opće je koordinatorica tražila mišljenje i pristanak svih vrhovnih poglavarica. Nakon što su dale pristanak, broj kongregacija u DSII se iz godine u godine povećavao i ideja je ostvarena 2016. godine. Napravljen je Statut, tiskan na talijanskom, engleskom, španjolskom i francuskom jeziku i dan na uvid svim kongregacijama.

Tako se od 2019. ova udruga zove Međunarodna konfederacija sestara dominikanki, skraćeno, prema engleskom jeziku DSIC. To ima svoju veliku prednost, kako tumače pravnici. Sada je to kanonski priznato tijelo u Crkvi, radi se na tome da, uskoro, bude priznato i od civilnih vlasti, u državi Italiji, na čijem se teritoriju

Nova koordinatorica DSI sr. Margaret Mayce.

nalazi sjedište udruge. To znači da ima crkveno i civilno zakonsko pravo. Članice DSIC imaju pravo glasovati za bilo koji projekt koji se želi provesti unutar spomenute konfederacije, kao i birati glavnu koordinatoricu i koordinatorice pojedinih kontinenata. Ove službe traju tri godine, a mogu biti potvrđene još za jedno trogodište. Sestra koja sudjeluje u odlukama ili izborima, ne radi to u svoje ime, nego u ime kongregacije, a isto tako u ime konfederacije DSIC.

Do sada je učlanjeno u tu novu konfederaciju 78 kongregacija.

Stalno se ističe da DSIC ne ulazi u autonomiju bilo koje kongregacije, nema nikakvo pravo ulaziti u statut neke kongregacije. Svaka kongregacija je posve samostalna i slobodna u svim odlukama unutar svoje ustanove. Kad jedna kongregacija postaje članica DSIC, ima jedino obavezu plaćati određenu svotu za projekte koje organizira DSIC.

IZVJEŠTAJI KONTINENTALNIH KOORDINATORICA

AFRIKA

Sestre dominikanke djeluju u 23 afričke zemlje. Rade vrlo mnogo, studiozno, znanstveno, disciplinirano. Imaju mnogo inteligentnih sestara, u svim područjima. Imaju svoje škole u kojima maju pristup svi, osobito siromašni kojima je to jedina šansa da steknu kakvu naobrazbu, djeluju po župama, imaju sirotišta. Premda su veoma udaljene jedna od drugih, uspiju održavati godišnje

susrete sa svim dominikanskim kongregacijama koje djeluju u tim afričkim zemljama. Razlike u uvjetima rada su veoma velike. Dok neke imaju prostrane dvorane i dobro opremljene učionice, druge najčešće održavaju nastavu pod šatorima ili na otvorenom. Jedva imaju kakve pločice na kojima djeca pišu. Kakvi god uvjeti života bili, redovito održavaju susrete s mladima. Veliku važnost polažu formaciji svojih mlađih članova, i u svemu tome surađuju. Ta povezanost im pomaže nadilaziti i rješavati mnoge teškoće s kojima se susreću. Brižno čuvaju i njeguju svoj afrički identitet, svoje običaje, način rada i razmišljanja. Vrlo su hrabre i ambiciozne. Žele pomoći svom kontinentu u trajnom napretku, slijede sve trendove i prema tome usmjeruju svoju djelatnost.

AMERIKA - sjeverna

Sestre su prisutne u 33 zemlje SAD. Imaju zajednice i izvan Amerike. Pomažu mnogima, osobito su bile aktivne kad je bio rat u Iraku. Primile su mnoge njihove sestre i pomagale financijski onima koje su ostale тамо. Mnoge kongregacije se ujedinjuju jer nemaju zvanja. Vole svoju zemlju, ne slažu se s politikom koju vode pojedine vlade, zauzimaju za pravo na život, za ljudsko dostoјanstvo svake osobe, od začeća do prirodne smrti. Svjesne da imaju sve manje zvanja, žele svoje resurse podijeliti s drugim sestrama diljem svijeta.

VENEZUELA

Situacija je zabrinjavajuća. Predsjednik se oglušuje na sve molbe siromaha. Struja je veliki problem, vrlo često je nema Dogodi se da i vode nema mjesecima, a kad dođe, cijena je nepodnošljiva. Strašno siromaštvo. Tortura u zatvorima. Dominikanska prisutnost može samo uzdizati Bogu svoju molitvu da se smiluje. Pokušavaju biti blizu siromasima. Dijele im lijekove koji su ostali pokojnicima, jer inače siromasi ne mogu sebi priuštiti tako nešto. Do hrane je teško doći, ako žele prijeći most da bi došli do dućana, moraju platiti 7 dolara.

EUROPA

To je kontinent u tranziciji. Premda se neke kongregacije gase, *završena misija*, ipak se ne može reći da Europa umire. Osamstoti jubilej nas je svih ohrabrio, posebno nas u Europi. Više smo se povezale u našim zajedničkim korijenima i ohrabrike da bi u budućnost krenule s većom nadom. Više od polovice kongregacija, članica DSI imaju svoje generalne kuće u Europi (78 od 147) Osim toga, druge dvije trećine europske

kongregacije imaju svoje misije u drugim kontinentima. Skoro polovica svih sestara živi u Evropi (28%), odnosno 5.737, koje pripadaju 242 kongregacije izvan Europe. Kongregacije koje imaju generalne kuće u Europi, imaju 5.106 sestara u misijama izvan Europe. Drugim riječima, polovica sestara koje pripadaju DSI, formalno su vezane uz Europu, te na neki način pripadaju tom kontinentu. Uza sve to, kongregacije koje su utemeljene u Europi imaju veliku odgovornost s obzirom na budućnost našeg svjetskog poslania. Izazovi s kojima su suočavaju kongregacije u Europi mogu se svrstati u nekoliko točaka:

- Voditi adekvatnu skrb za starije sestre.
- Kako osigurati vodstvo, posebno u malim zajednicama gdje su samo starije osobe?
- Kako dalje voditi institucije – škole, bolnice, staračke domove, koje postaju više teret nego prilika za svjedočenje?
- Kako osigurati formaciju, studij i napredak novim naraštajima?

Europski DSI je trenutno organiziran na 6 jezičnih zona (sedma zona je možda na pomolu – Srednji Istok), od kojih svaka zona ima vlastitu organizacijsku strukturu. Svaka zona izabire delegatkinju koja je predstavlja u vijeću koordinatorice za Europu (DSE). Veliki je problem kako naći zajednički jezik s kojim se možemo sporazumjeti. Vijeće se sastaje svake godine, u drugoj zemlji. Organiziraju se razni susreti, osobito mladih sestara. Uvijek se izabere jedna tema o kojoj se razmišlja, raspravlja i dijeli iskustva. Prošle je godine 2018. organiziran sedmi seminar za dominikansku duhovnost za sestre srednje i istočne Europe, u Koszegu, u Mađarskoj, na kojem su bile 82 sestre iz 11 zemalja i 15 nacionalnosti, iz cijelog svijeta. Svake dvije godine organizira se u Rimu tečaj za odgojiteljice. Prošle je godine također organiziran susret za kongregacije koje imaju manje od 50 članova. Od njih 24 imaju manje od 20 članica. Na skupu se raspravljalo o budućoj suradnji među tim malim kongregacijama.

NIGERIJA

Najveća je zemlja u Africi. Ima 5 političkih zona. Kršćani su manjina. Klima je teška, velike vrućine. Sve je u rukama muslimana, često fanatika. Uništavaju sve i svakoga tko nije musliman, najveća su im meta katolici. Najčešće tu djeluje teroristička banda Boku haram. Zato mnogi ljudi bježe iz zemlje. Novoizabrani predsjednik je njihov, zato su nasilja još veća.

U Nigeriji se ne školuju žene – djevojčice. Zato su sestre organizirale školu za njih. Zvanja ima mnogo. Kad ih pitamo te mlade djevojke zašto ulaze u dominikanke, kažu zato jer vide hrabrost i velikodušnost sestara.

KONGO

Prošle je godine cijeli dominikanski red molio za mir u Kongu. Congo je središte Afrike, zaprema 2.300 km². Lijepa je to zemlja, ali su ljudska prava potpuno negirana. Neprestano je u ratu, decenijima. Ljudi su ostavljeni na milost i nemilost oružanih bandi. Sestre dominikanke kongregacije sv. Katarine Sijenske, koje tamo djeluju, osnovane su 1942. Danas imaju 163 članice, djeluju u 18 kuća, u 14 biskupija. Rade u bolnicama, školama, vode skrb za mlade i narušenu djecu. Kongregacija se bori za život, za preživljavanje. Sve je vrlo nesigurno, zato mnogi mlade odlaze. Crkva se zalaže mnogo za promicanje pravde i mira. Sestre u svemu surađuju s braćom.

Najnovija vijest iz Konga: Na sjeveru Republike Kongo prošlih je dana iz rijeke izvučeno tijelo svećenika Paula Mbona, kojega su u noći između 28. i 29. lipnja u gradu Ouessu otele nepoznate osobe. Okolnosti smrti nisu razjašnjene, iako su na tijelu svećenika utvrđene

rane koje su najvjerojatnije prouzrokovane mačetom.

O. Mbon godinama je služio na području biskupije Ouesso, a nedavno je započeo službu u jednoj župi, također na sjeveru Konga. Sprovodni obredi održani su u četvrtak, 4. srpnja.

Taj je svećenik 10. pastoralni radnik koji je ove godine ubijen u Africi. (kta/rv)

AZIJA – PACIFIK

Zona Asije – Pacifik obuhvaća široko područje, zapadno od Izraela pa sve do Salomonskih otoka na istok, te južno do Novog Zelanda. Veoma je različit prosjek broja kršćana. Dok su npr. u Izraelu, kao i u Indiji i Indoneziji kršćani svega 2%, u Australiji predstavljaju 52%, a u Filipinima čak 86%. Dakle, sestre dominikanke djeluju u tim različitim područjima, bilo gdje su kršćani većina, bilo među ljudima drugih vjeroispovijesti kao što su muslimani, budisti, sikhi, židovi, hinduisti, kao i među onima koji ne pripadaju niti jednoj vjeroispovijest. Neke sestre žive u zemljama koje su trajno u ratu, kao Izrael, Jordan, Irak, Sirija, i gdje se često pitaju ima li budućnosti za njih u zemlji koju vole. Slično i u Vijetnamu, gdje vlada velika nejednakost i nepravda, sestre djeluju među siromasima, dijele njihove brige i neimaštinu zajedno s njima vase za pravdom. Vremena su veoma nesigurna. Čak i tamo gdje se ne ratuje, kao npr. u Novom Zelandu, vidjeli smo nedavno kako i tamo terorizam uzima maha.

U svim tim prostranim zonama različit je i broj zvanja. Dok neke imaju stalno podmlatka, druge se doslovno gase. Zbog svih tih problema jako je korisno izmjenjivati međusobno iskustva, ohrabrivati se i tražiti rješenja za izazove što su pred nama.

Komisija PRAVDA I MIR u dominikanskom redu – fr. Mike Deeb, OP

O radu komisije Pravda i mir govorio je fr. Mike Deeb, predstavnik dominikanskoga reda pri UN. Pojasnio je za što se sve zauzima ova komisija.

Pravda i mir promiče dostojanstvo ljudske osobe. Potiču da svi članovi Katoličke crkve

budu uključeni u borbu protiv zlorabe ljudskog dostojanstva, bilo žena, bilo djece, bilo koje vjerske, nacionalne ili koje druge etničke skupine. Osim toga, zauzima se za očuvanje prirode. (Kad se, npr. isprazni jedna plastična boca, ne uzimati drugu, nego ponovno napuniti prijašnju).

Pravda i mir se zauzima i za pravdu prema Bogu. To je prva zapovijed Božja. Pravda je spomenuta mnogo puta u Bibliji u N i St zavjetu. Nositi Radosnu vijest siromasima, brinuti se za bolesne, podizati glas protiv političkih nepravdi, promicati opraštanje i tjelesno zdravlje. Sve su to područja za koja se zauzima spomenuta komisija.

Svaki kontinent ima svoga predstavnika ili predstavnici u komisiji. Sr. Margaret Mayce, koja je do sada bila predstavnica DSI u UN, potiče da naše mlade članove odgajamo da budu

osjetljivi na nepravde u svojoj okolini, da se zalažu za pravdu i mir, da promiču ljudska prava na svakom mjestu. Ako se mladi već u početku tako formiraju, možemo očekivati da će se na tom polju raditi i u budućnosti. Organizirali su da se svaki mjesec u dominikanskoj obitelji moli za mir u jednoj zemlji.

Zalažu se i za očuvanje prirode, za klimatske promjene, očuvanje voda, skrb za izbjeglice, zemlje pogodjene potresima i drugim elementarnim nepogodama.

RIJEČ UČITELJA BRUNE CADORE SUDIONICAMA DSI

Na generalnom je skupu bilo rezervirano posebno vrijeme za susret s o. Brunom Cadore. Bilo mu je drago što može govoriti na ovakvom međunarodnom skupu sestara, te se najviše usredotočio na zajedničku suradnju u poslanju Reda. Naglasio je kako smo pozvani posvetiti čitav svoj život, sve svoje umne i tjelesne sposobnosti naviještanju Evandjelja, ali i u promicanju zvanja. To je apostolski zahtjev, ali i dominikanski. To je poziv Božji. Pozvani smo promicati kulturu dijaloga i suradnje, ne zato što je suradnja dobra, nego zato što moramo slijediti Kristovu molitvu: Da svi budu jedno – jedno u molitvi, jedno u evangelizaciji. Naše je poslanje raditi na jedinstvu svijeta. – naglasio je o. Bruno i dodao kako to možemo jedino ako smo mi međusobno jedinstveni. Pozvani smo surađivati i s biskupima koji su pastiri Crkve. Ako s njima surađujemo mi smo Crkva u malom – braća, sestre, laici. To je slika jedinstva, što Crkva treba promicati u svijetu. Biti sakrament jedinstva u ovom svijetu. o. Bruno je potom izdvojio neke posebne izazove suradnje, istakнуvši da su izazovi prožeti i s teškoćama.

Kao prvi izazov je razvijanje međusobnog poštovanja, da svatko poštuje drugoga. Razlike postoje, ne smijemo ih zanemariti. Kad kažem da je teško surađivati, treba vidjeti od koga je teško, zašto je teško. Poteškoće nastaju zbog međusobnog nepoštovanja.

Potom je o. Bruno naglasio da smo braća i sestre iste obitelji. Zajedništvo je u različitosti. Problem nastaje ako postoji konkurenca, želja za prevlašću.

Posebno se osvrnuo na suradnju s laicima, te je s tim u svezi rekao: „Veliko je bogatstvo kada u Redu zajedno surađuju žene, muškarci, laici i redovnici. Često se moramo pitati kakav je naš odnos prema apostolatu? U Redu nemaju svi isto iskustvo. Surađivati s laicima ne znači

Bivši Učitelj fr. Bruno i bivša koordinatorica DSI
Marie Therese Clement

da umiremo pa nas trebaju oni spašavati. Ne, mi trebamo živjeti, želimo zajednički rješavati neka pitanja u evangelizaciji. Moramo dopustiti da laici preuzmu vodstvo škola i sve ono što nas opterećuje kao redovnike u evangelizaciji. To je dominikanska fleksibilnost. Braća i sestre u istoj su situaciji, trebamo učiti jedni od drugih, trebamo dijeliti s drugima svoje ideje, svoje uspjehe i neuspjehe, promišljati zajedno o što boljoj evangelizaciji.“

O. Bruno je pohvalio što se u mnogim zemljama razvija zajedničko promicanje zvanja. Crkva treba evangelizatore, važno je da zajednički

radimo na tome.

Ima onih koji su se razočarali čim dožive su-protstavljanja, nepriznanje onoga što čine, onda izjavljuju da je bolje vratiti se svojoj kući. Evangelizator mora biti spremna na žrtvu. – istaknuo je o. Bruno.

Na pitanje što misli kakvo je ‘zdravlje’ Reda, Učitelj odgovara da nije dosta uspostaviti dijagnozu, nego je važnije znamo li se nositi s bolescu i što činimo za naše zdravlje. Uspjeh će biti vidljiv kada možemo zajedno raditi. Potrebno je napustiti vlastite interese, ambicije, trebamo surađivati, prihvataći druge. Svatko od nas je bogatstvo za drugoga. To prepoznati velika je stvar. Naša zajednička zauzetost za evangelizaciju svjedočanstvo je za svijet, jer vidi da zajednički djelujemo kao obitelj. Tužan sam kada vidim kako svatko želi sam ostvarivati svoj plan, traži neku autonomiju, neovisnost, ne obazirući se na zajedničko, obiteljsko poslanje Reda. – zaključio je o. Bruno, te naglasio da bez Boga ne možemo ništa. Moramo znati da smo poslani od Boga, radimo za njega, s njim i u njemu. To nam mora biti prvi i osnovni zadatak i cilj.

Kad je riječ o dijalogu s muslimanima i s drugim religijama, o. Bruno je naglasio da možemo dijalogizirati i surađivati s njima jedino ako smo dobro potkovani u svojoj religiji, ako držimo svoje, a poštujemo tuđe.

PROMOTOR ZA KAUZE SVETIH I BLAŽENIH U OP REDU

– Fr. Gianni Festa –

Na skupu je govorio i Promotor za kauze svetih i blaženih u OP Redu – fr. Gianni FESTA. Rođen

je 1966. Svećenik od 1988. Profesor je povijesti i paleografije. Uređuje list Sveta doktrina. Vodi kauze za proglašenje svetih i blaženih

On je pojasnio što mogu učiniti naše kongregacije u promicanju svojih svetaca i blaženika.

Postoje 2 kauze, rekao je, jedna je interna, iz Reda braće, sestara i laika, a druga je eksterna, koja pripada biskupiji. Trenutno se vode 123 kauze u Redu. Neke su u postupku, a za neke se može reći da ‘spavaju’.

Kauze imaju dva važna momenta. Prvi je dijecezanski proces. Kad to završi, sav materijal se šalje u Rim.

Kad se otvorí kauza imenuju se i vicepostulatori koji skupljaju sve materijale i šalju u postulaturu. Važno je da Red ima svoga generalnog postulatora, jer danas mnogi laici vode postulaturu, koji žele na tome zaraditi.

Postulatura promiče svetost Reda, jer naš identitet je povezan sa svjedočanstvom života naših prethodnika, svetih redovnika i redovnica. U svakom svecu vidimo Krista koji hoda ovom zemljom. U tom vidu treba odgajati i naše

mlade, da se nadahnjuju na životima svetaca. Na taj način upoznaju i svetost Reda. – pojasnio je fr. Gianni.

Na Pitanje što je s našom bl. Ozanom, rekao je neka mu se što prije osobno obratimo putem telefona. To je u procesu, objasnit će nam što još moramo činiti.

Na završetku skupa, filipinski studenti, koji žive u Rimu, izveli su prigodan program.

s. Slavka Sente

DOMINIKANSKA OBITELJ U BROJKAMA

Generalna kurija Reda propovjednika objavila službene podatke u povodu 800. obljetnice dominikanskog reda

Prema službenim podacima koje je u povodu 800. obljetnice dominikanskog reda objavila Generalna kurija Reda propovjednika, 31. prosinca 2014. godine u svijetu je djelovao 5731 dominikanac u 602 samostana i 552 zajednice.

Od toga broja, 4347 je svećenika, što je u odnosu na raniju godinu povećanje za 107 novoređenika. U redu je 135 đakona, kao i 1055 zavjetovanih redovnika nesvećenika, od kojih je njih 309 braće laika, a 746 redovnika-studenata s položenim zavjetima. Red propovjednika ima i 194 novaka.

Iz Reda propovjednika su i 38 biskupa. Trojica su kardinala, od kojih dvojica kardinali-izbornici.

Nadalje, kako izvještava mrežna stranica Hrvatske dominikanske provincije, pozivajući se na katolički tjednik "La Croix" od 6. studenoga

drugi red čini 70.000 redovnica, od kojih je njih 27.176 kontemplativnih dominikanki u 209 samostana, a 23.038 apostolskih dominikanki raspoređenih u više od 119 kongregacija. Treći red ima 150.000 laika u 275 dominikanska bratstva.

Tijekom povijesti Crkve, Red propovjednika je dao 140 svetaca. Utemeljitelj Reda, Dominik (oko 1170.-1221.) proglašen je svetim 1234. godine. Petar iz Verona (rođen krajem 12.st.) umro je mučeničkom smrću u ljetu 1253. godine na putovima Italije. Nakon dvojice velikana dominikanske obitelji svetima je proglašeno više od stotinu muškaraca i trideset žena, među kojima više crkvenih naučitelja, a stotinu je proglašeno blaženima.

Red je dao i četiri pape. Od njih su trojica proglašeni svetima: Inocent V. (1225.-1276.), Benedikt XI. (1240.-1304.) i Pio V. (1504.-1572.). Postupak beatifikacije Benedikta XIII. (1649.-1730.) otvoren je 1931., te ponovno pokrenut u Rimu 2010. (ika)

CIKLUS TRIBINA O SVEMIRU NA HKS-u

Na Hrvatskom katoličkom sveučilištu održan je ciklus tribina "Svemir na različitim skalama – postignuća, otvorena pitanja i budući istraživački smjerovi". Panelisti tribina bili su prof. dr. sc. Hrvoje Štefančić s Hrvatskog katoličkog sveučilišta, dr. sc. Dejan Vinković s Instituta sinergije znanosti i društva te dr. sc. Vibor Jelić s Instituta Ruđer Bošković i dr. sc. Marina (s. Ivana Pavla) Novina, sestra dominikanka, s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Prva tribina održana je 8. svibnja 2019. ne temu "Svemir – kako ga istražujemo i što smo o njemu saznali", a panelisti su propitivali: Koje se opažačke tehnike primjenjuju u istraživanju svemira? Kako u istraživanju svemira extrapoliramo znanje iz pokusa na Zemlji? Koja su do sada najveća postignuća u istraživanju svemira?

Tribina je započela kratkim izlaganjima panelista. Dr. sc. Vibor Jelić s Instituta Ruđer Bošković istaknuo je da je istraživanje svemira bazirano većinom na opažanjima tj. detekciji i analizi različitih vrsta zračenja iz svemira. „Zbog brojnih izazova u opažanjima, istraživanje svemira usko je povezano i s razvojem tehnologije. Jedno od većih nedavnih postignuća i otkrića je vezano za detekciju gravitacijskih valova nastalih sudarom dvije neutronske zvijezde te gotovo istovremeno opažanje događaja kroz cijeli elektromagnetski spektar s preko 100 teleskopa na Zemlji i u njezinoj orbiti.“ - rekao je dr. sc. Jelić.

Dr. sc. Marina Novina s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti, sestra dominikanka, govorila je na što nas upućuju temeljna obilježja opažačkih tehnika u istraživanju svemira i eksploracija znanja iz lokalnog okruženja. Naime, način prikupljanja podataka o svemiru ima izravne implikacije na znanja o svemiru. „Tako nas karakteristike opažačkih tehnika ne poučavaju samo o razvitu znanosti i tehnologija, samo o razvoju znanosti o svemiru, već i o granicama opažanja. No, u isto nam vrijeme otkrivaju narav svemira (jednog i jedinstvenog) kao (neklašičnoga) predmeta istraživanja i implikacije koje iz te naravi proizlaze za sam predmet, njegovo istraživanje i naše znanje o njemu. Tako narav samoga predmeta istraživanja i obilježja metoda njegova istraživanja (eksploracija podataka iz lokalnog okruženja) u konačnici otkrivaju kako dosadašnja postignuća u istraživanju svemira, koliko god značajna i brojna bila, za cijelovitije razumijevanje usmjeravaju preko granica empirijskog istraživanja, na područja drugih disciplina i otkrivaju nužnost obuhvatnijeg pristupa istraživanju svemira, na dijalog znanosti i filozofije.“ - istaknula je dr. sc. Novina.

Prorektor za znanost Hrvatskog katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Hrvoje Štefančić rekao je da moderna fizikalna kozmologija počiva na primjeni Opće teorije relativnosti na svemir u cjelini te na uvidima atomske, nuklearne i fizičke visokih energija o konstituentima materije i interakcijama među njima. Jedno od najvećih postignuća u razumijevanju opervabilnog svemira je spoznaja da fizikalni zakoni u njegovim vrlo dalekim dijelovima odgovaraju fizikalnim zakonima empirijski potvrđenim na Zemlji. Povijest razvoja kozmolоških promišljanja, velikim dijelom i u okviru fizikalne kozmologije, obilježena je pomicanjem percipiranog središta svemira od nas kao promatrača, do današnje predodžbe homogenog i izotropnog svemira na skalamu veličine opervabilnog svemira bez istaknutog centra pa i, osobito u empirijskom smislu, kontroverznog koncepta multiverzuma.

Dr. sc. Dejan Vinković iz Instituta sinergije znanosti i društva rekao je da je astronomija disciplina koja golica maštu javnosti, tako da kod nje postoji jaz između romantizirane percepcije javnosti kako astronomija funkcioniра i stvarnosti u kojoj astronomi i astrofizičari rade. Moderna astronomija vođena je tehnološkim razvojem vrhunske senzorike i analize velikih količina podataka. Ona nije više „rekreacija“ bogatih, nego važan element razvoja znanosti, tehnologije i talenata širom svijeta. Njezina specifičnost je da se uvelike oslanja na istraživanja na daljinu, ali pritom koristi znanja koja eksperimentalno otkrivamo u laboratorijima na Zemlji – poput fizike čestica ili analize prašine i kamenja koje je doneseno sondama na Zemlju.

Takav pristup može biti zbumujući te lako doveći do pogrešnih interpretacija kako astronomija, kao znanosti, dolazi do novih spoznaja.

Tribina je završila pitanjima iz auditorijuma u kojemu su se nalazili stručnjaci kojima je u središtu znanstvenog istraživanja proučavanje svemira, kao i mnogobrojni zaljubljenici u svemir.

Druga tribina održana je 22. svibnja 2019. na temu "Svemir – istraživačka granica i otvoreni problemi", a panelisti su propitivali: Koliko razumijemo materijalni sadržaj današnjeg svemira? Što bi to bila tamna materija, a što tamna energija? Razumijemo li gravitacijsko međudjelovanje na astrofizičkim i kozmološkim udaljenostima? U kolikoj mjeri možemo objasniti opažene strukture u svemiru, od galaktičkih do planetarnih?

Tribina je započela desetominutnim iznošenjima postavki svakog od panelista. Prof. dr. sc. Hrvoje Štefančić istaknuo je da su otvorena pitanja u fizikalnoj kozmologiji povezana uz razumijevanje materijalnog sastava svemira i prirode međudjelovanja, prvenstveno gravitacijskog, u njemu. Brojne vrste opažanja u zadnja dva desetljeća, među kojima se ističu opažanja superovih tipa Ia, ukazala su da se širenje svemira u ovoj fazi njegovog razvoja ubrzava. Predloženi su različiti mogući uzroci ovakvog ubrzanih širenja, od postojanja komponente u građi svemira s negativnim tlakom, nazvane tamna energija, do drugačijeg ponašanja gravitacijskog međudjelovanja na kozmičkim udaljenostima od onog kakvo bi se očekivalo na temelju Opće teorije relativnosti. Nadalje, opažanje osobitosti dinamike na razini prostorne raspodjele materije u opservabilnom svemiru, skupova galaksija pa i samih galaksija ukazuju na postojanje

značajnih količina tamne materije u svemiru. Ukoliko uzroke ovih pojava tumačimo kao komponente u građi svemira, razvija se iznenadujuća slika svemira u kojoj oblici materije poznati iz eksperimenata na Zemlji čine manje od 5% građe današnjeg svemira.

Dr. sc. Dejan Vinković iz Instituta sinergije znanosti i društva rekao je: "U ovom trenutku poznato nam je oko 4000 planeta izvan Sunčevog sustava, koji kruže oko 3000 različitih zvijezda. Šarolikost fizikalnih svojstava tih planeta, kao i zvijezda oko kojih kruže, govori nam da se planeti stvaraju oko vjerojatno svih zvijezda. Ovo je spoznaja do koje smo došli zahvaljujući uzletu vrhunske tehnologije senzorike i računarstva, a teorija tek mora do kraja objasniti svo to šarenilo planetarnih osobina. Pritom se jedno pitanje se uvijek postavlja kao najzanimljivije: postoji li negdje planet sličan Zemlji po fizikalnim svojstvima? Iz postojećih podataka možemo s popričnom sigurnošću reći da je to vrlo vjerojatno, ali da li i na njemu ima života, teško je predvidjeti. No, živimo u uzbudljivim vremenima istraživanja Svemira, gdje nam znanost otvara mogućnosti i za traženje odgovora i na takva pitanja."

Dr. sc. Marina Novina s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti, sestra dominikanka istaknula je da specifikum predmeta istraživanja, metode istraživanja i istraživačke granice izvori su temeljnih pitanja, tzv. otvorenih problema svake znanstvene discipline. No, ta ista obilježja izravno formiraju, ili deformiraju, naša razumijevanja predmeta koji istražujemo. Svemir pak, kako smo već istaknuli, neklašičan je i zasigurno najsloženiji je predmet kojem možemo usmjeriti svoju pažnju. U tom smislu istraživanje i razumijevanje svemira možemo smjestiti (ograničiti) isključivo na razinu sadržaja i procesa u kontekstu prirodnih znanosti. Iako je riječ o razboritom koraku, ne bi bilo dobro zaboraviti da iz izbora proučavanja predmeta isključivo u kontekstu prirodoznanstvenih metoda ne proizlazi zaključak da je naš predmet istraživanja prikidan samo za istraživanje prirodo-znanstvenim metodama i da nijednom drugom metodom ne možemo zaključiti baš ništa o predmetu naših

interesa. Štoviše, takvim zaključivanjem izravno utječemo na (ne)razumijevanje predmeta našega istraživanja. Istaknuta napomena iznimno je važna upravo za suvremena proučavanja svemira koja se pri istraživanju svog složenog "predmeta" suočavaju s nizom tehničkih i fundamentalnih ograničenja, horizonata koji utječe i na metode istraživanja, otvaraju niz pitanja, a na koncu utječe i na razumijevanje čak i onih "sadržaja" (svojstava predmeta) koje smatramo samorazumljivima. Na tom tragu, čini se da kod istraživanja svemira među otvorenim pitanjima nalazimo i koncepte kojima se svakodnevno služimo, koji su nam metodološki iznimno korisni, ali čija nam je narav uvelike zagonetna. Kako ih spoznajemo i što su tvar, masa, sila, energija, prostor, vrijeme itd. samo su neka od pitanja na koja nailazimo pri pokušaju razumijevanja svemira. Stoga se komplementaran prij stup, kao pogled iz više perspektiva i istraživanje s više razina zasigurno pokazuje kao ono koje nas može barem približiti cijelovitom razumijevanju svemira.

Na kraju izlaganja uslijedila su pitanja i komentari iz publike na koja su sugovornici iscrpno odgovarali.

Treća tribina održana je 5. lipnja 2019. na temu "Svemir – teorijske spekulacije i istraživačke vizije", a panelisti su propitivali: Multiverzum

– što o njemu može reći fizika, a što ostale znanosti? Kakva je budućnost opbservabilnog svemira i struktura u njemu? Je li moguće iz astrofizičkih signala iščitati tragove života van Sunčevog sustava?

„Potraga za životom izvan Zemlje ima dva glavna smjera. Jedan je potraga unutar Sunčevog sustava, gdje se robotskim sondama ili u meteoritima traže tragovi života. Drugi smjer je pokušaj detekcije biomarkera u atmosferi planeta oko drugih zvijezda. Biomarkeri su molekule koje nastaju kao produkt metabolizma živih organizama. Problem je da za takve molekule otkrivamo i da postoje mehanizmi pomoću kojih opstanu u velikim koncentracijama u atmosferi i na anorganski, bez-životni način“, ustvrdio je dr. sc. Dejan Vinković s Instituta sinergije znanosti i društva.

„Jedno od većih uspjeha nuklearne fizike i astrofizike je razumijevanje procesa tvorbe kemijskih elemenata od kojih smo i mi sami izgrađeni. Na samom početku svemira u tzv. primordialnoj nukleosintezi prvo su nastali uglavnom helij i litij, dok je vodik, najzastupljeniji element u svemiru, nastao tek oko 380 000 godina nakon Velikog praska. Većina ostalih elemenata je nastala u zvijezdama te pri eksplozijama i sudarima zvijezda. Zanimljivo je da organske molekule ne pronalazimo samo na Zemlji, već su

detektirane na raznim tijelima unutar Sunčevog sustava te u međuvjezdanoj materiji. Ova mjerenja podupiru mogućnost postojanja i razvoja života izvan Zemlje, tj. da život na Zemlji nije jedinstven u svemiru“, u svom je izlaganju rekao dr. sc. Vibor Jelić s Instituta Ruđer Bošković.

„Pri govoru o teorijskim spekulacijama i istraživačkim vizijama bilo bi dobro usmjeriti pažnju na narav znanosti i narav predmeta njezina istraživanja, u ovom slučaju na narav fizike i narav svemira, jer poznavanje naravi same znanosti i naravi predmeta njezina istraživanja pomaže nam otkriti prednosti ili slabosti, te sve-kako domete i realnu vrijednost novih spekulacija na što upućuju npr. Sabine Hossenfelder; Carlo Rovelli; George Ellis i dr. Ideja multiverzuma, pitanje budućnosti opservabilnog svemira i njegovih struktura, a ponajviše traganje za novim tragovima života, aktualnije su spekulacije suvremenog (znanstvenog i neznanstvenog) diskursa o svemiru. No, navedene spekulacije ili istraživačke vizije treba propitati u kontekstu naravi fizike i naravi svemira kao predmeta istraživanja. U tom smislu nameću se pitanja kao što su: Može li o multiverzumu fizika išta reći? O čemu se točno pitamo kada pitamo o budućnosti svemira ili tragovima života?“, upitala se dr. sc. Marina Novina s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

„U promišljanju svemira se nameće i pitanje prirode i svojstava nama opažački nedostupnih njegovih dijelova. Iako postoje mnoge rasprave, pa i oprečna mišljenja je li takvo pitanje u domeni empirijske znanosti, pa i je li ono uopće znanstveno, ideja o mnogim domenama svemira s potencijalno jako različitim fizikalnim

zakonima i parametrima je u zadnjih dvadesetak godina dobila mnogo prostora u akadem-skim krugovima. Općenitije, ideja o mnogim svemirima, na koju se često referira kao na hipotezu multiverzuma (koja pak ima niz svojih varijanti), svoju najjaču argumentaciju crpi iz rezultata teorije superstruna, odnosno tzv. M teorije. Naime, navedene teorije predviđaju postojanje ogromnog broja različitih kvantnih vakuumskih stanja koja u principu mogu biti realizirana u stvarnosti i voditi na svemire, odnosno domene u svemiru, vrlo različitih svojstava. Ipak, s fizikalne točke gledišta, radi se o predviđanjima teorije za koju još nemamo nikakve izravne eksperimentalne ili opažačke potvrde, o pojавama (različite domene u svemiru) za koje u ovom trenutku smatramo da nisu dostupne opažanju. Mišljenja sam da se radi o vrlo spekulativnim tvrdnjama za koje je neizvjesno da li će ikada biti provjerene, te da li su uopće provjerljive. Stoga i oslanjanje različitih varijanti antropijskog tumačenja opservabilnog svemira na hipotezu multiverzuma, takvim varijantama pridaje sličan spekulativni status, u mjeri u kojoj se na hipotezu multiverzuma oslanjaju“, ustvrdio je prof. dr. sc. Hrvoje Štefančić, prorektor za znanost Hrvatskog katoličkog sveučilišta.

Tribina „Svemir – teorijske spekulacije i istraživačke vizije“ kao i ostale u ciklusu znanstvenih tribina „Svemir na različitim skalama – postignuća, otvorena pitanja i budući istraživački smjerovi“ završila je brojnim pitanjima i komentarima publike na koje su panelisti davali svoje stručne odgovore.

Izvor:

<http://www.unicath.hr/odrzana-je-posljednja-znanstvena-tribina-u-ciklusu-svemir-na-razlicitim-skalama-postignuca-otvorena-pitanja-i-buduci-istrazivacki-smjerovi>

<http://www.unicath.hr/druga-znanstvena-tribina-svemir-istrazivacka-granica-i-otvoreni-problemi>

<http://www.unicath.hr/odrzana-je-posljednja-znanstvena-tribina-u-ciklusu-svemir-na-razlicitim-skalama-postignuca-otvorena-pitanja-i-buduci-istrazivacki-smjerovi>

s. Ivana Pavla Novina

INTERVJU SA S. IVANOM PAVLOM U GLASU KONCILA

U novom broju Glasa Koncila (od 14. srpnja 2019, br. 28, str.7), intervju je dala dr. s. Ivana Pavla Novina s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Riječ je o redovnici koja u svojim istraživanjima promišlja o materijalnom sadržaju današnjeg svemira, tamoj materiji i energiji, multiverzumu, mogućnosti života u svemiru osim Zemlje, različitim kozmološkim i kozmogonijskim problemima...

Odgovarajući na pitanje zašto se kao redovnica bavi filozofijom, kazala je i sljedeće: „Kao vjernici i nevjernici, redovnici ili laici smo istoga svijeta, ali ga svi ne promatramo i istražujemo iz istih perspektiva. Dobro je to, jer imamo što dati jedni drugima i dobro je dok tražimo istinu, jer kako je to rekla Edith Stein i ne znajući tražimo Boga. U tom smislu i štoviše, papa

Franjo u više navrata Crkvu pozvao da bude ‘Crkva koja izlazi’ da ‘postane prijateljski sugovornik onoga traženja Boga koje oduvijek pokreće čovjekovo srce i poput Pavla pođe na atenski trg i zboriti poganim o nepoznatom Bogu.’ Za svaki kontekst, za svaki areopag Crkva mora naći, prikladan i razumljiv jezik. U tom smislu, pozvani smo svladati jezike da bismo govorili s drugima i drugačijima, to je naša dužnost i za nju smo odgovorni.“

Na upit mogu li u svojevrsnoj isprepletenuosti i upućenosti jedno na drugo i fizika i filozofija očuvati svoju autonomiju, dr. s. Novina je odgovorila: „Naravno, mogu i moraju, da bi bile fizika i filozofija. Pitanje je radije što je u smislu očuvanja vlastite autonomije potrebno? Odgovor se nalazi u poznavanju vlastita identiteta, a to poznavanje uključuje i spoznaju granica vlastite discipline. Prvo nam pomaže ostati tko i što trebamo biti, davati vlastiti doprinos, a drugo nam pomaže oslobođiti se zatvorenosti u mišljenje da je ono što pozajemo jedino što postoji i da svu istinu vidimo i znamo samo mi. Ovo potonje vodi nas u dijalog s drugima i drugačijima i korak je prema cjelovitijoj spoznaji zbilje.“

Zagreb (IKA) 11. srpnja 2019

KANADA: Uređeni grobovi sestara dominikanki u Kanadi – Da im se ne izbriše spomen! –

Sestre dominikanke djelovale su u Kanadi 58 godina. Prvih deset sestara otišlo je u daleku misiju 1953. Sestre su se brinule za djecu s posebnim potrebama i za stare i nemoćne. Ostavile su duboki pečat svojim predanim služenjem.

Zbog nedostatka novih snaga taj dio apostolata u dalekoj Kanadi morao se ugasiti. Sestre su se vratile u domovinu 2011. No, neke od sestara nisu dočekale povratak u domovinu. Preminule su u novoj domovini, Kanadi i tu su pokopane na groblju u Sherbrooku. To su: s. Bernardica Čavlov (1989.), s. Mirjana Ivković (1994.), s. Andelka Košić (1994.), s. Augustina Medić (1998.), s. Alberta Dolović (2002.) i s. Felicita Vukmanić (2004.).

Njihove grobove dale su uređiti s. Ivana Škrinjar i s. Mirka Vareškić 2019. godine.

KORČULA: Predavanja Borisa Vidovića, novicijatu

Svećenik Splitsko – makarske nadbiskupije i profesor psihologije don Boris Vidović, boravio je u Korčuli od 23. do 25. svibnja i održao nekoliko predavanja Novicijatu.

Predavanja su bila splet psihologičkih tumačenja, slika iz Evanđelja, korisnih smjernica kako poboljšati svoje međuljudske odnose, prepoznati i održati poziv, prihvati sebe i svoje mane te polako, korak po korak raditi na njima.

Promatrali smo kakav su odnos naši roditelji imali prema nama jer je to postaje kalup za sve naše daljnje odnose u životu. Pa često onda takav odnos imamo i s drugima i prema Bogu. Postoje 4 tipa odnosa i svaki od njih je predavač predstavio da bismo se pronašli u njima i vidjeli koje su mane svakog odnosa da bismo mogli prepoznati posljedice u našem životu i raditi na njima. Cilj nije bio kritizirati roditelje već unaprijediti svoj odnos s bližnjima pa onda i sa sa-mim Bogom.

Predavač je često naglašavao da naš odnos s Bogom mora biti odraz odnosa s bližnjima, a odnos s bližnjima odraz odnosa s Bogom. Nije ispravno voljeti Boga, a ne prihvati bližnjega. *Ako tko kaže: "Ljubim Boga, a mrzi na brata svojega, lažac je.* (1 Iv 4, 20) Jer Bog je prisutan u svakom našem bližnjem.

Isusovo rodoslovje je priča kako se Božja Riječ prenosila iz generacije u generaciju. Prenosili su je ljudi grešnici, opterećeni raznim grijesima, a ipak je Riječ Božja došla do nas danas. Osobe koje se spominju u Isusovom rodoslovju nisu znale da će baš iz njihove loze doći Isus. Sada je na nama red da i mi isto tako damo Božju Riječ drugima da se i preko nas nosi dalje.

Navještenje Blaženoj Djevici Mariji. Njezin odgovor nije bio kako ču ja to, nego kako će to biti. Ne bi trebao biti naglasak na tome kako ču ja nešto učiniti već dati Bogu prostora da on djeluje. Nismo mi bitni, nego ono što Bog radi u našem životu.

Marijin pohod Elizabeti. Nije bila sebična i mislila na to kako jeće ona roditi Boga i biti

„Majka Božja“ nego hita Elizabeti u pomoć. Nije se držala visoko i iznad drugih. Koliko često mi mislimo da smo zbog svog poziva bolji, iznad drugih?

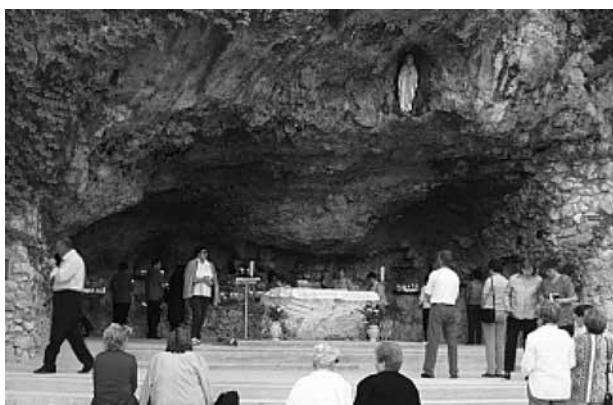
Isus u Hramu. Marija i Josip izgubili su Isusa vršeći vjerske obrede. Da li mi gubimo ili smo izgubili Isusa u svojoj rutini svakodnevnice, na svom poslu, u našim vjerskim obredima? A kada shvatimo da smo ga izgubili gdje ga tražimo? Marija i Josip su ga tražili među rodbinom, prijateljima i znancima. Gdje ga mi tražimo? A On je sve to vrijeme bio u Hramu. Isus je u Hramu, ali treba biti i u našem srcu.

Svadba u Kani Galilejskoj. Marija uočava problem prije svih, moli svog sina Isusa za čudo. Ona uočava problem prije svih. Isus čini čudo i ravnatelj stola dolazi Zaručniku i hvali njega. Zaručniku sigurnu nije bilo jasno što se dogodilo. On nije ni znao da nema vina ni da je Marija molila Isusa niti da je On učinio čudo. Sve se to odvilo bez njegova znanja, a njemu stiže pohvala. Koliko je puta tako bilo u našem životu. Marija je intervenirala, a da to mi nismo ni znali.

Sljedeća poticajna slika koja nije iz Evanđelja jest slika klavira. Svatko od nas ima svoje tamne strane. Skrivamo, potiskujemo ih, ali one su tu. Naš život je poput klavira. Imamo svoje tamne i svijetle strane kao što i klavir ima crne i bijele tipke. No, ipak ima više bijelih tipki. Da bi zvuk bio potpun trebaju nam obje. Ne možemo biti usredotočeni samo na crne i samo po njima svirati, ali se isto tako ne možemo praviti da one ne postoje. Za glazbu je potrebno oboje. Život treba graditi i na svojim nedostacima. Treba biti svjestan toga i prihvati se kakav jesi i onda malo po malo raditi na tome.

Misao koja se kroz sva predavanja provlačila i s kojom smo zaključili naša predavanja jest: *Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedan drugoga! Kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedan drugoga! Po tom će svi spoznati, da ste moji učenici, ako ljubite jedan drugoga.*” (Iv 13, 34-35) (www.dominikanke.org)

VEPRIC: Hodočašće redovnika i redovnica Dubrovačke biskupije u Vepric – Hrvatski Lurd –

U subotu 25. svibnja 2019. krenule smo mi iz novicijata, zajedno s Učiteljicom s. Mihaelom, na hodočašće u Vepric (hrvatski Lurd). Hodočašće je, sada već tradicionalno, organizirala dubrovačka biskupija za sve redovnike i redovnice koje djeluju u toj biskupiji.

Stigavši u Vepric, slavili smo svetu misu u Špilji, gdje smo se pridružili hodočasnicima iz župe sv. Ante Padovanskog iz Draga kraj Pakoštana. Misu je predslavio mladomisnik Ivan Jordan u koncelebraciji s tri redovnika naše biskupije.

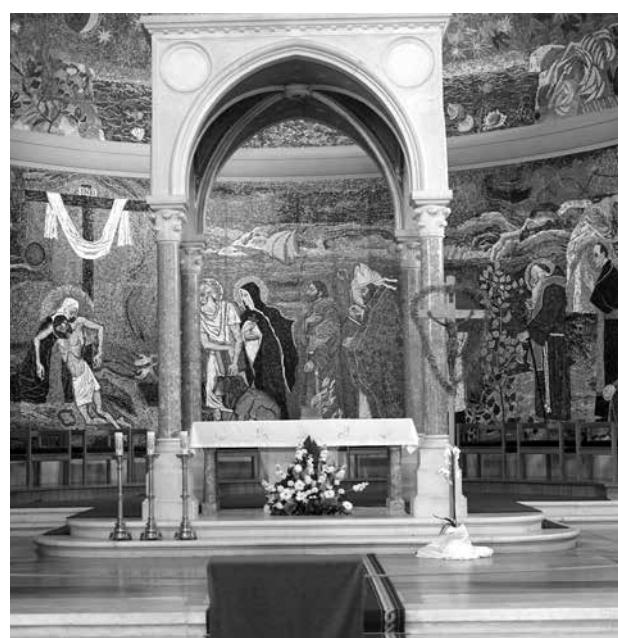
Nakon svete mise, poviše šipile, kod drugog oltara, svi zajedno smo izmolili križni put. Nakon ručka smo se uputili u župnu crkvu sv. Marka evanđelista koja i danas popularno ima naziv katedrala sv. Marka. Taj naziv nosi jer je nekada Makarska bila zasebna biskupija, a danas je u sastavu Splitsko-makarske nadbiskupije. Župnik mons. Pavao Banić nam je pričao povijest župe te kako župa ima oltar i čuva moći sv. Klementa kojeg posebno štuju. On je zaštitnik grada i Makarske biskupije. A zapravo je riječ o nepoznatom mučeniku iz katakombi čije su moći dobili od pape želeći imati moći nekog sveca. I kada je 1725. godine stigao brod koji je doveo moći mučenika biskup je vikao: „O Clemens! O Clemens!“ pritom pozdravljajući i kličući mučeniku. A okupljeni puk je mislio da se mučenik zove Klement i to je ime ostalo i danas ga tako zovu. Na župi djeluju sestre milosrdnice.

Nakon crkve sv. Marka uputili smo se u franjevački samostan Blažene Djevice Marije na

nebo uznesene gdje nas je dočekao gvardijan fra Ante Čovo. U njihovoj crkvi nas je očarao mozak u dva djela. Gornji dio u apsidi prikazuje Isusa-Boga, pankreatora - tvorca i središte svega svijeta. Te njega kao izvor života, okružen planetima i zvijezdama. Ispod, iza oltara, je nastavak mozaika s drugom tematikom, kao *Marijin majčinski zagrljaj mrtvog Kristova tijela*, a u redu k njemu dolaze naši hrvatski sveci i blaženici. Treća među njima je i naša **bl. Ozana**. Mozaik je djelo akademskog slikara, prof. Josipa Biffela, koji ga je radio 7 godina. Posjetili smo i njihovu staru kapelicu sv. Marije iz 15. st., koja danas služi kao mala koncertna dvorana i prostor za promocije. Kroz više stoljeća postojanja samostana, franjevci su stvarali knjižnicu koja ima oko 5000 knjiga, 24 inkunabule, mnogo časopisa i rukopisa. Samostan posjeduje i bogati arhiv u kojem je pohranjeno 369 turskih isprava.

Franjevci imaju i svoj Malakološki muzej (Muzej školjaka), u kojima čuvaju preko 3000 primjeraka. Školjke očaravaju različitim privlačnim bojama i oblicima.

Time smo završili svoje hodočašće, te smo radosne osvježene krenule u svoju Korčulu. (usp. www.dominikanke.org)

KORČULA: Posjet Domu starih u Korčuli

Sestre dominikanke posjetile su Dom za starije i nemoćne osobe u Korčuli, u subotu uoči Uskrsa, 20. travnja, te u ime cijele zajednice štićenici-ma i djelatnicima Doma poželjele sretan Uskrs.

U kratkom, ali vrlo dirljivom susretu, u blagovaonici su se okupili štićenici koji su mogli doći te zajedno sa sestrama otpjevali nekoliko pjesama. Sestre je pozdravio ravnatelj Doma gosp. Darko Tarle i zahvalio na dolasku, a gđa. Marija Šegedin pročitala je dvije svoje pjesme. Nakon podjele prigodnih košarica koje su se radile u samostanu tijekom Korizme, sestre su posjetile i manje pokretnе štićenike u njihovim sobama.

Mnogi su kroz život bili vezani uz zajednicu sestara – kao gojenice Zavoda, iz susreta sa

sestrama u župnom pastoralu, dijeleći s njima radno mjesto ili kroz odgoj u vrtiću – stoga su bili vidno dirnuti posjetom i na odlasku poželjeli samo doviđenja, a ne zbogom, radujući se ponovnom druženju.

Kazališna večer u čast Rajmunda Kupare

U sklopu Festivala kršćanskog kazališta koji se od 23. do 26. svibnja održava u dvorani Sv. Franje na Svetom Duhu u Zagrebu, u petak, 24. svibnja upriličena je kazališna večer u čast pjesnika, dramskog i prozognog pisca, skladatelja, estetičara, sveučilišnog profesora, čileanskog akademika, dominikanca Rajmunda Kupare.

Moderatorica večeri, prof. dr. sc. Sanja Nikčević uvodno je podsjetila na važnost kršćanske duhovne poruke kroz kazalište. Fr. Domagoj Polanščak ukratko je predstavio život i djelo učenog dominikanca, a potom su studenti glueme izveli dva scenska priloga Kupareove Muke: razgovor Pilata i Klaudije te Jude i Đavla. Između njihova nastupa dr. Nikčević održala je sažeto izlaganje o dominikančevim djelima.

U nastavku večeri, župljanin župe Kraljice sv. krunice gosp. Krešimir Tičić progovorio je o susretu i suradnji s fr. Rajmundom, a glazbenik Slavko Nedić predstavio se s rock operom o Judi, potaknutom Kupareovom Mukom. Na kraju večeri fr. Iko Mateljan, prior samostana Kraljice sv. krunice posvjedočio je kako je bilo živjeti s fr. Rajmundom.

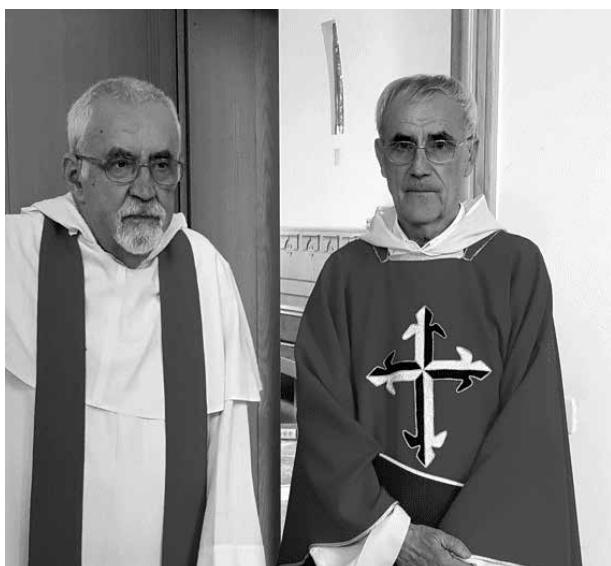
Rajmund Kupareo je rođen 16. 11. 1914. u Vrboskoj na Hvaru. Osnovnu školu je pohađao u Makarskoj i Hvaru, a klasičnu gimnaziju u

Jelsi i Bolu na Braču. Na Visokoj Dominikanskoj bogoslovnoj školi u Dubrovniku diplomirao je teologiju. Talijanski jezik i književnost, etiku i estetiku je diplomirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Godine 1947. odlazi u Češku, a 1950. je pozvan u Čile, gdje je i doktorirao. U književnosti se okušao u sva tri književna roda u lirici, epici i drami. S ozbiljnim zdravstvenim problemima 1971. godine vraća se u Zagreb i, bez obzira na narušeno zdravlje nastavlja književni rad. Umro je u Zagrebu 6. 6. 1996.

Fr. Matej Trupina

Zlatna misa dominikanca Hrvoja Lasić

Na svetkovinu Duhova 9. lipnja u samostansko-župnoj crkvi bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici dominikanac Hrvoje Lasić, umirovljeni sveučilišni profesor filozofije, misnim slavljem u koncelebraciji s p. Marinkom Zadrom, priorom, p. Vjekoslavom Lasićem - rođenim bratom, drugom subraćom iz oba zagrebačka samostana, fra Antonom Orečem, predstavnikom hercegovački fratara iz Dubrave, uz asistenciju dominikanskih bogoslova te okupljeni puk, proslavio je Zlatni jubilej misništva.

Prije početka misnog slavlja, domaćin i prior tamošnjeg samostana pozdravio je slavljenika i okupljene podsjetivši kako se svake godine uoči blagdana sv. Antuna, u ovoj crkvi okupljaju vjernici koji svoje podrijetlo vuku iz Uzarića pokraj Širokog Brijega, a žive u Zagrebu. Stoga je ovo-godišnje okupljanje u znaku inicijatora redovitih godišnjih susreta - slavljenika p. Hrvoja koji i sam potječe iz hercegovačkog mesta znamenitih ljudi.

Euharistijsko slavlje je predvodio svečar, a prigodnu propovijed izrekao prior koji je uvodno podsjetio da je Hrvoje rođen 16. 1. 1942. a zatim i na njegov dominikanski - redovnički put koji je počeo odlaskom u sjemenište na poticaj majke Ane. Naime, kad je u Uzariće došao sad već pokojni dominikanac Kerubin Mekjavić kako bi pozvao tamošnje mladiće u Dominikanski red, Hrvoje nije bio u kući. No, majka mu je

poslije rekla da je svejedno primljen u dominikansko sjemenište.

Prva četiri razreda osnovne škole Hrvoje je završio u Uzarićima, a druga četiri u Širokom Brijegu 1958. godine. Srednju je školu završio u Dominikanskoj klasičnoj gimnaziji u Bolu na Braču godine 1962. Nakon odsluženja vojnoga roka u Zagrebu je 1964. položio jednostavne zavjete, a tri godine poslije, 1967., svečane, doživotne zavjete, rekao je prior i njegov kolega iz gimnazijskih dana.

Godine 1968. poslan je na dovršenje filozofsko-teološkoga studija, a 1969. zaređen je za svećenika u Švicarskoj u Fribourgu. Na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Fribourgu godine 1970. godine magistrirao, a godine 1977. na istom je sveučilištu uspješno obranio doktorski rad: „Filozofski i teološki aspekti u raspravi R. Garrigou-Lagrangea – Mauricea Blondela o problemu istine“.

U Fribourgu je akademske godine 1975./76. radio kao asistent, a od 1981. do umirovljenja 2009. predavao je filozofiju na Filozofsko-teološkom institutu i na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Objavio je i uredio više knjiga, znanstvenih publikacija te autor je brojnih članaka.

Propovjednik i više mandatni provincijal Hrvatske dominikanske provincije p. Marinko još je podsjetio na slavljenikove brojne službe u Provinciji. Bio je odgojitelj sjemeništaraca i studenata u više navrata, zamjenik provincijala, definitor, regens, provincijski i samostanski vijećnik, bibliotekar, voditelj duhovne obnove u župama, duhovnik i isповjednik redovnica, studenata, voditelj duhovnih vježbi redovnica, studenata...

Prisjetio se i zanimljivih zajedničkih događaja. Završavajući, p. Zadro je rekao da je Hrvoje bio i ostao dobar čovjek te mu zaželio da ga Duh Sveti vodi i nadahnjuje dalje kroz život. P. Hrvoje živi u dominikanskom samostanu Kraljice svete krunice u Zagrebu.

Liturgijsko pjevanje animirali su dominikanski studenti. (www.dominikanci.hr)

ZAGREB: Kardinal Dominik J. Duka, OP, posjetio dominikance

Praški nadbiskup kardinal Dominik Jaroslav Duka, u petak 31. svibnja, posjetio je braću Samostana bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici.

Iskoristivši vrijeme svojega kratkog boravka u Zagrebu, dominikanac kardinal Duka posjetio je svoju subraću u Zagrebu gdje su, nakon razgledavanja crkve i samostana, u prijateljskome razgovoru razmijenili iskustva o stanju Crkve u Češkoj i Hrvatskoj.

Otac provincijal, fr. Slavko Slišković, i braća samostana ukratko su predstavili Kardinalu život i djelovanje dominikanaca Hrvatske dominikanske provincije.

Kardinal Duka u Zagreb je došao povodom svečane proslave svetkovine Majke Božje od Kamenitih vrata, zaštitnice grada Zagreba, prilikom koje će predslaviti središnje euharistijsko slavlje danas u zagrebačkoj prvostolnici u 19 sati, u zajedništvu sa zagrebačkim nadbiskupom kardinalom Josipom Bozanićem, biskupima, svećenicima i vjernicima grada Zagreba...

ZAGREB: Koncert sakralne glazbe na Koloniji

Na svetkovinu Uzašašća Gospodinova nakon večernje svete mise u našoj crkvi održan je koncert sakralne glazbe.

Koncert je održan u sklopu 42. susreta zagrebačkih glazbenih amatera, a nastupilo je sedam zborova iz grada Zagreba: Mješoviti pjevački zbor HSPD Sljeme Šestine, Muški vokalni ansambl Ivan Goran Kovačić, Muški vokalni

ansambl Špansko, Muški pjevački zbor Ćirilo Metodov kor, Mješoviti zbor Svete Barbare Panis angelicus, Renesansni vokalni ansambl Laudate te Mješoviti pjevački zbor KUD-a INA. Svi zborovi izveli su zborska djela a capella prigodna za uskrsno doba liturgijske godine, a na repertoaru su bila djela domaćih i stranih skladatelja od doba renesanse do danas.

ZAGREB: Održan treći koncert “Uskrs u ozračju tambure”

Na inicijativu Radio Sljemena Hrvatska radio-televizija na Uskrsni je ponedjeljak 22. travnja u suradnji sa samostanom i župom bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici organizala treći koncert poznatih domaćih i stranih uskrsnih pjesama „Uskrs u ozračju tambure“ u izvedbi Tamburaškog orkestra HRT-a i poznatih solista.

Uz orkestar su, pred dupkom ispunjenom crkvom i u predivnoj atmosferi, nastupili: sopranistica Barbara Othman, tenor Branko Medak, Krunoslav Kićo Slabinac, Mia Dimšić, duo Hojsak & Novosel, Božja slava band, kvartet

„Gubec“, klapa „Sv. Juraj“ HRM, Akademski muški zbor Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu i Dječji zbor „Kažotići“. Stihove posvećene Uskrsu interpretirala je glumica Ana Vilenica.

Uime domaćina Hrvatske dominikanske provincije okupljenima je Uskrs čestitao dominikanski provincial fr. Slavko Slišković.

Autorski su koncert osmisliili urednica Radio Sljemena Tanja Baran, dominikanac fr. Anto Gavrić, scenaristica, voditeljica i urednica koncerta Lejdi Orebić i maestro Siniša Leopold, koji je dirigirao Tamburaškim orkestrom HRT-a.

Koncert je izravno prenosio HRT – Radio Sljeme, 3. program HTV-a, a koncert se mogao pratiti i preko multimedijalne platforme HRTi.

BOL: Održane duhovne vježbe u Bolu

Ovogodišnje duhovne vježbe za braću dominikance i nekolicinu dijecezanskih svećenika je održao fr. Petar Milanović Trapo.

Duhovne vježbe su održane od 23. lipnja 2019. do 28. lipnja na Bolu na Braču. U uvodnom razmatranju fr. Petar je istaknuo da je vrijeme duhovnih vježbi zapravo povlašteno vrijeme jer je darovano vrijeme. Okvirna tema svih razmatranja je bila Duh Sveti i svetost.

Poziv na svetost je upućen svima. U tom smislu nailazimo na brojne navode u Svetom

Pismu, pa sve do tekstova s Drugog vatikanskog koncila. Svetost je odraz punine božanske ljubavi. Sveti papa Ivan Pavao II. je isticao da se ne smijemo zadovoljiti osrednjošću. Za svetu Majku Tereziju svetost nije luksuz nego doseziva i ostvariva unatoč tome što je brojni ne uspijevaju doseći. Svetost prije svega znači imati Boga u svojoj duši.

Tu se pokazuje stabilnost posvetne Božje milosti. Ono što se od svakoga od nas traži nije pokušaj mijenjanja našega karaktera već autentičnost kršćanskog svjedočenja. Fra Petar je naveo brojne biblijske citate koji su poziv i opis onoga što zapravo znači **svetost**. U osobnom i zajedničkom životu postoji samo jedna sreća, a ta je biti svet.

Svetost je istodobno laka i teška. Imamo potrebu za nadnaravnom moći. Svetost predstavlja dugi hod prema neizrecivom otajstvu Presvetog Trojstva. Snaga Duha Svetoga je živa, vječna, stvaralačka i posvećujuća. Svi mi više ili manje intenzivno tijekom života imamo potrebu za drugim rođenjem.

Pokazuje se absolutna **nužnost molitve**. Isus Krist je izvrstan primjer molitelja. Molitva je najmoćnije oružje kojim možemo pobijediti sve neprijatelje našeg nadnaravnog života. Mi smo zapravo ono što je naša molitva. Isus nam pokazuje kako treba moliti.

Pokazuje je nadalje ključna važnost **euharistije** za svećenički život. Nutarnji Božji život je vječno zajedništvo neizmjerne ljubavi. Sva otajstva Božje ljubavi se takoreći produžavaju u euharistiji. Marija kao majka Crkve svećenike naziva svojim ljubljenim sinovima. Nekoliko je prijelomnih trenutaka u euharistiji koji predstavljaju zazivanje Duha Svetoga u euharistiji, a koji ukazuju na otajstvo trojstvene ljubavi, koji nas vode k punini ljubavi. Euharistija nas čini svetima. Bez euharistije nema svetosti. Euharistija predstavlja neprocjenjivo blago.

Nerijetko u našem životu možemo zamijeniti **mučeništvo** tijela, srca i duha. Mučeništvo se ponavlja u različitim oblicima sve do danas u autentičnoj svetosti i duhovnosti. Duh Sveti nas želi posvetiti i uslijed različitih iskušenja. Izvor patnje može se očitovati u našem odnosu prema Bogu, drugima, Zlome i prema samome sebi. Ono što je nekada bio izvor radosti sada nastupa sa suprotnim predznakom.

Novost predstavlja biblijsko iziskivanje **ljbavi prema Bogu i bližnjima** onako kako je to Isus Krist činio. Važno je **osobno iskustvo** Boga. Kao što je to pokazao Andre Frossard koji je jednu svoju knjigu naslovio Ja sam ga susreo. Dakle, ne ono što je čuo ili pročitao, nego ono što je dijelom njegovog dubokog duhovnog iskustva.

Krepost **poniznosti** danas nije osobito popularna ali je svejedno važna za osobni i zajednički život. Kada dopustimo da nas vodi Duh Sveti postajemo svjesni svog duhovnog siromaštva. Poniznost je temelj svih kreposti.

O toj **stalnoj prisutnosti Boga** u ljudskoj povijesti svjedoči Biblija. Sveti Pavao ukazuje na tu dimenziju poniznosti u svojim poslanicama i duhovnim borbama svog vremena. Ne treba se brinuti što drugi ljudi misle o nama, već usmjeriti pogled prema Bogu i onome što on ‘vidi’ u nama. Duh Sveti je posebno prisutan u životu Blažene Djvice Marije koja je poput cvijeta koji se rastvara, koja je blaženica kako to stoji u drevnim molitvenicima i hram Duha Svetoga prema izričaju II. vatikanskog koncila.

Marija je savršena slika Isusova i najsigurniji vodič na putu svetosti. Ona nam daruje Isusa i

vodi k Isusu. Zato je treba gledati, zazivati, slušati i nasljedovati. Od spontanog pogleda na Mariju javla se molitva. Čitav njezin život je predstavljao potpuno i radikalno prihvaćanje Božje Riječi zaključuje voditelj ovogodišnjih duhovnih vježbi fra Petar Milanović Trapo kojemu iskreno zahvaljujemo na ovim porukama i susretima. (usp. www.dominikanci.hr)

ZAGREB: fr. Marin Golubović dobitnik Rektorove nagrade

U srijedu, 3. srpnja u Kongresnoj dvorani Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održana je svečana dodjela Rektorove nagrade. Među nagrađenima u kategoriji za individualni znanstveni rad je i dominikanac Marin Golubović s temom: **Međunarodnopravni subjektivitet Svete Stolice: povijesni i pravni temelj**.

DUBROVNIK – RIJEKA: Samostan Sv. Jeronima kuća novicijata HDP

Učitelj reda fr. Bruno Cadore je 1. srpnja 2019. godine, na jednoglasan prijedlog Provincijskog vijeća Hrvatske dominikanske provincije odlučio novicijat Hrvatske dominikanske provincije premjestiti iz samostana sv. Dominika u Dubrovniku, u samostan sv. Jeronima u Rijeci.

Prema Knjizi konstitucija i naredbi Reda braće propovjednika kuća novicijata treba biti mjesto gdje se ‘snažno živi dominikanski život’ (KKN 180) te zajednica koja pruža uvjete takvog života (KKN 160). (www.dominikanci.hr)

11. Dani hrvatskih svetaca i blaženika

I ove je godine Udruga dr. Stjepan Kranjčić, na čelu s dr. Tanjom Baran, priredila Dane hrvatskih svetaca i blaženika u Križevcima, u crkvi sv. Ane, od 23. do 26. svibnja 2019.

Prvi je dan, 23. svibnja, bio posvećen sv. **Marku Križevčaninu.** Započeo je molitvenim, književnim i glazbenim programom. Misno je slavlje predvodio bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak. Nakon toga je bila otvorena izložba portreta „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu“, djelo Kristine Mareković i Ivice Ivana Marekovića,

Uvodno je biskup govorio o tome kako živimo radosne dane proslave hrvatskih svetaca i blaženika koji su neizmjerno bogatstvo, koji su pustili da Božja snaga u njihovom životu zasjaj najsnažnijim svjetlom radi nas ljudi, koji su inspiracija i bogatstvo koje Crkva nosi u njedrima te da su hrvatski sveci i blaženici razlog vjerničkog ushita, poleta i ponosa. Po našim svecima Crkva u sebi živi veličanstveno, trijumfalno, ona po svecima slavi pobjedu nad zlom i grijehom, a taj i takav trijumf ide prema svakome čovjeku, naglasio je biskup Huzjak.

U propovijedi je podsjetio da su hrvatski sveci i blaženici ono što su vjerovali prenosili u život. „Sveti Marko pokazuje notu kršćanskoga života – ustrajati, do kraja, ne dati se zavesti, ne dati se korumpirati“ – govorio je biskup. „Ostanite u

mojoj ljubavi – to je mjera života Isusa Krista, to je mjera života hrvatskih svetaca i blaženika, to je mjera života sv. Marka Križevčanina. I današnje ljude zato treba mjeriti Isusovom mjerom: patnjom, križem, ali i uskrsnućem“ – istaknuo je propovjednik.

Drugi Dan hrvatskih svetaca i blaženika bio je u čast šibenskih svetaca (Nikola Tavelić, Klara Žižić, Ante Antić). Misno je slavlje predvodio šibenski biskup Tomislav Rogić.

Svečanost je započela predstavljanjem šibenskih svetaca. Sv. Nikolu Tavelića u ime franjevaca konventualaca u prigodnom je preprogramu predstavio fra Ivan Bradarić, službenicu Božju Klaru Žižić u ime šibenskih franjevki s. Terezija Zemljic, a slugu Božjeg Antu Antića u ime splitskih franjevaca fra Josip Šimić.

Zatim je šibenski biskup Tomislav Rogić predvodio misno slavlje u njihovu čast. Koncelebrirali su župnik križevačke župe sv. Ane Stjepan Soviček, vrbovečki župnik Zoran Grgić Grga, fra Ivan Bradarić i fra Josip Šimić.

Na početku propovijedi biskup Rogić je rekao: „Susreli su se danas u Križevcima prvi i treći hrvatski svetac Nikola Tavelić i Marko Križevčanin, zajedno s Klарom Žižić i Antom Antićem. Okupljeni smo oko njih kako bi nas oni poučili kako se Krist odrazio u njihovu životu. Za nas je svetost poziv. Isus nas je pozvao da budemo

sveti jer je on svet. Poziv na svetost je iskonski Božji poziv na život. Svetac je uvijek svoj i neponovljiv. Svetost nikada nije ostvarena samo ljudskom snagom i odlukom“ – rekao je biskup. Podsjetio je na riječi pape Pavla VI. prigodom kanonizacije sv. Nikole Tavelića 1970. Naglasio je da se na Tavelića danas može gledati kao na osobu koja je bila prefanatična, preradikalna, da se možemo pitati je li njegova žrtva bila nužna, posebno u današnje vrijeme kada se sve relativizira. Klaru Žižić okarakterizirao je kao ženu koja se stalno opredjeljivala za Krista, koja je željela ugoditi Bogu, i da su zato sva njena dobra djela bila prožeta tom željom. A, najmlađega među njima, Antu Antića nazvao je čovjekom uronjenim u Boga i jako bliskog ljudima. Podsjetio je da se već za Antićeva života proširio glas o njegovoj svetosti i da mu danas mnogi zahvaljuju na primljenim milostima. Troje naših šibenskih duhovnih velikana jesu naše zvijezde koje ne gube sjaj“ – zaključio je biskup Rogić.

Treći Dan hrvatskih svetaca i blaženika bio je posvećen u čast bl. Graciju iz Mula. Misno je slavlje predvodio župnik župe sv. Mirka u zagrebačkim Šestinama mr. sc. Robert Šreter.

Preprogram o bl. Graciji izveli su članovi Hrvatske bratovštine Bokeljske mornarice 809.

Župnik Šreter je u propovijedi naglasio da su kršćani najprogonjeniji na svijetu. Pitao je zašto

svijet ne prihvaca Krista iako je on govorio sve lijepo, o Bogu koji nas ljubi i koji nam sve daje. Zato, odgovorio je, što je Sotoni stalo da ljudi ne prihvate Božju ljubav. Propovjednik je podsjetio na Kristove riječi da će progoni zbog njega truditi do kraja ljudske povijesti, ali i da nam je Krist poručio: Ne bojte se! Ja sam s vama do svršetka svijeta! „Sve to znači da nam Isus garantira svoju prisutnost, ostaje s nama bez obzira na poteškoće. Zbog toga se okupljamo oko Kristova stola, zato euharistija mora biti središte kršćanskog života. Ona nam je izvor nade, snage, radosti, utjehe, optimizma“ – istaknuo je mr. Šreter. Pitao je kako je bl. Gracija iz Mula cijeli život mogao živjeti samo od kruha i povrća i odmah odgovorio da je blaženik to želio činiti kao znak zahvalnosti Bogu za dobročinstva. Podsjetio je na to da je središte njegova života bila euharistija koja je iznad svih pobožnosti. Naglasio je da Bog daje čuda onima koji u njih iskreno vjeruju. „Koliko mi vjerujemo u euharistijsko čudo, u to da se u pretvorbi susrećemo s Kristovim tijelom i krvlju? Bl. Gracija je u to vjerovao čitavim svojim bićem. Time se hranio, nadahnjivao. Zato su k njemu mnogi dolazili po pomoć, savjet. Ne zato što je bio učen, naprotiv, bio je bez titula, ribar pa pomorac, ali je u sebi imao Božjega duha. Zato je bl. Gracija mogao i čuda činiti, čuda su posljedica njegove vjere. No, čuda nisu

rezervirana samo za svece, već i za male ljude, ali samo ako Bogu vjerujemo“ – rekao je mr. Šreter. Istaknuo je da se u Hrvatskoj danas ne može živjeti od stare kršćanske slave, već da se traži da se posvjedoči vjera. „Prvopričesnička i krizmačka slavlja meni su kao svećeniku dvije najteže mise u godini. Zato što ih drugu nedjelju u crkvi više neće biti oko 90 posto. Zar je to naša vjera? Kakva onda čuda možemo očekivati?“ – pitao je šestinski župnik i odmah odgovorio da možemo očekivati čuda ako povjerujemo Bogu. „Mi međutim radije tražimo Boga tamo gdje Boga nema“ – naglasio je župnik Šreter i zaključio da je Isus došao k nama, da nam o tome svjedoče sveci, među njima svakako i bl. Gracija.

Nakon mise Dramska družina „Ozana“ iz Višokog izvela je dramsko-scensku igru posvećenu bl. Graciji „Ribar – pustinjak – svetac“.

Četvrti, posljednji Dan hrvatskih svetaca i blaženika bio je posvećen kapucinskim svećima Leopoldu Bogdanu Mandiću i služi Božjem Anti Tomičiću. Misno je slavlje predvodio kapucinski provincijal fra Jure Šarčević. Uvodeći u misu fra Jure Šarčević je istaknuo da Križevci imaju čast i privilegij što su jedina sredina u Hrvatskoj koja na poseban način ugošćuje hrvatske svece i blaženike, ove godine već na 11. Dâmina hrvatskih svetaca i blaženika. U propovijedi misnoga slavlja o. Šarčević je predstavio sv. Leopolda kao

djelitelja Božjeg milosrđa, kao čovjeka koji je če-
kao ljude u isповjedaonici, koji je znao slušati ljude, biti strpljiv s njima. Istaknuo je da su iza sv. Leopolda ostale 542 knjige prošnji, molbi, vapaja vjernika drugome hrvatskom sveću. Podsjetio je na dolazak tijela sv. Leopolda u Zagreb 2016. godine i 2017. u njegov rodni Herceg Novi te u Dalmaciju. „Cijela se Hrvatska tada slila oko tijela sv. Leopolda, a u arhivu smo zapisali 5, 6 čudesnih ozdravljenja isprošenih u vremenu kada je tijelo sv. Leopolda bilo u Zagrebu“ – naglasio je propovjednik. Govorio je i o povezanosti sv. Leopolda i bl. Stepinca. „Kada danas neki osporavaju Stepinčevu svetost, treba glasno reći da je Stepinac bio prorok po pitanju Leopoldove svetosti. On je zamolio kapucine da na hrvatski prevedu Leopoldov životopis kako bi ga narod upoznao. Uvjereni smo da će Leopold, jer se sveci razumiju, osjete se, vratiti povijesni dug Stepincu i isprositi službenu kanonizaciju“ – rekao je fra Jure Šarčević. Antu Tomičića nazvao je svećem Rijeke. O. Šarčević je govorio da je s Tomičićem živio jednu godinu, 1968. na 1969. I da ga je doživio kao jednostavnog sakristana evandeoskih vrlina koji je slušao ljude i molio za njih, bio susretljiv i ponizan. Opisao ga je kao pogrbljenog čovjeka dojmljivih očiju i pogleda. Dokumentacija za Tomičićevu beatifikaciju u Zagrebu je završena, proces se sada nastavlja u Rimu, naglasio je fra

Jure Šarčević i zahvalio Bogu i za druge hrvatske svece i blaženike. „Jedan je narod bogat onoliko koliko svetaca ima“ – naglasio je propovjednik i zaključio da je predivno što se u Križevcima već

godinama slave svi hrvatski sveci zajedno, da je riječ o divnom primjeru zajedništva na čemu je zahvalio Bogu. „Naši političari nisu kadri ujediniti narod jer misle na sebe i služe drugom gospodaru. Ali ujediniti nas mogu hrvatski sveci i blaženici jer tko pripada Bogu, nikada neće propasti“, završio je fra Jure Šarčević.

Nakon mise projiciran je 50-minutni dokumentarni film „Sveti Leopold Bogdan Mandić u rodnom Herceg Novom“ scenarista i redatelja Bože Vodopije iz HRT-ova centra Dubrovnik.

Time su završeni četverodnevni 11. Dani hrvatskih svetaca i blaženika kojima se željelo potaknuti na bolje poznavanje i intenzivnije štovanje hrvatskih duhovnih velikana.

(usp. T. Baran)

Aktivnosti naših Dječjih vrtića

ŠIBENIK: Predstavljanje projekta “Budi mi prijatelj cijeli dan”

Projekt “Budi mi prijatelj cijeli dan” koji je financirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda, predstavljen je u našem vrtiću u srijedu 22. svibnja.

S. Rahela, voditeljica vrtića, pozdravila je voditelje projekta i sve prisutne, izrazivši zadovoljstvo što je ovaj projekt odobren jer će on pridonijeti boljoj kvaliteti rada vrtića na svim razinama. Na početku predstavljanja djeca iz vrtića otpjevala su pjesmu uz pokret “Vesela smo djeca mi”.

Projekt su predstavili gosp. Nikolina Đuran Sobol, Ivan Sobol i Irene Manca ispred Udruge “Mladi u EU” Šibenik, voditelji ovog projekta.

Nikolina je u predstavljanju projekta “Budi mi prijatelj cijeli dan” naglasila kako je ovaj projekt financiran sredstvima iz Europske unije iz Europskog socijalnog fonda, a traje 30 mjeseci, od 19.11.2018. -19.05.2021. Ovisno o kvaliteti provođenja nada se da će biti i novih natječaja. Iznijela je cilj i sve aktivnosti projekta: od omogućavanja smjenskog rada roditeljima, nabavljanja didaktičke opreme, pružanja kvalitetne usluge odgojno obrazovnog rada kroz omogućavanje sudjelovanja na stručnim edukacijama, zapošljavanju novih djelatnika i stručnjaka, nabavu stručne literature, nabavu namještaja i dr.

Nakon predstavljanja svi prisutni nastavili su se družiti uz pripremljenu zakusku.

ZAGREB: Izlet na Eko farmu Mirnovec

U ponедјeljak, 10. 06. 2019, okupili smo se u vrtiću kako bi krenuli na izlet blizu grada Samobora. Riječ je o Eko farmi Mirnovec, prekrasnom parku punom zelenila i još više mjesta za odmor. Dvije starije skupine: „Leptirići“ i „Pčelice“ zajedno sa svojim tetama krenuli su autobusom prema odredištu. Vožnja je djeci bila zanimljiva i u veselom raspoloženju, brzo smo došli tamo.

Na farmi su nas lijepo dočekali, počastili nas i iznijeli plan i redoslijed događanja. Animator je djeci pričao o nastanku farme, vrstama životinja i mogućnostima provođenja vremena na tom mjestu. Bliži susret sa životnjama im je bio posebno zanimljiv. Djeci su bile ponuđene velike napuhane sprave za spuštanje i igru, rekete, lopte za badminton, nogometne lopte, različite suradničke igre poput potezanja konopa, štafete i sl. Zatim su imali mogućnost jahanja konja uz pratnju voditelja i stručnjaka. To je bio jedan od većih i posebnijih doživljaja s cijelogom izleta te će ga djeca sigurno po tome rado pamtitи.

Završna priredba "Pčelica"

Na kraju pedagoške godine su naše "Pčelice" zajedno sa svojim tetama pripremile završnu priredbu za svije najmilije.

Hodočašće katoličkih dječjih vrtića u Mariju Bistrigu

Već tradicionalno zadnje subote u svibnju posebno je veselo u Svetištu MBB-e u Mariji Bistrici na hodočašću zasigurno najmlađih hodočasnika. Riječ je o hodočašću Dječjih katoličkih vrtića. I ove su godine Crkvu na otvorenom bl. Alojzija Stepinca ispunili brojni mališani u pratnji odgajatelja(ica) i roditelja. Misu je predslavio rektor Svetišta MBB-e preč. Doma goj Matošević.

Okupilo se više stotina djece, iz tridesetak katoličkih, gradskih i privatnih DV, odnosno svih onih koji u svom programu provode Odgoj u vjeri.

I ove godine misno slavlje uzveličala su svojim pjevanjem djeca iz našeg dječjeg vrtića Blažena Hozana.

Bl. Buzad

(oko 1180. – 1241.)

Ugarski mučenik Buzad među brojnim je dominikancima koji nisu službeno beatificirani, ali ih se naziva blaženicima jer su im vjernici u određenim krajevima i sami dominikanci u svom Redu iskazivali štovanje. Nažalost, o bl. Buzadu sačuvano je jako malo izvora, a ni stariji povjesničari ne donose mnogo podataka o njemu. Stoga je nemoguće detaljno rekonstruirati njegov život, a na poteškoće se nailazi i kod pokušaja makar okvirnoga opisa njegova života i mučeništva. Zna se da je pripadao ugarskom plemstvu i da je, prije ulaska u Dominikanski red, bio oženjen i imao više djece te je vršio društvene i političke službe koje su ga dovele do visokih položaja. Upravo jedna svjetovna služba, ona slavonskoga bana, povezuje ga s hrvatskim krajevima i hrvatskom poviješću.

Obiteljski okvir

Buzad, koji je u svojoj obitelji nosio redni broj 2, vuče korijene od ugarskoga plemićkoga roda Hahold, iz kojega je potjecao njegov otac Buzad I. Historiografija nije detaljno utvrdila rodotroševstvo ovog roda, no zna se da je Buzad I. imao nekoliko sinova, među kojima Buzada II., kasnijega dominikanca. On je prije stupanja u Dominikanski red bio oženjen te je imao nekoliko sinova od kojih je poteklo brojno potomstvo. Tako je nastala nova grana plemićke obitelji, koja se po njemu nazvala prezimenom Buzad.

Nije poznato gdje je i kad rođen Buzad II. S obzirom na kasnije službe koje je vršio i neke druge podatke o njegovoj obitelji, povjesničari pretpostavljaju da je došao na svijet oko 1180. godine. Ništa se ne zna o njegovu djetinjstvu i mlađoj životnoj dobi. Ne zna se ni tko mu je bila supruga, no zna se da je imao barem pet sinova. Nije isključeno da je imao još djece, ali im nema traga u sačuvanim povjesnim vrelima.

Najstariji sin Buzada II. vjerojatno je bio Buzad III. Osim njega spominju se i Buzadovi sinovi Csák I., Lankred, Tristan i Ivan. Potonji se

pridružio dominikancima te je možda djelovao i u hrvatskim krajevima. Godine 1248. izabran je i 1250. posvećen za biskupa u Skradinu. Tu je ostao do izbora za splitskoga nadbiskupa 1266. godine. Vršeći ovu službu do smrti, koja ga je zatekla 1293. ili 1294. godine, zadužio je dominikanski samostan u Splitu poklonivši mu drugi dio nadbiskupskoga vrta s vanjske strane istočnoga zida Dioklecijanove palače. Tako su splitski dominikanci zaokružili svoj srednjovjekovni posjed, koji je sezao sve do morske obale. Spomenimo i da je Buzadov unuk Toma također izabrao klerički stalež te je 1256. izabran za kaločko-bačkoga nadbiskupa. Dakle, djed Buzad bio je dominikanac, sin mu Ivan također dominikanac te biskup skradinski i nadbiskup splitski, a unuk Toma nadbiskup kaločko-bački.

Svetovne službe

Premda se historiografija, osobito mađarska, trudila otkriti što više podataka o Buzadovu životu, ipak smo uglavnom osuđeni na pretpostavke i nepotvrđene podatke. Upravo zbog toga postoji nekoliko različitih verzija o Buzadovim službama prije ulaska u Dominikanski red. Prvi podatak kaže da je 1209. bio župan u Győru. Potom ga se više od desetljeća ne spominje u vrelima, sve do 1222. kad je navodno bio župan Biharske županije. Iste ili sljedeće godine imenovan je požunskim županom. No, malo nakon toga došlo je do

sukoba ugarsko-hrvatskoga kralja Andrije II. i njegova sina Bele IV., koji se pobunio protiv oca. Buzad je stao na Belinu stranu pa je 1223. morao s njime u progonstvo u austrijske krajeve.

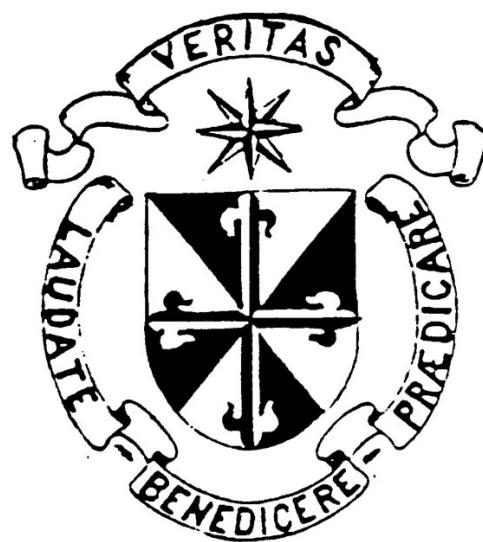
Nakon što se Bela izmirio s ocem vratio se u Ugarsku, a s njime i Buzad, koji je 1225. postao župan Vasa. Već 1226. unaprijeden je na položaj severinskoga bana. Neki povjesničari drže da se na toj službi zadržao otprilike do 1232., dok drugi to odbacuju tvrdeći da je od 1227. do 1229. bio slavonski ban. Ima i onih koji tvrde da je slavonskim banom imenovan već 1226. te da je tu službu vršio do 1228. ili 1229. Ukoliko je to točno, onda je vjerojatno tek nakon toga imenovan severinskим banom i potom 1232. županom

u Sopronu. Spomenimo i verziju prema kojoj je Buzad službu slavonskoga bana vršio od 1231. do 1232. Iz rečenoga se vidi da o Buzadu ima mnogo prepostavki, ali malo potvrđenih i sigurnih podataka.

Dominikanac

Buzad je, kako smo vidjeli, život provodio poput brojnih drugih ugarskih plemića svoga doba. Oženio se i zasnovao obitelj te se posvetio društvenim i političkim službama. Više od dva desetljeća bio je župan i ban u ugarskim krajevima, a potom se dogodilo nešto što ostaje skriveno u povijesti. Ban Buzad odlučio je odbaciti svjetovni sjaj, politički položaj i obiteljsko bogatstvo i pridružiti se siromašnom Redu propovjednika. Nije poznato gdje se susreo s dominikancima, koji su u Ugarsko-Hrvatsko Kraljevstvo poslani 1221., još za života sv. Dominika. Nepobitna je činjenica da su svojim propovijedima i primjerom vlastitoga života oduševili i u Red privukli brojne ugarske muževe, među kojima i Buzada.

Suviše škrta vrela ne otkrivaju gdje je i kad Buzad stupio u samostan. No, zna se da je 1232. bio župan u Sopronu, što znači da je tek nakon toga stupio u samostan. Budući da se u jednom dokumentu od 14. veljače 1233. već spominje kao dominikanac, to znači da je stupio u samostan 1232. ili najkasnije na početku 1233. Kako se iz rečenoga dokumenta vidi da se nalazio u

samostanu u Pešti, može se pretpostaviti da je upravo u tom samostanu počeo svoj redovnički život. Budući da će u tom samostanu poslije nekoliko godina podnijeti mučeničku smrt, može se pretpostaviti da je čitav redovnički život proveo u Pešti. Tu je pretpostavku nemoguće potvrditi zbog nedostatka povijesnih vrela. Štoviše, uzaludan je svaki pokušaj da se rekonstruira tijek Buzadova redovničkoga života, koji nije dugo potrajan. Stoga starijim povjesničarima nije preostalo drugo nego prihvatići pobožnu predaju da je gorljivo prihvatio redovnički život i neumorno naviještao Kristovo Kraljevstvo.

Mučenik

Predvođeni Batu-kanom, u Ugarsku su 1241. provalili Tatari. Pustošili su sve pred sobom, a kralj Bela IV. nije nalazio načina da im se suprotstavi. Tatarske su horde brzo prodirale u ugarski teritorij, pa kralju i velikašima nije preostalo drugo nego suprotstaviti im se kod Mohije blizu Miskolcza. U teškom okrušaju Tatari su 11. travnja 1241. potukli ugarsku vojsku. Kralj Bela IV. pobegao je u austrijske i potom u hrvatske krajeve, a narod je ostao nemoćan pred nemilosrdnim tatarskim hordama koje su nastavile gotovo neometano pljačkati, paliti i ubijati. Tko je mogao, spasio se bijegom, a tko nije uspio pobjeći utjecao se Božjoj pomoći. No, Tatarima ništa nije bilo sveto, pa nisu štedjeli ni vjerske objekte ni vjerske službenike. Od njihova je mača poginuo kaločko-bački nadbiskup Hugrin te više svećenika i redovnika, među kojima i dominikanci. Točan broj mučenika se ne zna, ali se zna da je među njima bio i Buzad.

Nije sačuvan opis Buzadova mučeništva, a sporenja postoje i o vremenu kad se ono

dogodilo. Držimo kako ne treba sumnjati da je ubijen u travnju 1241., nakon rečene bitke u kojoj je potučena ugarska vojska. Nakon tog događaja Tatari su došli do Pešte, koju su svi napuštali i bježali glavom bez obzira. Povjesničari prenose predaju prema kojoj Buzad nije želio napustiti samostan u Pešti, nego je molio svoga priora da mu dopusti ostati s vjernicima koji ne mogu bježati. Prior mu je to dopustio i Buzad je ostao tješiti i hrabriti vjernike. Kad su Tatari provalili u grad, blagoslovio je vjernike i povukao se u samostansku crkvu. Tu je dočekao svoje ubojice moleći prostrt u obliku križa pred oltarom. Navodno su upravo tu subraća pronašla njegovo obezglavljeni tijelo nakon povlačenja Tatara.

Dominikanski i isusovački povjesničari sačuvali su uspomenu na Buzadovo mučeništvo, ali i na štovanje koje su mu vjernici iskazivali. Premda službeno nije beatificiran, ipak su mu u ugarskim krajevima iskazivali štovanje, osobito u dominikanskim samostanima i crkvama te u krajevima gdje su dominikanci bili prisutni. Tako je do danas sačuvana uspomena na bl. Buzada, bana koji se odrekao svjetovnoga sjaja i slave, postao redovnik i svoju vjeru posvjedočio mučeništvom.

LITERATURA: Sigismund Ferrario: *De rebus Ungaricae Provinciae Sac. Ordinis Praedicatorum*. Viennae Austriae 1637., str. 56-61. – Gábor Hevenesi: *Ungaricae sanctitatis indicia*. Tyrnaviae ²1737., str. 71-72. – Carolus Wagner: *Collectanea genealogico-historica illustrium Hungariae familiarum, quae jam interciderunt*. Budae 1778., str. 7-9.

Ivan Armanda

DA SE BOLJE UPOZNAMO

S. MILANKA NAKIĆ

»Otvaram života - stranicu za s. Milanku – Danicu«

Povodom 50. obljetnice redovništva veće skupine sestara, što je proslavljeno u petak 7. lipnja 2019., u Zagrebu, zamolila sam s. Milanku da kaže nešto o sebi za našu Ave Mariju. Evo njezine zanimljive životne priče.

AM: s. Milanka, gdje i kada se čuo tvoj prvi plać?

s. Milanka: Rođena sam 27. veljače 1949. u Mirlović Zagori od oca Filipa i majke Matije Perke rođ. Vukićević. Bilo nas je devetero, jedan sin, Paško (1935) i osam kćeri: Ana (1926), Stana (1930), Ivanka (1932), Ruža (1937), Milena (1939), Mara (1942), Nevenka (1945) i Danica (1949). Kao što vidite ja sam najmlađa. Na krštenju su mi dali ime Danica.

AM: Od čega ste živjeli? Čime ste se bavili?

s. Milanka: Moji su roditelji bili marljivi i radišni ljudi. S ljubavlju su prihvatali od Boga brojnu djecu i nastojali su im osigurati ne samo sretno djetinjstvo, nego ih osposobiti za budući samostalan život. Snalazili su se na mnoge načine.

Najteže je, ipak bilo, kao i svim drugim mještanima, za vrijeme 2. svjetskog rata. Osim brige kako prehraniti obitelj, morali su čuvati i svoju djecu, moje sestre i brata, od različitih vojnih najeza i hordi. 'Naužili' su se straha i trepeta, ali Bogu hvala, sve je prošlo u redu, nitko nije

stradao. Ja sam došla na svijet, kao najmlađa, kad je rat već završio. Imali smo veliko imanje, i konje i ovce, vinograd, uzgajali smo i duhan. Sve je to trebalo obradivati, hraniti, dorađivati i onda prodavati. Od dobivenog novca otac je najveći dio odvajao za miraz kćerima kad se koja udavala.

Kao odgovorni roditelji kupovali su zemlju, otac je nastojao nadograđivati našu kuću, kako bi nam bilo što udobnije. Nismo oskudjevali u ničemu, osim u muškoj radnoj snazi. Premda su se moje sestre uključivale u sve poljoprivredne poslove, ipak su to bile samo 'ženske ruke i snage'. Imale smo samo jednog brata, ali kad je odrastao, oženio se i zaposlio, pa nije mogao puno pomoći ocu. Moj je otac bio samouk, izuzetno talentiran, sve mu je išlo od ruke. Znao je popraviti sve što je u kući trebalo, a isto tako i u poljodjelstvu, pa su ga i mještani molili za slične usluge.

Majka se, uglavnom, brinula za sve u kući, šivala je i krojila, prala i tkala. Od vune, što smo je dobivali od ovaca, pravile su se čarape, pokrivači, šalovi i sve drugo što je trebalo. U tome je glavnu ulogu imala majka. Ona se također brinula i oko domaćih životinja. Nikada joj ništa nije bilo teško. Uvijek se slagala s ocem u svemu, prepustala je njemu glavnu riječ. Jedno

drugo su podupirali, pomagali, savjetovali. U tako brojnoj obitelji morao je vladati rad, red i disciplina. Otac nije dozvoljavao da bi se netko klatario po selu i gubio vrijeme. Poslovi su bili podijeljeni. Svatko je imao svoju obavezu. Tako smo svi, odmalena, naučili mnoge poslove, što je osobito bilo važno za sestre koje su se udavale i stvarale novu obitelj. Svakom udajom naša je obitelj postajala sve brojnija. Danas s ponosom broji 28 unučadi i 54 praunučadi. U tom našem velikom obiteljskom stablu imamo već četvrto koljeno, mi ih zovemo šukunčadi, pa zajedno s njima, već ima preko stotinu članova.

A ja, kao najmlađa, (s godinama sam blizu svome najstarijem nećaku), ostala sam s roditeljima kod kuće, pomagala im što je trebalo. Više sam, ipak bila s ocem, bilo u kućnim bilo u poljoprivrednim poslovima, kao i kod prodavanja naših poljoprivrednih proizvoda. U svemu sam mu bila desna ruka ili njegov mali šegrt, kako se i on sam znao izraziti u šali. Osim, nazovimo to – tehničkog rada, naučila sam i šivati, vesti i plesti, što kod nas svaka žena treba znati. Kad bi išla s ovcama na pašu, majka bi mi uvijek rekla neka uzmem nešto u ruke, neka ne gubim vrijeme.

Danica Nakić, Korčula 1968.

Kad se brat oženio, doveo je u kuću vrlo vrijednu i dobru nevjestu, Lucu, s kojom sam najviše dijelila ne samo poslove, nego svoje brige i mладенаčke tajne. Od nje sam naučila i šiti i krpati. Ona bi mi pokazala što trebam napraviti i ja sam to nosila na pašu, kod ovaca i тамо dovršila. Mogu reći da sam od roditelja baština puno toga, što se tiče sklonosti pojedinim poslovima.

Već sam više puta spomenula kako je otac tražio od nas red, rad i disciplinu. Želio je svaku svoje dijete osposobiti za budući samostalan život. Kako su sestre odrastale, jedna po jednu se udavala, što je bilo sasvim normalno za očekivati. Roditelji su svaku od njih lijepo opremili i materijalno, i moralno i duhovno.

Naša je obitelj mogla tako funkcionirati jer im je vjera bila glavni oslonac u životu.

AM: Je li se u vašoj kući molilo? Jeste li išli u crkvu?

s. Milanka: Svakako, molitva je u našoj kući bila neizostavna. Mi smo svi bili veliki domoljubi i bogoljubi. Ništa bez Boga. Molili smo zajedno, osobito prije jela. Otac bi započinjao. Ali te molitve nisu bile samo kratke, da to obavimo. On bi dodavao razne nakane. Najčešće je molio Presvetoj Trojici za razne nakane: za blagoslov i zdravlje, a obavezno je bila molitva za pokojne, za duše u čistilištu. On je započinjao pjevanje u crkvi na misi. Kad više nije mogao ići onda ga je naslijedio jedan mještanin. Sudjelovaо je u svemu kad se nešto radilo u crkvi. To je posvjedočio mjesni župnik Ivan Ćupić, prigodom očeve sahrane, istaknuvši posebno kako je moj otac izradio predmete koji se spominju u Kristovoj muci, kao što je bič, trnova kruna, čavli, kopljе, sružva. Svi se ti detalji, što ih je moj otac napravio, još i danas čuvaju u crkvi.

Uvijek je imao molitvenik u ruci i iz njega molio. On mi je primjer i uzor. Osim drugih talenata, znao je pisati pjesme, raznog sadržaja, u rimi. Među ostalima ima jedna pjesma u kojoj moli Boga da mu pomogne odgojiti brojnu djecu. Mislim da sam od njega i ja baštinila tu sklonost pisanju pjesama. Tako sam, kasnije, u

samostanu, uvijek složila neke stihove kad je trebalo kome za imendan. Ali najviše sam se tim načinom pisanja služila kad sam bila kod djece, u vrtiću. Imam puno tih prigodnih pjesama. Voljela bih da se to sačuva.

Poslije operacije sam se i više posvetila pisanju pjesama. Sve što sam proživiljavala stavljala sam u stihove s rimom. To mi je davalo snagu.

AM: Vratimo se malo na tvoje sestre. One su se, jedna za drugom poudavale, obitelj se smanjivala. Je li vam to bilo teško?

s. Milanka: Sve je išlo prirodnim tokom. Djevojka kada odraste, treba se udati. Moje sestre nisu imale s tim problema. Bile su to sve kršne, dobre, vrijedne i lijepе 'Nakićke', kako su ih mnogi zvali. Gdje god se koja udala nije bilo nikakvih zamjerki. Bile su uzor obitelji iz koje su nikle,

kao i svojoj novoj obitelji koju su osnovale. Kad smo išli u crkvu, bio je običaj da se poslije mise igra kolo, poskočice. Tu su se rađala nova poznanstva i prijateljstva. Lijepi su to bili običaji. Što ćeš bolje nego kad se cure i dečki upoznaju u crkvi ili oko crkve! Onda nije bilo problema naći pravu curu. Bratova žena, Luca je bila pratnja mojim sestrama, koje se još nisu udale, pogotovo kad su išle negdje na sajam ili hodočašće kod sv. Ivana. Išlo se pješke. Curama za udaju se tada kupovalo nešto ekstra, nakite, odjeća ili obuća, a nama ostalima kako se moglo. Na sv. Jakova u Mirlovića je najveći blagdan. Bude tu i veliki sajam. Sjećam se kad su mi jednom, kao djetetu, kupili japanke, bila sam jako sretna kao da sam dobila ne znam kakav dar. To su bile naše male radosti kojima smo se znali radovati i za njih zahvaljivati.

Župski veliki blagdani su bili nešto prekrasno. Svi smo to jedva čekali. Ali ni nedjeljna se misa nije nikada izostavljala.

Kad se moj brat, Paško, oženio i moj otac dobio prvog unuka, onda ja više nisam bila u prvom planu. Nije mi to baš bilo pravo. Bila sam malo ljubomorna (ha, ha). Sa nevestom Lucom sam se jako dobro slagala. Zajedno smo radile, posebno kad su se sve moje sestre poudavale. Puno sam od nje naučila.

AM: Očito su svi očekivali da je vrijeme i za tvoju udaju?

s. Milanka: Vjerojatno. Kad se udala i moja posljednja sestra, Nevenka, ja sam trebala preuzeti njezine poslove. Budući da sam fizički bila nešto slabija od svojih sestara, moja je nevjeta uskakivala u svim poslovima koje ja nisam mogla.

Zato sam je zbilja voljela i bila više povjerljiva njoj nego majci. Imala je četvero djece.

AM: Kako to da si se, umjesto udaje, odlučila za samostanski život?

s. Milanka: Teško je proniknuti Božje planove koje ima s nama. Kad je umrla moja najstarija sestra, Ana, ostavila je dvije djevojčice, Mariju i Janju. Kad je nećakinja Marija malo odrasla otišla je u samostan sestara dominikanki na Korčulu. Vjerojatno zato jer je bila u samostanu njezina teta, s. Vica Bralić. Kasnije je 'povukla' i svoju mlađu sestruru, Janju. Prije nego je Marija trebala ići u Kanadu, u jesen, kad se bralo grožđe, nudile su i meni da dođem k njima u Korčulu. Baš sam tada kao cura, gnječila grožđe. No, njezin poziv nije tada dopirao do mojega srca. Očito, nisam bila spremna za takav način života. Odbijala sam i svaku pomisao na to. Bog mi još nije govorio. Još nije došao moj čas. Čak me i jedna moja sestra nukala da idem u samostan. Nisam htjela ni čuti o tome. Moje nećakinje Marija i Janja su navraćale kod svoje kuće u Braliće.

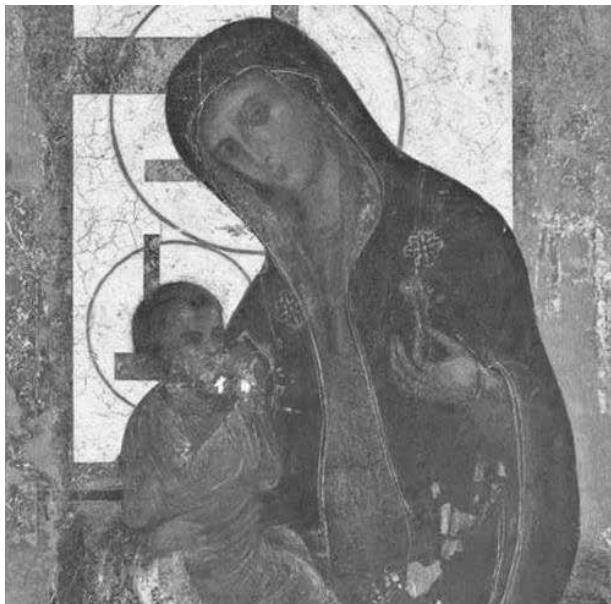
MILOSNI ČAS MALE GOSPE, 8. rujna 1966.

AM: Kad se dogodio i kad si čula Božji poziv za samostan?

s. Milanka: Prije nego na to odgovorim, moram reći kako je moja majka bila jako pobožna žena. Cijeli je svoj život postila Gospu, srijedom. Sama je odabrala taj dan. Strogo se držala toga posta. Kad je prošla 70 godina, župnik fra Petar joj je rekao da ne mora više postiti jer je prešla godine, ali ona je odlučila da će 'svojoj Majci' postiti dokle god je bude.

Godine 1966. kad mi je bilo 17 godina, a moja majka oko 60, na blagdan Male Gospe, ona je odlučila ići u marijansko svetište u Vrpolje. Kaže: „Hoćeš li i ti, Danice, poći sa mnom?“ Prijevoza nije bilo tada. Rado sam prihvatile majčinu ponudu. Nisam znala koja je bila njezina nakana

za to hodočašće. Pošle smo rano ujutro, preko brda, dosta je daleko. Kad smo stigle u svetište, obavile smo svoje vjerničke dužnosti i onda se opet vratile istim putem svojoj kući. Kad smo se približavale selu, osjetila sam neobičan Božji zahvat. Kao da sam čula njegov glas: „Idi, Danice, za svojim nećakinjama u samostan u Korčulu.“

Još je malo trebalo do naše kuće, ali sasvim dovoljno da prihvatom Božji zov. Odluka je ‘pala’! evo me, Gospodine! I bi tako! Sigurna sam da je Mala Gospa u svemu tome posredovala.

Prva kojoj sam, još iste večeri, povjerila svoju odluku bila je moja nevjesta Luca. Ona se malo začudila. Zamolila sam je neka ona kaže ocu da se ide raspitati kod sestara u Šibenik, jer da bih ja išla u Korčulu k Mariji i Janji. Prije nego je krenuo otac me pitao jesam li sigurna da to želim. Na moj potvrdni odgovor, otišao je kod sestara i one su dalje preuzele svu brigu oko moga odlaska u Korčulu. Sada im od srca na svemu

tome zahvalujem. Sve su već pokojne, neka im Gospodin udijeli vječni mir u svome kraljevstvu. Tada je bila starješica u Šibeniku s. Alana Maričić, a tamo je bila i s. Leticija Delonga. One su se najviše zauzele za mene. Majka Manes Karninčić mi je, nedugo nakon toga, poslala pismo što sve trebam donijeti. Otac se za sve to pobrinuo. Čekala sam mjesec dana, od prilike, da mi jave kada trebam doći. Odgovor je stigao, neka čekam dok me pozove, a to je bilo tri mjeseca čekanja. Ti dani čekanja su mi bili beskrajno dugi jer su me neki, ne iz moje obitelji, počeli odvraćati, svašta su mi govorili protiv samostana, samo da odustanem od svoje odluke.

AM: Jesi li konačno išla u Korčulu?

s. Milanka: Nažalost još ne. Stigao mi je odgovor neka idem na Bol, u župsku kuću gdje su naše sestre njegovale nekoliko starica. Nisam se dvoumila hoću li ići ili ne. Kad sam se odlučila za samostan bilo mi je svejedno gdje će započeti. I tako sam ostavila sam roditeljsku kuću 5. prosinca 1966. Na rastanku mi je otac obećao da će me doći posjetiti. Međutim, samo dva mjeseca nakon moga odlaska, moj se otac preselio u vječnost, 2. veljače 1967. Budući da tada nije bilo tako brzih veza, prekasno sam primila tu tužnu vijest i zato mu nisam išla na sprovod. Moja je majka ostala udovica skoro trideset godina. Preminula je 1998. Živjela je sa sinom i nevestom i s njihovih četvero djece.

U Bolu na otoku Braču

U Bolu, u zajednicu gdje sam došla u pratnji s nevjестom Lucom, bile su s. Gertruda Kojaković, s. Jozefina Ostrogonac, a pomagala im je i Ankica Divković (s. Severina). Ja sam, zapravo, nju zamijenila jer je ona išla u Korčulu. Pomačala sam č. Gertrudi sve što je trebalo. Ona mi je bila jako dobra. Odlazile smo u samostan sestara, odnosno kod braće dominikanaca. Tamo ih je bilo osam: s. Jelka Barišić, s. Franka Mastelić, Kerubina Dujmović, s. Danijela Balić, s. Jelena Mravak, s. Tereza Šarić, s. Romea Baković i?) S. Franka je bila kuvarica, ona mi je uvijek rado nešto iz kuhinje dala. Rado su me imale. Tu sam

ostala godinu i pol dana. Bilo mi je lijepo sa se-strama, ali mene je srce vuklo u Korčulu. Molila sam p. Hinka Kraljevića neka pita č. majku kad će doći u Korčulu. Po njemu mi je poručila neka dođem u svibnju. Došao je i taj dan. Pratio me p. Alfonzo Eterović. Svi su me gledali sa simpatijom i znatiželjom. Bila sam mlada, lijepa, ru-mena cura. Brzo sam se uklopila u svoje društvo, jer tu je bila novakinja i moja nećakinja, s. Leonija Bralić. I tako je službeno krenula moja redovnička formacija.

NOVICIJAT

Novicijat sam započela 2. listopada 1968., na Andele Čuvare. Bila nas je 12 u grupi. Učiteljica nam je bila s. Marija Kulonja, ali samo mjesec dana. Nakon isteka njezine službe, novicijat je preuzeila s. Imelda Cindrić. Kako nas je bilo puno u novicijatu (kandidatice i dvije grupe novakinja), starija je grupa, njih 15, koja je bila obučena 1967, prešla kod starijih sestara (Učiteljska soba), a nas 12 novakinja je, kroz godinu dana vodila s. Imelda. Mogu reći da nam je bilo lijepo u novicijatu. Učiteljica nas je štitila i zauzimala se da imamo poslije podne slobodno za novicijatske pouke, koje nam je imao p. Andelko Fazinić i učiteljica s. Imelda.

Prije podne smo se izmjenjivale na raznim dužnostima. Ja sam uglavnom radila u radioni kod s. Damjane Siketić i s. Alfonze Ostrogonac, štramce i sve što se tiče posteljine.

Radili su se također i vijenci za sprovode. Kad bi došle narudžbe išle smo u šumu po zelenilo.

Glavna kod vijenaca je bila s. Damjana. Kad bi došle velike narudžbe, pomogle bi i druge sestre, osobito s. Teodora. To su bile, uglavnom, naše kućne aktivnosti.

AM: Koje godine ste imale prve zavjete i gdje je bilo tvoje polje apostolata?

ZAGREB

s. Milanka: Moja grupa je položila prve zavjete 3. listopada 1969. Ja sam, nakon toga, ostala još dvije godine u Korčuli. Tada se, 1971. promjenila č. majka. Umjesto s. Manes Karninčić izabrana je s. Marija Kulonja. Ona me premje-stila u Zagreb, Trnje, u samostan bl. Ozane. Tu sam, osim drugih poslova, radila sa s. Jordanom jorgane. Tada se sve više počeo širiti dječji vr-tić, djeca su počela dolaziti. Trebalo je prilago-diti prostorije za njih. U tome smo poslu bile s. Božena Mihaljević, s. Tadeja Bošnjak i ja. Po-magao nam je kućni majstor Dragec Puljčan. Prostor je bio prizemno, ispod kapele, gdje su sada predškolska djeca. Tu su djecu čuvale s. Ozana Gazdek i s. Slavka Sente. Kad je s. Karla

Ulazak
u „Novicijat.
02.10.1968

Baković otišla u Kanadu, u mjesecu studenome, ja sam preuzeila umjesto nje sakristansku službu u kapeli, ali i u kripti, koja je tek počela funkcionirati, nakon što su je vlasti, posve devastirani, napokon vratile župi. U međuvremenu sam pohađala večernju školu. Kroz dvije sam godine završila četiri razreda i tako kompletirala osmogodišnju. Onda sam išla još dvije godine i tako sam završila "Šavarovu" desetljetku. Č. Andjela Rukavina me 'ganjala' da učim svirati. Nešto sam vježbala, ali poslije sam prestala.

KORČULA SV. MARKO I SV. NIKOLA

U Zagrebu sam ostala do 1974. Onda sam premještena opet u Korčulu, gdje preuzimam sakristansku službu od s. Alfonze u katedrali sv. Marka. Tu sam ostala punih 6 godina. Nije bilo lako. U katedrali je bio opat don Ivo Matijaca. Ona je budno pazio da se ne bi nikada slučajno zanemario ili preinacio koji običaj. Ako bi slučajno

nešto zaboravila, on bi me opominjao sa oltara. Trebalо je brižno njegovati i zadržati sve običaje, tradicije, procesije. Morala sam si zapisati što se koji dan događa da ne bi, ne daj Bože, što zaboravila. Osobito je bilo teško za velike blagdane, Božić, Veliki tjedan, Uskrs i sv. Todor, koji se u Korčuli na poseban način slavi. Imaju često procesije. Velika pomoć u svemu tome bili su mi bratimi Gašaldi, bratovština Svih Svetih, Sveti Mihovil i sveti Roko. Posebno su mi ostali u sjećanju Ivo Dužević i Andro Vilović. Oni su mi bili desna ruka, također i Đino Tasovac. Tako se popunjali što ja nisam znala, da se Don Ivo ne bi ljunio, da zadovoljimo sve.

Nakon 6 godina u sv. Marku, molila sam č. majku Mariju da me razriješi te službe. Na moje je mjesto došla s. Ivana Škrinjar, a ja sam preuzeila sakristansku službu u sv. Nikole, na Korčuli, kroz dvije godine.

ZAGREB

U mjesecu rujnu 1981. šalju me opet u Zagreb. Tu ponovno preuzimam sakristansku službu u župi Krista Kralja i skrb za župnika Alojzija Žlebecića i kapelana Drageca Kujavca. Kad sam došla u Zagreb nadograđivala se nova kuća, Josipovo.

Blagoslov ovog novog zdanja bio je na blagdan sv. Josipa 19. ožujka 1984. Blagoslovio je kardinal Franjo Kuharić, uz nazočnost domaćih svećenika i brojnih uzvanika. No, prije blagoslova je trebalo sve prostorije očistiti, od krova do prizemlja. Priora je bila s. Tadeja Bošnjak. Zagledeno s njom uređivale smo te prostorije s. Ljubomira, s. Snježana i ja.

DUBROVNIK - GRUŽ

Poslije toga, u Korizmi, č. m. Imelda, me poslala u Gruž kod dominikanaca. I tu sam bila sakristanka, a radila sam i sve drugo što je trebalo. Tu ostajem godinu dana, a onda opet u Bol pomoci s. Severini, kod braće, u kuhinji, gdje sam opet ostala godinu dana. Njihov je samostan bio gostinjac. Imali su više pomagača, dečki i cure su bili oko gostiju. Nije bilo sve bajno ni sjajno, svatko je radio po svome, nije funkcionalo kako treba.

ŠIBENIK

Godine 1986. premještena sam u Šibenik, u samostan Gospe od Ruzarija. Tu je bila priora s. Marija Kulonja, kuharica je bila s. Lina Jukić. Imali smo 6-7 starica na brizi. Od mlađih su tu bile samo s. Josipa Petrović i s. Dolores Matić. One su pohađale medicinsku školu i ujedno im je jedna gospođa davala satove iz glazbe. Kad su one polagale, onda sam ja preuzeila starice. Pomagala mi je s. Tarcizija. Bila je već starija, ali mi je ipak pomogla koliko god je mogla. S. Dolores i s. Josipa su otišle u Korčulu, a nešto kasnije je došla u našu zajednicu u Šibeniku s. Božena Mihaljević, iz Kanade. Tada smo nas dvije imale na brigu starice i radile sve drugo što je po kući trebalo.

U Šibeniku za vrijeme rata

Godine 1991. započeo je Domovinski rat. Već se prije osjećalo da se nešto strašno sprema. Priora s. Marija Kulonja je opskrbila kuću sa svime što bi nam moglo trebati.

Napad na Šibenik je počeo 17. rujna 1991. Svi smo se sklonili u podrum. Tada smo se naužile straha i trepeta. Nikad nismo bile sigurne hoćemo li iz podruma izaći žive. Prvih osam dana napada na Šibenik, nitko nije smio izlaziti iz skloništa. Dodatna nam je opasnost bio i rezervoar s lož-uljem za grijanje, kao i boce plina, što je sve bilo u tom podrumu – našem skloništu. A i cijela kuća inače trošna i drvena. Jako smo se bojale. Stavila sam kip sv. Josipa na oltar da nas čuva. Da je na naš samostan pala bomba cijeli grad bi planuo. Dragi Bog i sv. Josip je čuvao našu kuću. Uglavnom smo se hranile konzervom, a ponekad smo mogle i nešto skuhati.

Civilna je zaštita bila dobro organizirana.

Svaki dan su nam donosili košaru kruha. Zagledno s nama je, na molbu priore, ušao u naš podrum i jedan susjed, jer se jako bojao. Rekao je da će ostati samo taj dan. No, ostao je s nama osam dana. Obećao je da će nam za uzvrat, kada dođe kući, dati pršut, ali kad je konačno otišao od nas, niti smo više vidjele njega niti pršuta.

Sirena za prestanak opasnosti nije se uopće oglašavala. Šibenik je bio stalno pod opsadom. Nakon osam dana prvi put smo mogli polako izlaziti iz podruma, a vani smo se mogli kretati uz veliki oprez i na vlastitu odgovornost. Bilo je strašno proći gradom. S. Božena i s. Marija, pričale su kako je sve srušeno, razlupano.

Jedna je bomba pala na susjedni krov, blizu naše terase. A naš je krov bio sav izbušen gelerima, sa stotine malih rupica. Pokušavale smo to nekako krpati da nam ne prokišnjava kuća.

Šibenik je proživljavao svoje traume. Branitelji su bili hrabri. Poginulo ih je, nažalost, mnogo.

Često su nam dolazili tražiti krunice. Dale smo im sve što smo imale. Kad više nismo imale, ja sam 'krpala' stare i davala im. Poslije su nam donosili iz karitasa krunice, ali nisu bile dobre jer nisu mogle oko vrata.

Godine 1994. je došao jedan branitelj i molio krunice, jer mladi vojnici nisu imali. Njima je to bilo duhovno oružje. Nažalost, nismo više imale, a on je odgovorio: „Pa, dobro, možda nam više neće niti trebati.“ Valjda je slutio da će brzo doći do pobjede hrvatske vojske. No, nije znao da krunica uvijek treba, i u ratu i u miru. Kad bi ona bila češće u rukama vjernika, rata sigurno ne bi niti bilo.

Poslije Oluje 1995. u desetom mjesecu, tadašnja vrhovna glavarica, s. Katarina Maglica, premjestila je s. Boženu u Zagreb, jer je bila boležljiva. Ostala sam sama sa staricama. Nešto kasnije želi i mene premjestiti u Zagreb. Ali moja sestra Stana se teško razboljela, završila je u bolnici. Htjela sam joj biti blizu. Pod strašnim bolovima radili su joj pretrage. Pala je komu. Mjesec i pol je tako bila. Malo je došla k sebi, ali nije mogla reagirati. Stavili su joj kanilu pod vrat. Doktor je rekao da se ništa ne zna kako će to ići. Nakon Božića išla sam je posjetiti prije nego otputujem. Kad sam joj rekla da putujem u Zagreb, podigla je desnu ruku, spustila

suzu i ništa više. Dakle, sve je razumjela. Ja sam došla u Zagreb na Staru godinu, 1995., a moja Stana je umrla samo deset dana kasnije, 9. siječnja 1996. Onda sam joj išla na sahranu.

Ponovno u Zagrebu

AM: Što si sve radila u Zagrebu?

s. Milanka: Najprije sam bila sa s. Ljubomirom u jasličkoj grupi djece i održavala jaslički prostor. Onda sam prešla u srednju grupu. Sa mnjom je bila s. Bernardica Jurić, a onda s. Veronika Petrović. Tu sam održavala dječje prostorije. U vrtiću sam radila punih 10 godina, dok me nisu spriječili bolovi kralježnice. Ruke su slabile, imala sam česte glavobolje, povraćanja i mučnine i opća slabost tijela. Išla sam kod neurologinje na KBC Rebro. Ona me uputila na terapije u Mihanovićevu. I tako kroz četiri godine. Navedene pojave se nisu smanjivale, nego još pogoršavale. Zadnja terapija je bila u mjesecu studenome 2005. Nisam više bila sposobna hodati na terapije. Ponovno sam išla kod

neurologinje, u veljači 2006. i tada mi daje kontrolu MMG.

AM: Gdje si najradije provodila svoje godišnje odmore?

s. Milanka: Kad sam dolazila na godišnji, u početku sam najradije dolazila u obiteljsku kuću, kod majke, dok je bila živa. A kasnije sam posjećivala svoje sestre i njihove obitelji. Najviše sam bila kod sestre Marije, ud. Ljubić. Ona bi me, zajedno sa svojim suprugom Markom, vozila svima pomalo u posjet. Veoma sam im zahvalna na tome. Sve moje sestre bile su mi produžena ruka majke. Volim svu svoju rodbinu, i znam da i oni mene vole. To mi pokazuju na razne načine.

A zadnjih godina, nakon operacije, kad više nisam bila u stanju redovno posjećivati svoju najmiliju, moja draga nećakinja Mila (od brata), preuzela je na sebe brigu da dođe čak po mene i odveze me svojoj kući i gdje sam god htjela. A kad nisam ni to mogla, ona me povremeno posjeti i donese što mi je najpotrebnije. Do neba sam joj zahvalna, kao i njezinu suprugu Željku i cijeloj njezinoj obitelji.

Kad sam god, za vrijeme godišnjih odmora dolazila kod svojih, uvijek sam tom prigodom posjećivala i naše sestre u dragom samostanu Gospe od Ružarija na Gorici. One su bile radosne kad sam došla, bilo za par sati ili koji dan. Željele su čuti kako su sestre u Zagrebu, posebno se majka Marija zanimala za sve. Osjećala sam se u tom samostanu kao kod svoje kuće gdje sam se rodila. Zapravo, iz te sam kuće započela prve korake samostanskog života.

I eto, kad su me zadnji put, Mila i njezin Željko dovezli u svoju kuću, 2017., zamolila sam ih da me povedu u grad da još jednom posjetim našu kuću na Gorici. Išla sam ravno pred vrata, pozvonila sam, ali nema više nikoga da mi otvori vrata. Došle su mi suze na oči. Vidjevši me tamo, jedna gospođa, koja je bila dežurna u Galeriji rekla mi je: „Časna, nemate tu nikoga, otišle su časne. Baš nam je žao.“ Preostalo mi je samo fotografirati tu moju dragu ‘ljepoticu’ u kojoj sam provela dugi niz godina. U susjedstvu ima jedan kafić. Ušla sam tamo s nećakinjom. Oni su me i prije poznavali. Počastili su nas kavom. Gospodji je jako žao što nema tu više sestra i usput se malo pohvalila kako su uvijek bili na usluzi kad god je sestrama trebalo, osobito za velike blagdane. Sestre bi naručile što žele i oni su sve to donijeli u kuću. Bila sam tužna, ali gostoljubivost ove gospođe ostalo mi je u srcu. Na tom su se malom trgu često sakupljala dječa. Poneki, berekini, znali bi potegnuti za naše zvono, i onda bi se brzo sakrili. Na kraju sam pozdravila gospođu i oprostila se od ‘ljepotice’ - naše kuće, bolna srca. Nakon moje rodne kuće, ta mi je kuća najviše pri srcu.

Sad mi je zdravstveno stanje takvo da više ne mogu posjećivati niti svoju rodbinu, niti me moje sestre mogu posjećivati. I one su već u godinama, puno starije od mene.

I VRIJEME NEMOĆI DOĐE

Ustanovljena je atrofija mišića obje ruke, desna više. S ovom dijagnozom idem na kontrolu i molim je da me naruči na magnetsku rezonancu. Ona je odustala od CT mozga.

Nakon magnetske rezonance, vidljiva je bila **Arnold-Chiari malformacija¹**, cista **unutar tkiva kralježničke moždine**, što se naziva siringomijelija ili hidromijelija. **Takva cista obično**

uzrokuje neurološke ispade, kao što je bio i moj slučaj.

Neurologinja me poslala da se naručim kod neurokirurga. Tražila sam u koju bi bolnicu pošla. Odlučila sam za Draškovićevu. Tamo sam poznavala jednu gospođu koja je radila u traumi, ona mi je predložila nekoliko neurokirurga. Ja sam se odlučila za prof. dr. sc. Marina Stančića. Došla sam kod njega 13. lipnja 2006. Dala sam mu sve papire i snimke. Kad je to viđio, rekao je da će učiniti sve što bude trebalo. Predložio je još tri snimke (RTG). Unatoč svim pretragama i slabostima, ja sam i dalje radila u vrtiću, do zadnjeg tjedna pred operaciju.

Kad je operacija bila dogovorena išla sam se preporučiti još jednom svojoj dragoj Gospi Vrpoljačkoj. Željela sam joj najprije zahvaliti za svoju 40. godišnjicu zavjeta. Donijela sam sve ječu i predala je svome župniku. On je rado primio i iskoristio priliku za jedan kratki intervjuy sa mnom, što je objavljeno u njihovu vrpoljačkom glasilu. Usput sam molila Gospu da bude uza me kod operativnog zahvata koji očekujem. Ona mi je isprosila milost da sam bila posve predana u ruke Božje. Tako sam rekla i doktoru.

Na operacionom sam stolu bila 25. rujna 2006. Operacija je trajala oko 4 sata. Učinjena je subokcipitalna kraniotomija i laminektomija CI i CII. Postavljen je kateter između 4. komore i subarahnoidalnog prostora spinalno i plastirana je dura. Nakon toga sam morala nepomično ležati 8 dana, kako je zahtijevao operativni zahvat. Baš na Andele Čuvare, 2. listopada, dr. Stančić je preporučio da mi fizioterapeutkinja

¹ Arnold-Chiari malformacija (ACM) je razvojna anomalija baze mozga kod koje nalazimo pomak određenih moždanih struktura u kanal kralježničke moždine. Stoga je poremećena cirkulacija moždane tekućine, likvora, a usporeno je i njegovo upijanje, odnosno odstranjivanje. Često se uz tu malformaciju nađe i spina bifida s meningoelom. Kod ACM nije rijetkost formiranje cista unutar tkiva kralježničke moždine što se naziva siringomijelija ili hidromijelija. Takva cista obično uzrokuje neurološke ispade.

donese ovratnik (schanz), i pomogne mi pri hodanju. Tako je bilo. Ona mi je stavila ovratnik, i pokušala me dignuti na noge, ali ja nisam mogla stajati. Tek nakon desetak dana sam mogla sama prijeći preko hodnika i vježbati. Inače su me vodili.

Nakon toga sam išla u Stubičke toplice na vježbe. Tamo sam ostala do Svih Svetih.

Do tada nisam toliko osjećala boli, ali kad sam išla na prvu kontrolu, doktor kaže da treba dignuti ovratnik. Pokušala sam, ali sam tada osjećala strašnu glavobolju. On propisuje terapije, a ja ne mogu niti na noge stati. Molila sam našu dragu župljanku, g. Sonju Uremović, fizijaterapeutkinju, i ona mi je dolazila svaki dan razgibavati vrat i glavu. Nabavila sam si manji ovratnik, jer bez njega nisam mogla izdržati. Protiv bolova su mi u apoteci ponudili praxiten, za opuštanje mišića.

Međutim, 27. studenoga 2009. ponovno sam hospitalizirana zbog drugog operacijskog zahvata, gdje je učinjena neinstrumentirana okcipitocervikalna fuzija komadima kosti uzete sa kriste ili jake (zdjelice). Zahvat je protekao uredno, bez komplikacija. Ali oštećenje je ostalo (siringomijelija). Ja sam tetraplegičar*. (**Tetraplegija / Kvadriplegija je stanje koje nastaje povredom kičmene moždine. Uzroci mogu biti razni a i najmanje oštećenje uzrokuje velike štete.*)

I ovaj put mi je Gospa pomogla da je operacija sretno završila. Slabe kosti su i dalje ostale, ali je barem zaustavljena daljnja deformacije. Da nisam učinila ove kirurške zahvate, bila bi posve nepokretna. Zahvaljujući Bogu ja sam pokretna, ne mogu raditi, ali mogu oko sebe sve. Održavam se vježbama i kretnjama. Moram se čuvati sunca. Nešto mi lijekovi pomognu, uglavnom je uvijek kafetin na prvom mjestu, jer sve što su mi nudili neurolozi ništa mi nije pomagalo. Nestaabilna sam, s malo snage. Mogu samo malo stajati, malo hodati. Sve je spalo na 'malo', na 'najnižu

stepenicu'. Činim sve da bi bol ublažila, ali najviše mi pomažu toplice i svakodnevno vježbanje da održim ovo stanje koliko mogu. Mnogi liječnici i medicinsko osoblje koje me pozna, kad me vide izražavaju čuđenje i divljenje kako sam uporna u održavanju postojećeg stanja.

AM: *Uza sve tvoje patnje i боли, još je ostala svježa tvoja pjesnička duša.*

s. Milanka: Hvala dragom Bogu, nisu mi oslabile moje umne sposobnosti. Mislim da svoju 'pjesničku žicu' vučem od svoga oca. Od jednog sam gospodina dobio laptop i pokušala sam na njega raditi. Ali nije to išlo, jer mi prsti više ne funkcioniraju. Bog se pobrinuo da sam iste večeri, nakon moje operacije upoznala dragu prijateljicu, supatnicu, Dubravku Žilavi, koja je imala prometnu nesreću. Kad se malo oporavila ona mi je printala u boji sve što sam joj slala mailom. Tako već imam svojih pjesama debeli fascikl, raznog sadržaja. Voljela bih da se to ne baci, možda će

netko znati vrednovati, možda će nekome i pomoci u raznim trenucima života. Bog mi je dao puno dobrih ljudi koji su mi pomogli da sve to mogu izdržati. Najteže mi je kad su visoke ili niske temperature. Moje godišnje doba su proljeće i jesen. I evo, sada nakon što sam se vratila iz toplica, osjećam se puno svježija. A čim se osjećam malo bolje, moj nemirni duh uvijek traži da nešto kreiram, stvaram. Otkako imam novi mabitel, on mi u tome uvelike pomaže. Već ujutro kad uzimam svoju terapiju, molim Gospodina i vapijem, a te pjesme mi dolaze kao munje.

AM: Ove si godine proslavila 50. obljetnicu redovništva Kako se sada osjećaš?

s. Milanka: Eto, i to sam dočekala, Bogu hvala. Dani prolaze, godine se nižu, sve ide u nepovrat. Dok o tome razmišljam voljela bih neke stvari vratiti, izmjeniti, poboljšati, uljepšati, ali to se ne može. Ipak Gospodin mi daje još ovaj, pa ovaj dan, možda da nadoknadim propušteno, da zahvalim za sve primljeno, i da zajedno s Njim, strpljivo nosim svoj križ do kraja, dokle On hoće.

Na kraju želim zahvaliti sestrama svoje zajednice što su bile uviđavne prema mojoj situaciji. Posebno pak zahvaljujem svojoj nećakinji Mili i njenoj obitelji koji su bili uvijek otvorena srca i ljubazni prema meni. Ona je preuzela svu brigu da mi olakša moje slabosti. Došla mi je čak za moj 70. rođendan. Donijela mi je sve one stvari koje volim i koje mi trebaju. Sestre su mi tada u zajednici priredile posebno slavlje, uz veliku tortu, a drugu tortu mi je donijela moja prijateljica

Dubravka Žilavi. Taj sam se dan osjećala posebno sretno, kao ponovno rođena.

Neka dragi Bog stostruko naplati svima koji su mi na bilo koji način pomogli da osjetim ljudsku sućutnost kroz ovih mojih 50 godina redovništva. Neka sve bude na hvalu i slavu Bogu, Redu i Narodu. I neka mi Gospodin održi ovo što je ostalo, šaku praha do zadnjega daha.

AM: Kome se najradije moliš?

s. Milanka: Obraćam se Presvetom Trojstvu, Svetoj Božjoj Providnosti koja mi pomaže da imam lijekove koji mi trebaju, Milosrdnom Isusu. Ostatak života preporučam Majci Božjoj u čijim sam rukama. Moja me majka njoj predala od djetinjstva i ona me drži i pošalje mi osobe koje mi trebaju. Sve svoje boli i trpljenja dajem Bogu u zahvalu za sva dobročinstva i da mi ništa od ovih patnji ne propadne.

Dobrome Bogu izručam sve svoje drage dobročinitelje. Molim za njih svaki dan.

*I molim Boga da mi duša i tijelo propalo ne bi,
sve Bože pripada tebi.*

Razgovor vodila s. Slavka Sente, lipanj 2019.

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

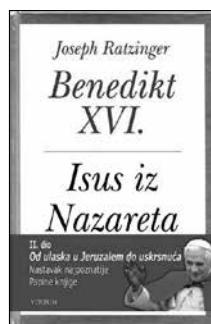
Francisco Fernandez-Carvajal:
RAZGOVARATI S BOGOM - Svezak II.
Meditacije za svaki dan u godini.
Korizma - Veliki tjedan

Novo, 2. izdanje knjige meditacija *Razgovarati s Bogom* u svom drugom svesku prati čitatelja kroz Korizmu, od Pepelnice do Veličke subote. Usredotočujući se na otajstvo Kristova otkupljenja, ova razmatranja dan za danom uspostavljaju živu sponu pre-sudnih evanđeoskih događaja sa svakodnevnim životom. Primjer Krista, koji ljubi, živi i umire za čovjeka postaje tako stalno uporište kršćanina, a zahvaljujući sudjelovanju u muci Gospodnjoj, naša se uobičajena stvarnost pretvara u sredstvo posvećenja.

Razgovarati s Bogom nije namijenjeno samo posebnim ljudima. Bog očekuje ljubav od svih, budući da smo svi Božja djeca, pozvana obraćati se Bogu kao Ocu. Francisco Fernandez-Carvajal ovom knjigom dao je izvanrednu potporu osobnoj molitvi: zbirku razmatranja koja imaju ishodište u dnevnom misnom čitanju, tj. u biblijskim tekstovima Staroga i Novoga zavjeta, a obiluju navodima iz kršćanske predaje, prije svega iz djela crkvenih otaca, te navodima duhovnih klasika i poznatih suvremenih duhovnih pisaca. Osim toga, pisac obilno citira dokumente Drugoga vatikanskog sabora i papinske tekstove – ponajviše one Ivana Pavla II. Jasnim i pristupačnim jezikom, ovaj niz meditacija namijenjen je svim kršćanima i prati njihov unutarnji put običnih ljudi, vjernika laika, koji žive u različitim životnim okolnostima.

Benedikt XVI. - Joseph Ratzinger:
ISUS IZ NAZARETA - II. DIO
Od ulaska u Jeruzalem do uskrsnuća

Isus iz Nazareta. Od ulaska u Jeruzalem do uskrsnuća drugi je dio po mnogima najvažnijega Papina djela *Isus iz Nazareta*, čiji je prvi dio - posvećen razmatranju Kristova života od Krštenja na Jordanu do preobraženja - postao veliki svjetski bestseler.

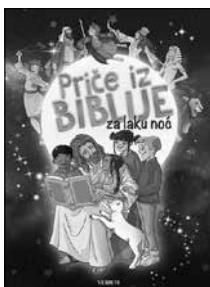
U ovom novom svesku Papa u devet poglavljja obrađuje ključne dijelove Kristova života, koji tvore središte kršćanske vjere: muku, smrt i uskrsnuće. Pripovijedajući s velikim zanosom i jednostavnosću o tim najbitnijim trenucima Isusova života Papa među ostalim tumači:

- Zašto je Isus bio odbačen od vjerskih vođa svoga vremena?
- Zašto je trpio i umro i što je o tome naučavao?
- Tko je doista odgovoran za njegovu smrt?
- Je li Isus bio politički revolucionar, neshvaćeni prorok ili Sin Božji?
- Postoje li dokazi za njegovo postojanje?
- Je li Isus doista uskrsnuo od mrtvih i što za nas znači njegovo uskrsnuće?
- Je li on ustanovio zajednicu učenika – Crkvu – da nastavi njegovo djelo?
- Što Isus uči o kraju svijeta i svom drugom dolasku?

Odgovarajući na ova i druga ključna pitanja Benedikt XVI. u ovo iznimno djelo unosi široku naobrazbu vrsna znanstvenika, strastveno tra-ganje velika uma i duboku brižnost pastirskog srca. U konačnici, on svakog čitatelja potiče da

se uhvati u koštač sa značenjem Isusova života, nauka, smrti i uskrsnuća. *Isus iz Nazareta. Od ulaska u Jeruzalem do uskrsnuća* izazov je i vjernicima i nevjernicima da se opredijele tko je Isus iz Nazareta i što on za njih znači.

**Vanessa Carroll:
PRIČE IZ BIBLIJE ZA LAKU NOĆ
Svako dijete želi priču za laku noć!**

S ovim Pričama iz Biblije za laku noć djeca će na najbolji način završiti svoj dan i premetiti se za svijet snova!

S biblijskim pričama posebno osmišljenima za djecu i ilustracijama koje potiču dječju maštu i srca, *Priče iz Biblije za laku noć* knjiga je u kojoj će vaši mališani uživati uvijek iznova, iz večeri u večer. Postat će jedna od njihovih najdražih knjiga koju će htjeti podijeliti s prijateljima.

**Elisabeth Leseur:
TAJNI DNEVNIK ELISABETH LESEUR
Žena zbog čije se dobrote muž ateist obratio i postao svećenik**

Tajni dnevnik Élisabeth Leseur skriveni je duhovni biser s početka 20. stoljeća koji i u našemu vremenu odiše nevjerojatnom svježinom. Ova nadahnjujuća i potresna knjiga donosi intimni dnevnik, duhovne zapise i misli žene koja je gotovo dvadeset pet godina provela u braku s gorljivim ateistom koji se otvoreno izrugivao njezinoj vjeri i pokušavao je odvratiti od nje. Nakon Élisabethine smrti, čitajući ovaj tajni dnevnik za čije postojanje do tada nije znao, njezin suprug Félix biva zadivljen njezinim nutarnjim životom i obraća se na kršćanstvo, a potom **pristupa dominikanskom redu te postaje svećenik**.

O tome i o svojoj supruzi, za koju se vodi postupak za proglašenje blaženom, dirljivim riječima piše u svojemu isповjesnom uvodnom tekstu naslovlenom *Moja draga i sveta Élisabeth*: „Poslije njezine smrti, kada se sve oko mene srušilo, našao sam ‘duhovnu oporuku’ koju mi je napisala, a zahvaljujući njezinoj sestri i njezin dnevnik.

Uronio sam u te tekstove, čitao ih stalno iznova i u meni se dogodila preobrazba. Shvatio sam nebesku ljepotu te duše i da je sve svoje trpljenje prihvatala i prikazala, još i više, da je sebe prikazala i žrtvovala ponajviše za moje obraćenje. (...) Shvatio sam smisao toga života, tako prekrasna u njegovoj poniznosti, i počeo cijeniti ljepotu vjere čije sam predivne učinke uvidio.“

Ova potresna knjiga koja snažno svjedoči o snazi ljubavi, molitve i žrtve te o posvetnoj moći sakramenta braka može u mnogima potaknuti istinsku duhovnu preobrazbu.

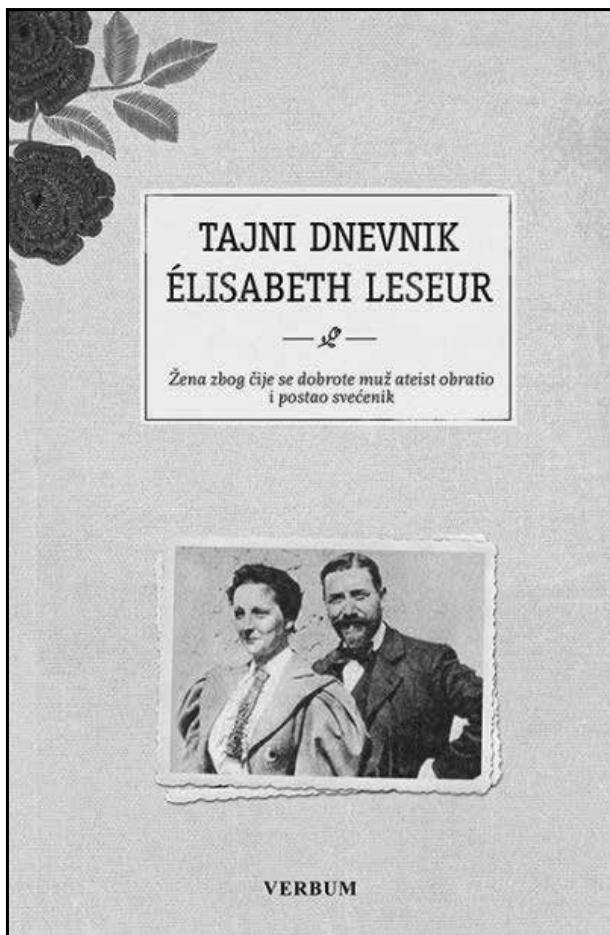
„Duboki autoportret duše oblikovane i preobražene božanskom milošću. Ako su Ispovijesti sv. Augustina slične Sunčevu sjaju, moćne i probojne, tada je *Tajni dnevnik Élisabeth Leseur* poput Mjeseca: nježan, srdačan i očaravajući u svojoj duhovnoj ljepoti.“ o. Joseph Esper

Mnogo je priča o obraćenju. Ova je, ipak, drugačija od ostalih.

Službenicu Božju Elisabeth Leseur nazivaju Terezijom iz Lisieuxa za udate žene. Muž joj je bio žestoki ateist, obratila ga je ljubavlju i žrtvom. Ona je uistinu otkrila vlastiti put posvećenja kroz čistu ljubav koja se žrtvuje, kroz poniznost, blagost, otkupljujući patnju...

Godine 1886., dok još nijedno od njih nije bilo svjesno veličine priče koja će se pred njima odigrati, 26-godišnji Felix u kući zajedničkog prijatelja susreće 21-godišnju Elisabeth, obrazovanu, kulturnu, nježnu i konvencionalnu francusku katolkinju iz dobre obitelji. Dvije godine kasnije Elisabeth Arrighi udala se za Felixa Leseura, liječnika medicine koji je imao sličnu obiteljsku pozadinu, no ono što je Elisabeth otkrila netom prije vjenčanja duboko ju je potreslo. Felix (više) nije bio katolik. Zajednički život, okružen obitelji i prijateljima u njihovom domu u Parizu, činio se idiličnim, barem izvana. Na površini je izgledao tako, no ispod površine u njihovu domu se odvijala duhovna bitka, bitka između istine i laži, između vjere i nevjere, što je u jednom kratkom dijelu Elisabethina života, na lukavost njena supruga, doveo do otpada u vjeri.

Felix ne samo da je odbijao prakticirati katoličanstvo nego je bio izrazito neprijateljski

raspoložen prema vjeri i postao je poznat kao urednik ateističkog pariškog časopisa koji je pisao protiv Crkve, i to u vremenu kad su takva mišljenja bila vrhunac modernog i popularnog izražaja u pariškom visokom društvu.

Inteligentna i dubokoumna žena, čak i u trencima kada je podlegla agnosticizmu svojega supruga, počela je sumnjati u sve to – isprva vrlo polako, ali sumnje su svejedno bile prisutne. Svi izloženi argumenti, svi predočeni zaključci, sva ponuđena objašnjenja bila su daleko od uvjernih. Praznine u tom tumačenju nisu uspjele zadovoljiti njen razum, već su je, naprotiv, ispunile emocionalnom hladnoćom. Tada je na nju sišao Oganj, drevniji i stvarniji od onoga koji su potpirivala krivotjerja kojima je bila izložena. U tom Ognju istine potpuno je izgorjela blijeda ispravnost agnosticizma. Bivajući aktivno uključena u svijet, i u arogantno ateističko pariško društvo (gdje su, po riječima njezina muža, čak

i ateisti bivali privučeni njezinom milošću i svestošću), ona je živjela skrivenim asketskim životom kao kontemplativka i mističarka.

1901. započinju Elisabethini zdravstveni problemi, a nakane za svoja trpljena i svoje najdublje, gotovo nemoguće čežnje, a to nije bilo samo Felixovo obraćenje, zapisuje u svom tajnom duhovnom dnevniku.

Elisabeth je umrla 1914. godine od raka dojke koji je metastazirao, donijevši joj dugu i bolnu smrt, no Felix je posvjedočio kako ju je podnijela smireno i sa slatkoćom. Nedugo nakon njene smrti Felix doznaće za duhovni dnevnik kojeg je Elisabeth na svojoj samrti povjerila sestri da ga uništi.

Dirnut dubokom vjerom zapisanoj na stranicama njena dnevnika i ljubavlju svoje žene Felix Leseur unutar godinu dana se ispovjedio i vratio vjeri.

Da se priča završava ovdje, time da Felix ostat će svojega života provodi u tihom razmatranju ove velike Božje milosti, to bi već samo po sebi bila velika stvar. No dogodilo se nešto posve neočekivano, jer je na stranicama dnevnika jasno pisalo da Elisabeth nije molila samo za ovo obraćenje, nego i da njen suprug jednoga dana postane svećenik.

Devet godina kasnije, stupivši u Red propovjednika, vlč. Leseur proveo je veći dio svoga vremena, sve do svoje smrti 1950. godine, propovijedajući o mističnoj duhovnosti svoje supruge Elisabeth, ljubavi Božjoj koja ga je dotakla preko njene žrtve i time otvarajući kauzu za njezino proglašenje svetom.

Felix je umro 27. veljače 1950. godine, poput svoje žene, u naručju Crkve.

Ovaj potresni intimni dnevnik, duhovni zapis žene koja je gotovo dvadeset pet godina provedla u braku s gorljivim ateistom koji se otvoreno izrugivao njezinoj vjeri pokušavajući je odvratiti od nje, snažno svjedoči o snazi ljubavi, molitve i žrtve te o posvetnoj moći sakramenta braka može u mnogima potaknuti istinsku duhovnu preobrazbu.

NEVEN FAZINIĆ OŽIVLJAVA SJEĆANJA NA LJUDE I DOGAĐAJE SVOGA KRAJA

Ove tekstove je poslao Neven Fazinić, iz Korčule, za prošli broj AM 1/2019, međutim, podijelila sam to na dva dijela. Ovo je drugi dio poslanoga teksta za Stranicu povijesti. Radi se o pismenoj ostavštini njegova strica fr. Andželka Fazinića, gdje opisuje svoja sjećanja na Stepinca. O svemu tome pisao je i Ivan Armanda u svojoj knjizi *Istaknuti hrvatski dominikanci II*, Dubrovnik 2016.

FAZINIĆEVA SJEĆANJA NA STEPINCA

Evo nešto iz pera Ivana Armande koji je objavio biografiju mog strica o. Andželka Fazinića i njegovog prijateljstva s blaženim Alojzijem Stepincom. Možda ovaj prilog osvijetli neku sličicu koja bi se mogla dodati u korist njegova imenovanja svetim.¹

... Pučku školu polazio je u rodnom mjestu, a među njegovim učiteljicama bila je s. Andžela Milinković, koju je upoznao još kao kandidatiku. U novicijat je stupila s Fazinićevom tetom, s. Marijom Dominikom, a kasnije je postala druga časna majka Kongregacije Svetih andela čuvara. Fazinić je više godina bio njezin isповједnik i savjetnik.² Prisjećajući se te redovnice, koju je Stepinac nazivao *mulier fortis*, Fazinić piše: "Bila je stroga, ozbiljna, imponirala mi je i bojao sam se naših susreta. Bila je velika razlika između njezina karaktera i onoga časne majke Imelde Jurić,

blage i skromne žene u kojoj sam gledao svoju majku i osjećao koliko ima za mene mjesta u njezinu srcu. Ona je bila moje sklonište kada nisam dobro razumijevao postupke svoje učiteljice s. Andžele."³

1 LADISLAV ANĐELKO FAZINIĆ (1902. - 1983.), zasluzni dominikanac, glazbenik i spisatelj. UDK 271.2 (497.5) "19" 929 Fazinić, L. A. - Izvorni znanstveni rad, **Ivan Armanda**, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb

2 Usp. Fazinić, Andželko. Moja sjećanja na djelovanje dominikanki u župi Krista Kralja u Trnju. U: Krist Kralj u Trnju. Spomen-monografija o crkvi i župi Krista Kralja u Zagrebu o 100. obljetnici rođenja Ivana Meštrovića (1883. - 1983.). Izd. Kršćanska sadašnjost i Župni ured Krista Kralja. Zagreb, 1983., str. 131-132.

3 Fazinić, A. Moja sjećanja na djelovanje dominikanki u župi Krista Kralja u Trnju, (1983.), str. 131.

koje su zavladale svijetom, ubrzo su sustigle i hrvatske dominikance. U većini samostana po Dalmaciji već od 1942. osjećala se oskudica, pa čak i glad...

O bombardiranju samostana u Zagrebu: Kada su počele odjekivati detonacije, utemeljitelj i graditelj zagrebačkoga samostana, Andželko Orlandini rekao je Faziniću kako bi mu bilo žao da im bombe sruše samostan, a Fazinić mu je odgovorio: "Oče, sada mislimo na dušu!"⁴

Slikovito opisujući atmosferu koja je vladala u skloništu, Fazinić kaže: U skloništu samostanske zajednice već su svi na okupu - oko stola, gdje smo jutros izpili malo toplog čaja. Četrnaest nas je. Drugi su s gimnazijalcima, a neki su po poslu vani. Dozvoljeno je redovnicima u skloništu govoriti, ali malo tko govorи. Sva pažnja je na tutanj u zraku ... Čuju se daleko neke eksplozije ... One su sve bliže ... Lica su ozbiljnija, bledja - ljudi šutljiviji, nemirniji, u malom pokretu [...] Provincijal opominje redovnike na dužnosti savjeti. Svak šapuće svoje najmilije molitve i osjeća blizinu Božju ...⁵

Ubrzo su anglo-američke bombe pogodile dominikanski samostan u Zagrebu i prouzročile rušenje južnoga dijela, u kojem je bilo improvizirano sklonište, od krova do temelja...

Fazinić se za savjet i pomoć obratio zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu, koji mu je stavio na raspolaganje svoj dvorac u Brezovici. Premda do preseljenja studija u Brezovicu nije došlo, neki profesori i studenti ipak su 31.

4 Fazinić, A. Sjećanja na 22. veljače 1944., str. 1.

5 Fazinić, A. Iz dnevnika jednog preživjelog, (1944.), str. 166.

listopada 1945. morali preseliti u Zagreb... Nakon bombardiranja zagrebačkoga samostana, susretljivošću nadbiskupa Stepinca, dominikanska gimnazija u Zagrebu nastavila je s radom u prostorijama Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa...

Među ostavštinom Andželka Fazinića u Arhivu Hrvatske dominikanske provincije u Zagrebu čuva se njegov kratki rukopis *Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca*.⁶ Fazinić na početku rukopisa ističe kako je bio "vrlo iznenaden" Stepinčevim imenovanjem nadbiskupom jer mu nije bilo poznato da novi nadbiskup ima "pastoralne prakse, a nije bio poznat ni kao intelektualac".⁷ *Stoga Fazinić zaključuje:* Nadbiskup Bauer je svakako bio intelektualac, sposoban nadbiskup i dobar poznavalac prilika svoje nadbiskupije, i dobar poznavalac duše svoga mladog osobnog tajnika, kada je imao hrabrosti da se konačno založi za ovog svojeg nasljednika. Bio sam tada član bolske zajednice, i ova smjela odluka nadbiskupa Bauera govorila mi je o nekoj posebnoj vrijednosti ovog svećenika, koju sam naslućivao u fotografiji koju je uz vijest donijela 'Narodna politika'. Toga časa sam poželio da bijednog dana uspostavio neki kontakt s tim čovjekom.

Na ostvarenje te želje, Fazinić nije morao dugo čekati. Naime, rad Konvikta Kažotić, kojemu je Fazinić, kako smo vidjeli, neko vrijeme bio na čelu, zainteresirao je nadbiskupa Stepinca koji je 1935. jednoga dana svojim posjetom Konviku iznenadio dominikance. Tada se Fazinić prvi put susreo s mladim zagrebačkim nadbiskupom.⁸ Susreti su se vjerojatno nastavili za Stepinčevih posjeta dominikanskom samostanu u raznim prigodama, ali ipak nisu ostavljali prostora za bolje upoznavanje dvojice duhovnih velikana. Njihov prvi neposredniji osobni kontakt zbio se krajem svibnja 1941. Tada je Fazinić u pratnji subrata dr. Sibe Budrovića pošao

6 Rukopis broji 11 punih stranica velikoga oblika, a nalazi se u AF, kut. 1, sv. 3. Nastao je 1983. u Rijeci, ali mi nije poznato tko i što je potaknulo Fazinića da zapise uspomene na Stepinca.

7 ¹³AF, kut. 1, sv. 3, Fazinić, Andželko. *Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca*. Rijeka, 1983., rukopis, str. 1.

8 Usp. Fazinić, A. *Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca*, str. 1.

k nadbiskupu, kako bi ga zamolio da ustupi dominikancima nadbiskupijsko zemljište koje se nalazilo u neposrednoj blizini zagrebačkoga samostana, a dominikancima je trebalo za gradnju gimnazijske zgrade. Naime, pokrajinski vijećniči bili su skloni otvaranju gimnazije u zagrebačkom samostanu, ali su taj projekt smatrali neostvarivim, jer bi gimnazija neko vrijeme mogla djelovati u preuređenim prostorijama Konvikta Kažotić, ali bi potom nastale poteškoće budući da bi te prostorije vrlo brzo postale nedostatne. Stoga je pokrajinsko Vijeće odlučilo dati zeleno svjetlo za otvaranje gimnazije jedino ako se pronađe zemljište za gradnju školske zgrade.⁹

Stavljen u takav položaj, Fazinić je pošao k Stepincu, a tijek i ishod susreta sam je ovako opisao: Zagreb, nadbiskupija je posjedovala veliki teren sa sjeverne strane Željezničarske kolonije do Maksimirске ceste. Jedan dio toga terena već smo koristili za nogometno igralište naših kruničara. To je bilo najprikladnije rješenje za našu stvar. Ali trebalo ga je dobiti od Nadbiskupa, koji opet za to treba mišljenje Kaptola. Rješenje gimnazije u Zagrebu bilo je sada u rukama Nadbiskupa. Poznavajući njegovu revnost za Božju stvar uvjeravao sam provincijala Posinkovića da

će nam Nadbiskup dati teren. Ali Posinković je htio sigurne dokaze. Otišao sam u Zagreb i sa o. Šibom posjetio Nadbiskupa. Iznio sam mu naš plan s prvom kat. gimnazijom za srednjoškolce u Zagrebu i koje bi značenje ona imala u smislu odgoja kat. intelektualaca i utjecaja na roditelje, a za sve to on mora biti kao nadbiskup i te kako zainteresiran. Rekao sam mu da od njega ne tražimo ni novac ni profesora, ali ipak bez njega naše prov. vijeće neće dozvoliti otvaranje gimnazije, jer bez terena taj plan nema perspektive. 'Vi, preuzvišeni - rekoh - imate terena, i to do Željez. kolonije i morate nam ga dati.' Pri tome sam udario šakom po njegovu stolu. Blago me je pogledao i rekao: Hoću! - Upozorio me je da mora tražiti od kaptolskog Nadb. stola 'votum consultivum' i pristanak Sv. Stolice, no to nije isticao kao poteškoću. Nastavili smo razgovor, što nije bilo teško, jer je s o. Sibetom bio stari znanač iz Rima. Nekoliko dana kasnije Nadbiskup nas je obavijestio i o pristanku nadb. stola, time da se vlasništvo terena gruntovno prenese na Provinciju kada Provincija bude gradila gimnazijsku zgradu.¹⁰

Stepinčeva darežljivost omogućila je dominikancima otvaranje gimnazije u zagrebačkom

9 Usp. Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 2.

10 FAZINIĆ, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 2.

samostanu, ali zemljишte gruntovno nikada nije bilo preneseno na dominikance, jer nikada nije došlo do gradnje gimnazijske zgrade. Dapače, zbog anglo-američkog bombardiranja zagrebačkoga samostana, bilo je onemogućeno daljnje održavanje nastave čak i u postojećim privremenim prostorijama. Čitavu stvar ponovno je spasio nadbiskup Stepinac ponudivši Faziniću da gimnazija nastavi s radom u prostorijama Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa na Kaptolu. Tako je, zahvaljujući Stepincu, Dominikanska klasična gimnazija mogla nastaviti s radom i sretno privesti kraju tekuću školsku godinu, koja je ujedno bila posljednja u njezinoj povijesti.¹¹

Sjećajući se posljednjih mjeseci rada Dominikanske klasične gimnazije na zagrebačkom Kaptolu, Fazinić piše: "Za vrijeme velikog odmora đaci su trkali i galamili po kaptolskom trgu. Jednom mi je Nadbiskup rekao kako se na to tuže neki kanonici. 'Ali - reče on - neka dečki malo pomlade ovaj prostor."¹²

U trenutku bombardiranja dominikanskoga samostana u Zagrebu Stepinac se nalazio u Brezovici, no čim je čuo za tragediju, uputio se u Zagreb i stigao na ruševine samostana. Pomočivši se pored tjelesa poginulih dominikanaca i obišavši ruševine, uputio se u bolnicu kako bi posjetio ranjenoga Fazinića. Tješći ga, Stepinac mu je rekao: "Ne bojte se, o. Provincijale, iz srušenog stabla bacit će bujnije i ljepše mladice."¹³

Stepinac je nakon bombardiranja zagrebačkoga samostana ponudio Faziniću i da preživjelu subraću smjesti u nadbiskupski dvorac u Brezovici. Fazinić je prihvatio ponudu i nekoliko dominikanaca smjestilo se тамо, dok je sam provincijal ostao u Zagrebu. Kako bi on i subraća koja su ostala u metropoli imali gdje slaviti Misu i propovijedati narodu, Stepinac je ponudio Faziniću da dominikanci preuzmu upravu kapele Ranjenoga Isusa na Jelačićevom trgu, što je Fazinić također prihvatio.

Dominikanska nazočnost u Brezovici omogućila je Faziniću da češće susreće Stepinca i bolje ga

11 Usp. Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 3.

12 Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 3.

upozna. O tome sam priповједа: Kada je srijedom odlazio nadbiskup na svoj sedmični odmor u Brezovicu, pozvao bi i mene. To je bila prigoda za razgovor i da ga obavijestim o novostima. Nekada je bio tužan, neraspoložen. Jednom sam ga zapitao što mu je. On mi trenutno odgovori: 'Opet odmazde.' Vlast je na napade partizana odgovarala vješanjem taoca. To ga je strahovito boljelo. Pokušavao je spašavati pojedince intervencijama. Kasnije su te intervencije bile opasnije za optužene. U nastavku Fazinić kaže daje i on znao moliti Stepinca da se zauzme za neke zatvorenike. Između ostalih, Stepinac je na Fazinićevu molbu uspio spasiti njegovoga brata Nevenka Fazinića i arhitekta Lavoslava Horvata.

Stepinac je za brezovičkih šetnji pričao Faziniću kako je doveo u Brezovicu bosonoge karmeličanke te ga zamolio da dominikanci preuzmu duhovnu skrb za njih. Fazinić je to prihvatio pa je nadbiskup već 4. lipnja 1944. imenovao Zlatana Plenkovića¹³ prvim duhovnikom sestra karmeličanki u Brezovici. Samom pak Faziniću povjerio je obavljanje prvoga kanonskoga pohoda brezovičkih karmeličanki. Od 27. do 30. prosinca 1944. Fazinić je obavio taj pohod, a zapisnik je 2. siječnja 1945. osobno pregledao i u podpunosti potvrdio nadbiskup Stepinac,

13 Ovdje moram ubaciti jedno svoje sjećanje. Jednom mi je partner Zlatan pričao kako se zatekao u samostanu u Brezovici, taman pri kraju drugog svjetskog rata. Kako su se Nijemci povlačili, tako su pristizali partizani, a s njima i ruski vojnici. Izveli su ga vani iz samostana s nakanom ga strijeljati. On je zaigrao na kartu svog poznавanja ruskog jezika i odrecitirao im jednu pjesmicu koje se sjećao naizust nekog njihovog poznatog pisca. To ga je spasilo.

izrazivši nadu „da će se uz Božju pomoć sve što je u njemu izneseno savjesno izvršiti.” Od 17. do 19. srpnja iduće godine Fazinić je po Stepinčevoj odluci obavio i drugi kanonski pohod kod sestara karmeličanki. Osim toga, Stepinac je u siječnju 1946. imenovao Fazinića predsjednikom tročlane komisije koja je imala naznačiti prvom izboru samostanske poglavarice sestara karmeličanki u Brezovici. Dana 6. siječnja 1946., nakon što je Fazinić održao kratki nagovor, pod njegovim predsjedanjem obavljen je izbor, a služba prve poglavarice povjerena je s. Regini Tereziji od Isusa Trbljanić.

Posljednja služba vezana uz karmeličanke koju je Stepinac 1. kolovoza 1946. povjerio Faziniću bila je da, u smislu kanonskih odredbi, obavi propisani ispit s Andželom Andlar prije njezinog stupanja u novaštvo.

Još prije početka rata dominikanci su, u skladu s odredbom vrhovnika Reda, Martina Stanislava Gilleta, planirali prenijeti pokrajinski studij iz Dubrovnika u Zagreb ili u Resnik, gdje bi u tom slučaju trebalo izgraditi odgovarajući zgradu. Budući da je rat onemogućio bilo kakvu gradnju, pokrajinski studij ostao je u Dubrovniku. No, kako je ratni požar sve više bjesnio, hrvatski je jug zbog otežane prometne komunikacije sve više padaо u izolaciju. U takvim uvjetima bilo je gotovo nemoguće redovnicima i studentima u dubrovačkom samostanu slati hranu, kojom su iz dana u dan sve više oskudijevali. Stoga su dominikanci ponovno počeli razmisljati o mogućnosti prijenosa studija u Zagreb. Bombardiranje tamošnjega samostana onemoćilo je taj poduhvat te još više otežalo čitavu

stvar. U bezizlaznom stanju provincial Fazinić obratio se za pomoć nadbiskupu Stepincu.¹⁴

Shvativši važnost čitave stvari i težinu stanja u kojem se dominikanci nalaze, Stepinac im je odlučio pomoći, o čemu je provincial Fazinić obavijestio svoju subraču dopisom od 16. svibnja 1944. u kojemu, između ostaloga, kaže: Preuzvišeni je shvatio našu situaciju, dapače je mišljenja da se to pitanje mora hitno rješavati. On mi je ponudio prostorije u svojem dvorcu u Brezovici pa sam danas otisao tamo s njime i s o. Josipom Budrovićem. [...]

Budući da nitko osim Fazinića i Sibe Budrovića, zbog raznih razloga, nije bio sklon prijenosu pokrajinskoga studija u Brezovicu, do toga nije ni došlo. Dana 24. lipnja 1944. navršavala se deseta obljetnica Stepinčevog biskupskog posvećenja. Zbog teških ratnih okolnosti nadbiskup je odbio bilo kakvu izvanjsku proslavu i svečanost. Štoviše, kako bi izbjegao brojne čestitare, otisao je u Brezovicu, a sa sobom je poveo i Fazinića. Znajući za njegov jubilej, Fazinić je već ranije odlučio da će tom prigodom podijeliti Stepincu duhovna dobra Dalmatinske dominikanske provincije. Kada ga Stepinac 24. lipnja pozvao sa sobom u Brezovicu, Faziniću se pružila zgodna prigoda da na svečan način ostvari tu odluku.

Budući da je Stepinac u Brezovici redovito pozivao dominikance da mu se pridruže za ručkom, oni su se i ovoga puta okupili u blagovanicima. Čim je nadbiskup ušao, provincial Fazinić započeo je čitati svečanu povelju kojom mu podjeljuje duhovna dobra Pokrajine te ga ujedno

14 201 Usp. AF, kut. 2, sv. 19, Izvadak iz knjige: Kanonski pohodi Karmela u Brezovici.

202 Usp. AF, kut. 2, sv. 19, Izvadak iz knjige: Kanonski pohodi Karmela u Brezovici.

203 Usp. Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 4 - 5. - AF, kut. 2, sv. 19, Izvadak iz knjige o samostanskim izborima Karmela-Brezovica. - MASUCCI, Giuseppe. Misija u Hrvatskoj. Drinina knjižnica. Madrid, 1967., str. 246.

204 Usp. AF, kut. 1, sv. 5, Nadbiskup Alojzije Stepinac fr. Andelku Faziniću, Zagreb, 1. viii. 1946.

205/198 Usp. AHDP, Spisi Prov., br. 38/44. Fr. Andelko Fazinić očima fr. Andelku Posinkoviću, — fr. Markolinu Knegu i fr. Markolinu Padovanu, Zagreb, 16. svibnja 1944.

fr Andelku Posinkoviću, fr. Markolinu Knegu i fr. Markolinu Radovanu. Zagreb, 16. svibnja

189 Posinkoviću, fr. Markolinu Knegu i fr. Markolinu Radovanu, Zagreb, 16. svibnja. 189 Posinkoviću, fr. Markolinu Knegu i fr. Markolinu Radovanu, Zagreb, 16. svibnja.

proglašava doživotnim dionikom tih dobara. Potom je uručio Stepincu *Spomenicu* u kojoj je ukratko bio prikazan rad dominikanaca u Zagrebačkoj nadbiskupiji u posljednjih deset godina. *Spomenicu*, ukrašenu fotografijama, krasopisom je ispisala dominikanka s. Imakulata Klobučar, a Fazinić ju je dao uvezati u bijelo platno te na naslovnicu zlatnom bojom dao ugravirati grb Dominikanskoga reda i nadbiskupa Stepinca. Osim *Spomenice*, Fazinić je Stepincu predao i sva izdanja *Dominikanske naklade Istina*.

Prisjećajući se tog događaja Fazinić piše: Nadbiskup je bio neobično radostan i kod stola dobro raspoložen. Poslije podne smo se vraćali u Zagreb. Osim šofera bili smo samo Nadbiskup i ja. Bio je neobično razgovorljiv i raspoložen. Kao da je bio sretan što je svoju desetgodišnjicu biskupskega posvećenja sproveo s dominikancima u svome Karmelu. - Kada smo došli u grad želio je vidjeti gdje je naša kuća u Masarykovoj pa je šofer vozio kroz tu ulicu.

U kolovozu 1944. Fazinić je predvodio duhovne vježbe križaricama u Brezovici, čega se također prisjetio u svojim uspomenama na Stepinca: Svako jutro imao sam im Misu i propovijed. Kako

je kroz to vrijeme bio i nadbiskup u Brezovici, htio je prisustvovati Misi i ministrirati mi. Bilo nije vrlo neugodno, ali morao sam ga upozoriti da se dominikanci pobrinu za vino odmah na početku mise. Fazinić se prisjeća i kako ga je Stepinac zajedno sa sveučilišnim profesorom Matijom Belićem poticao da za tisak priredi i objavi duhovne vježbe što ih je 1945. održao zagrebačkim intelektualcima. No, Stepinac je imao i druge planove za Fazinića. U dogovoru sa rektorom Sveučilišta u Zagrebu, nadbiskup mu je ponudio da preuzme službu duhovnika zagrebačkih sveučilištaraca. Fazinić je iznio određene poteškoće i prijedloge u pogledu ponuđene mu službe, ali ju je načelno prihvatio. Nažalost, zbog dolaska komunista na vlast do tog imenovanja nikada nije došlo.¹⁵ Stepinac je ipak 27. prosinca 1945. "na temelju ukazane potrebe, a u vezi s uređivanjem pastoralnog rada u Zagrebu" povjerio Faziniću "vođenje tečajeva za vjersku izobrazbu i duhovnu obnovu za akademsku omladinu".¹⁶

Nedugo nakon što su partizani 8. svibnja 1945. ušli u Zagreb, već 17. svibnja na prevaru su zatvorili nadbiskupa Stepinca. Dok se on nalazio na nepoznatoj adresi, u Zagreb je početkom lipnja stigao Josip Broz, samozvani Tito, i pozvao na razgovor predstavnike klera Zagrebačke nadbiskupije.¹⁷ Među njima je bio i dominikanski provincijal Andelko Fazinić. Kada su ga zbog toga telefonski tražili u zagrebačkom samostanu, on se nalazio u Resniku, pa mu je Mladen Gligo otisao javiti da ga hitno traže s Kapetola. Fazinić se odmah uputio na Kapitol gdje su mu objasnili o čemu je riječ, a potom je pomoćni zagrebački biskup Franjo Salis-Seewis pročitao predstavku kojom će u ime klera pozdraviti Broza. Čuvši njezin tekst, Fazinić se

¹⁵ 208/150 Usp. Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 6.

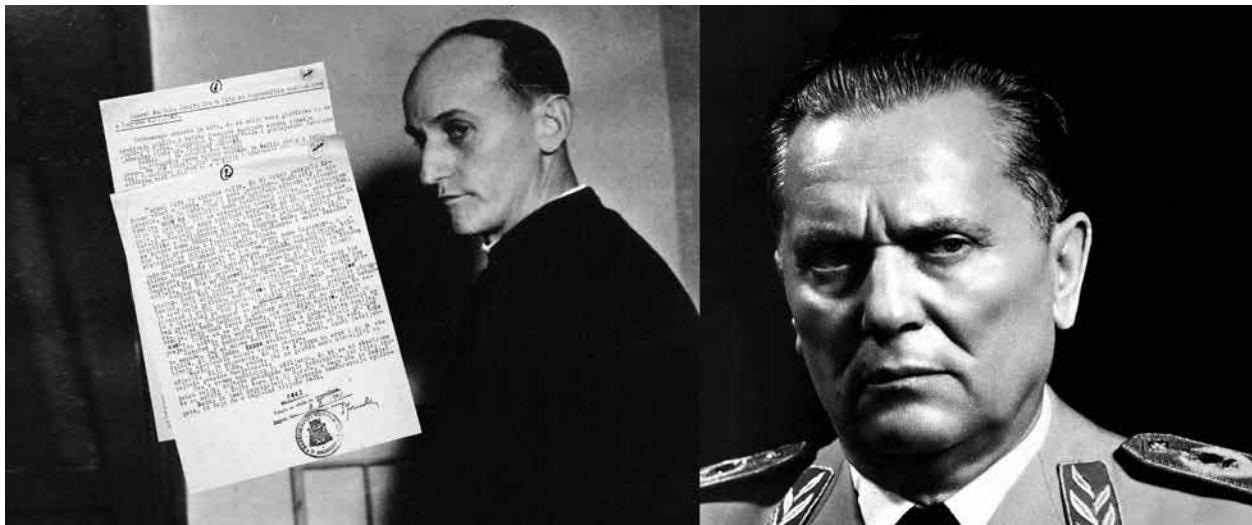
¹⁶ 209/153 Usp. Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 6.

¹⁷ 210/154 Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 5.

¹⁸ 211/155 Usp. Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 7.

¹⁹ 16 AHDP, Spisi Prov., br. 174/45. Nadbiskup Alojzije Stepinac provincijalu fr. Andelku Faziniću, Zagreb, 27. XII. 1945.

²⁰ Usp. AKMADŽA, M. Crkva i država, I. (2008.), str. 35.

nipošto nije složio s predstavkom, za koju je kazao da je bila "prava proskinesis", te je odbio poći Brozu ukoliko se ona ne izmijeni. S njime su se složili i ostali pa je dr. Stjepan Bakšić, prema njihovim sugestijama, sastavio novi tekst predstavke, s kojim su se svi složili, te u popodnevnim satima automobilima pošli na Gornji grad gdje ih je primio Vladimir Bakarić.¹⁸

Nakon razgovora s njime predstavnici klera pošli su Brozu koji ih je primio 2. lipnja 1945. u 19 sati. Osim Fazinića u ime klera Zagrebačke nadbiskupije bili su prisutni: pomoćni zagrebački biskupi Franjo Salis-Seewis i Josip Lach, kanonici Nikola Borić, Stjepan Bakšić i Nikola Kolarek, svećenici Andrija Živković i Mijo Selec, isusovac Karlo Grimm i franjevac Modesto Martinčić.¹⁹

Prisjećajući se toga susreta Fazinić piše: Tito nas je primio u jednoj osrednjoj sobi. Salis-Sevis je pročitao predstavku, u kojoj pored poštovanja vlasti i obećanja lojalnosti bilo je istaknuto da ne govorimo kao kompetentni predstavnici crkvene vlasti, jer je to nadbiskup Stepinac kao zagrebački ordinarij. U predstavci je izražena molba da Nadbiskup bude pušten. Tito službeno odgovorio kako bi želio da Kat. crkva uredi svoje odnose s vlašću dok se još Bugarska nije ujedinila s Jugoslavijom, jer će onda procenat pravoslavaca

prema katolicima biti veći, a on nam govori 'kao Hrvat i katolik'. Poslije službenih govora sjeli smo i Tito je predložio da nastavimo neslužbeno. Poželio je da bi Crkva u Hrvatskoj bila samostalnija prema Vatikanu, objasnio je da ne misli na odjepljenje, već veću samostalnost, tako da bi Zagrebačka nadbiskupija imala primasa. Imao sam dojam da mu je o tome govorio Rittig, ali da ni Titu nije bilo posve jasno zašto bi radi zagrebačkog primasa Crkva u Hrvatskoj bila samostalnija prema Rimu. Pomoćni biskupi su odgovorili Titu da bi na to mogao kompetentno odgovoriti samo nadbiskup. To nije bio jedini slučaj da su pomoćni biskupi isticali svoju nekompetentnost, pa je Tito izjavio da će nadbiskup sutra biti na slobodi. To nas je sve obradovalo, jer je u službenom govoru bio odgovorio da će se nadbiskupu suditi kao svakom građaninu, pa ako bude dokazano da je nevin, on će biti pušten na slobodu. Nadbiskup je sutradan bio na slobodi i Tito ga je pozvao na razgovor.

18 Usp. Fazinić, A. *Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca*, str. 8-9.

19 Usp. Akmadža, M. *Crkva i država, I.* (2008.), str. 35. — Fazinić, A. *Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca*, str. 8-9.

Premda je Broz već sutradan nakon susreta naredio da se Stepinca pusti na slobodu, ta je sloboda bila neprestano ometana i kratkotrajna. Malo prije drugog uhićenja i izvođenja pred sud, Fazinić je posjetio Stepinca. Prisjećajući se posljednjeg susreta sa zagrebačkim nadbiskupom, Fazinić piše: Prije nego sam 1946. oputovao na Generalni Kapitul u Rim posjetio sam Nadbiskupa da ga pozdravim i da mu se ponudim, ako želi nešto poslati ili poručiti. Nije imao ništa posebna, već me je zamolio da pozdravim sv. o. Papu. - Proces je već bio u tijeku. Na procesu se spominjalo njegovo ime i tajnik Salić je priznao na preslušavanju da je primio Lisaka i da je o tome obavijestio Nadbiskupa. Odvažio sam se da zapitam Nadbiskupa da li je to istina. Nadbiskup mi je odgovorio da ga je tajnik obavijestio o nekom posjetu, ali da on nije nikako svjestan da je tajnik spomenuo Lisaka. Pitao sam Nadbiskupa da li misli da bi mogli i njega uhapsiti. Odgovorio mi je negativno. Ipak je do toga došlo. To sam doznao od Pija XII. kada smo ga posjetili u Castel Gandolfu te jedan po jedan kapitularac išao pred Papu, ja sam mu prenio pozdrave Nadbiskupa, a on mi reče: Danas je vaš nadbiskup zatvoren.²⁰

Nakon sramotnog suđenja i nepravedne preude, Stepinac je prevezen u Lepoglavu, gdje su

susreti s njime bili iznimno ograničeni i strogo kontrolirani. Bilo je gotovo nemoguće doći do Stepinca, pa čak i pisano s njime komunicirati. Protok vijesti bio je iznimno ograničen, pa čak i onda kada se radilo o čisto obiteljskim stvarima. To je posebno do izražaja došlo prigodom smrti nadbiskupove majke, koja je preminula 11. prosinca 1947. Saznavši za to, Fazinić je 15. prosinca uputio Stepincu brzojav sućuti, no zatvorska uprava zadržala ga je kod sebe. Znakovito je što je mons. Josip Lach u posjetu od 19. prosinca obavijestio Stepinca daje preminuo šibenski biskup mons. Jeronim Mileta, ali mu nije rekao da mu je preminula majka. Ni zatvorska uprava nije se žurila obavijestiti ga o tome. Službenik koji je morao sastavljati izvještaje o Stepinčevim razgovorima s rijetkim posjetiteljima, u ovom slučaju s biskupom Lachom, 19. prosinca 1947. zapisao je: "Zamjenik upravnika doma tvrdi da Stepincu od strane uprave nije saopćeno da mu je mati umrla, a isto tako mu nije predan ni list dominikanca Fazinića, koji mu je jedini do sada izrazio saučešće povodom smrti njegove majke."

Ipak, Stepincu je u večernjim satima 19. prosinca uručen Fazinićev brzojav sućuti. Zahvaljujući mu na izraženoj sućuti, nadbiskup je poručio Faziniću kako je upravo iz njegovoga brzjava saznao da mu je preminula majka. Istoga dana u svom Liturgijskom kalendaru zabilježio je: "U 9 sati navečer primio sam vijest o smrti majke od p. Fazinića Andjela - datum 15. XII."

Zaključujući svoja sjećanja na Stepinca, Fazinić ističe njegovu asketsku narav i vjernost Bogu te dodaje: On je uvijek radio po najboljoj savjeti. S punim pravom mogao je na sudu reći: Moja je savjest mirna. Zato se možemo nadati da će njegovu svetost jednoga dana i službeno priznati Crkva. Svetost uključuje ljubav prema narodu. Nadbiskup ga nije nikada ostavio, makar da ga je Maček zvao da bježi preko granice, a Tito slao da legalno pode preko granice. Sve je odbio, volio je zatvor nego slobodu izvan svoga naroda. On je naš duhovni i rodoljubni heroj, najsjetlijija nadsrpskog naroda.

20 Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, str. 9.

160 Fazinić, A. Moja sjećanja na nadbiskupa Stepinca, 10.

NAŠI POKOJNICI

s. SUZANA MALEŠ

DOMINIKANKA

25. 05. 1950. – 26. 05. 2019.

U rano nedjeljno jutro, 26. svibnja 2019., neposredno nakon završetka svete mise, prestalo je kucati srce naše drage s. Suzane Maleš. Posljednjih nekoliko dana mogli bismo nazvati bol i patnja. K tome možemo sigurno dodati: bol i patnja življeni u nadi. Uistinu, unatoč teškim liječničkim dijagnozama, s. Suzana se uvijek nadala da bi se to moglo izlijeciti. Bila je sretna što je imala, osim sestara koje su joj pomagale u svemu, i svoju nećakinju dr. Sandru u koju je polagala sve nade da će se za nju zauzeti kod liječnika. Bili su joj dragi posjeti, osobito braće dominikanaca kod kojih je provela gotovo cijeli svoj redovnički život. Posjećivali su je i neki župljani, rodbina, mještani. Unatoč bolima, zadržala je uvijek osmijeh na licu i lijepu riječ za svakoga. Gotovo čitav je svoj redovnički život provela kod braće dominikanaca, gdje je uglavnom bila sakristanka, ali je radila i sve druge poslove koje je trebalo. Tu činjenicu da je pomagala braći dominikancima svi su isticalo. Mogu se neki pitati, zašto je to toliko važno. Pa, jednostavno zato što je ona, dakako, po odredbi svojih redovničkih poglavara,

radilo ono što nam je Dominik ostavio kao amanet: pomagati braći kako bi njihovo propovijedanje bilo što uspješnije. Izrasli smo, dakle, na istom korijenu, Dominiku, koji je svoj život posvetio naviještanju Radosne vijesti i želio da se to

poslanje nastavi, svatko na svoj način, svatko na mjestu gdje ga Providnost odredi. Može se reći da je s. Suzana na tom tragu ostvarivala svoje poslanje, na opće zadovoljstvo Braće, Reda a i cijele naše Kongregacije.

Sprovod s. Suzane

Sprovod s. Suzane Maleš bio je u utorak 28. svibnja 2019. na groblju Mirogoj. Dan je bio divan, sunčan, premda su prognozirali kišu. Osim rodbine, njezinih mještana i župljana župe Kraljice svete krunice, s. Suzanu su na vječni počinak otpratili dominikanska braća i sestre. Gotovo je jednak broj bio braće kao i sestara, što je bilo posebno dirljivo i lijepo za vidjeti, toliko 'bjeline' na

jednom mjestu. Sprovodne je obrede vodio provincijal o. Slavko Slišković, a pogrebni je govor održao o. Alojz Čubelić. On je posebno istaknuo svima dobro poznate vrline s. Suzane, a to su ne-nametljivost, samozatajnost, skromnost, dobrohotnost, uvijek u pozadini, za svakoga je prona-lazila pravu riječ i svakoga slušala i do kraja se s njime suživjela. Ovo je njegov govor u cijelosti:

Govor p. Alojza Čubelića OP, utorak 28. svibnja 2019.

Naša je kultura kroz vjekove promicala samo „uspješne“ ljude, one koji su snažni, koji se „razumiju u stvar“, jake i čvrste, kompetentne i bolje od drugih u svakom pogledu, a uz to i odgovorne. I odista je tako. Svi se mi, htjeli to ili ne priznati, mjerimo i „mjerkamo“ prema drugima, uspoređujemo njihove kreposti i mane i pitamo hoće li na vidjelo izići naše slabosti, kada ispadamo pred drugima smiješni, kad doživljavamo neuspjeh i slično. Nekako prirodno, u konačnici, mislimo, ipak, samo na sebe. A, možda je došlo vrijeme, da mijenjamo ploču, i počnemo učiti od drugih. To su one osobe, koje su tu pokraj nas, a koje nerijetko ne primijetimo da postoje, a koje obavljuju bezbroj poslova za koje mi pretpostavljamo da su obavljeni, kako bismo mogli mi, imenom i prezimenom, nastupiti. Takva je bila sestra Suzana. Samozatajna, skromna, dobrohotna, nemametljiva, uvijek u pozadini, za svakoga je pronalazila pravu riječ i svakoga slušala i do kraja se s njime

suživjela. Je li to Božji dar, ili stvar odgoja, tko li bi znao odgovoriti na to pitanje. Kako god, umjesto nametljivosti i bahatosti, imamo besplatnu promociju služenja, žrtvovanja, vjernosti, i služenja, žrtvovanja, vjernosti. To, što se to ne prepoznae, ili što biramo uvijek lakše puteve, je stvar najčešće komocije ili duhovne lijenosti.

Druga stvar koju bih istaknuo u životu sestre Suzane jest, ono što sam čuo i za neke druge ljude. To je bila žena i redovnica koju se nije moglo, a ne voljeti. Ili, drugim riječima, ona nije bila kadra drugoga mrziti, zato što je svakoga ljubila. Nešto poput Isusa Krista koji nije imao po sebi neprijatelja, ali koji je kao Bog i čovjek bio i ostao kamen spoticanja, ali je bio spremjan umrijeti i darovati sebe za druge, koji je posvetio svoju smrt za sve nas. Od toga trenutka, svaka vrsta umiranja može imati smisao i voditi k punini života. Danas kada se opraštamo od drage sestre Suzane možemo razmisliti o onome čemu može služiti njezina patnja i umiranje, kakav oblik i poticaj može biti da se ono preobrazi i drukčije odražava u našem životu. Sestra Suzana nas svojim osmijehom, radovanjem, strpljivošću i ljubavlju uči onome što je jedino bitno. Skoro bih se usudio reći, da ne treba ni moliti dragoga Boga da je primi u svoje kraljevstvo, jer je bila i jest svjedok i pokazatelj Boga koji ju je primio u svoj zagrljaj i vječnu radost. Zahvalni smo dragom Bogu što smo imali povlasticu živjeti s ovom ženom i redovnicom svetačkih oznaka življenja.

(p. Alojz Čubelić)

Osvrt p. Ante Bobaša na smrt s. Suzane, pročitao je p. Marko Dokoza

Glas koji je bio poznat, sada šuti. Žena, redovnica, koja je uvijek za svakog bila tu, nema je više. Nema više njenog osmijeha, koji je znao ugrijati dušu. Otišla je kući, u okrilje našeg Nebeskog Oca, odakle će nas zagovarat' svojim molitvama.

Što više godinâ imam, sve češće razmišljam o smrti, i sve više shvaćam - koliko je se zapravo ne bojim; ali se bojim smrti onih koji su mi dragi. - Jer, kako će živjeti, kad njih više ne bude?!

Vlastiti 'odlazak' ne boli ni upola, kao 'ostanak'. Vlastita smrt - to je ono kad *odeš*, i više te nema na ovim ulicama, među ovim licima.

Ali smrt naših dragih? - s tom smrću živjeti?!

- kako će, kad boli i kad je teško?!

Kad je u Zagrebu umir'o moj profesor s teološkog fakulteta, stari dobri *Vjekoslav Bajsić*, u njegovoj ga je sobi posjetio tada službujući nadbiskup Zagrebačke nadbiskupije, kard. *Franjo Kuharić*.

Došo je bio, ispovjedit' ga, i podijelit' mu sakramente umirućih.

I kako to biva u svim našim međuljudskim susretima, il' kad nekoga pozdravljamo onako usput, i njega je kard. Kuharić upit' *za zdravlje* - na što mu je *Bajsić* kratko odgovorio, samo

jednom riječju: „*muka*“!

Sjećam se, na *Bajsićevom* sprovodu, na Mirogoju, pričao je ovo sâm *kard. Kuharić*.

Uvijek kad mi je govorit' o muci, o patnji, sjetim se riječi jednog duhovnog pisca koji je to ovako rekao: da „*ništa ne počinje i ne završava, a da nije plaćeno u boli. - Jer, svi smo mi rođeni u bolima drugoga, a umiremo u svojim vlastitim*“.

Ove riječi se tako dobro uklapaju u ono što je s. *Suzana* kroz zadnje mjesece prolazila u svome životu: „*muka, patnja*“ - i ništa drugo.

Otkako joj se dogodilo da više nije mogla obavljati svoje svagdanje poslove, s. *Suzana* se iz naše samostanske zajednice na Koloniji preselila u svoju sestarsku kuću, u samostan dominikanici u Trnju.

Svi smo se molili za njezino ozdravljenje, a jučer ujutro - umrla je s. *Suzana*, u teškim mukama.

- Kad je '78., negdje kraj Rima umoren od „Crvenih brigada“ talijanski političar *Aldo Moro*, *papa Pavao VI.* je tada na njegovom sprovodu rekao: „*O Bože, Gospodaru života i smrti... - Ti nisi uslišao naše molitve, dok smo Te molili za ovog mirnog i nedužnog čovjeka*“.

Ovo isto mogli bismo i mi danas ponoviti, predbacujući Bogu - što nije uslišao naše molitve, što nije ozdravio s. *Suzanu* - i vratio nam je opet!

Kad čitamo riječi iz Evandjela, i kad razmišljamo o životu i djelu našega Spasitelja Isusa, vidimo da nema sve uvijek sretan završetak. Ne bude sve onako, kako bismo to mi ljudi htjeli.

Onaj tko traži, uvijek ne nalazi, i ne dobiva uvijek onaj koji moli; a neka vrata na koja koliko god netko kucao, ne otvaraju se.

Isusovo obećanje iz Evandjela, ne vrijedi baš za sve ono što mi od Njega očekujemo; ne vrijedi za sve naše želje i željice. Jer Božje misli, nisu naše misli, i Božji puti nisu naši puti.

Kako reče jedan suvremenih teolog: *Bog neće ispuniti sve naše želje, ali svoja obećanja - hoće, sigurno!*

Kad razmišljam o smrti, utjehu nalazim u našoj kršćanskoj vjeri, koja me uči da 'smrt nije

ono čovjekovo najgore i najteže. Smrt je Božji dar nama, i kraj svakoj oskudici i boli.

Onoga dana kad se rodimo, Bog svakome od nas pošalje Andđela da zajedno s nama korača kroz život, da nas vodi i prati.

- A onda, kad naše patnje postanu preteške da bismo ih sami ponijeli, Andeo nas tad uzme za ruku i povede u zemlju, gdje zvijezde neprolazno sjaju... (George R. R. Martin)

MISA ZADUŠNICA

Nakon sprovoda bila je misa zadušnica u sa-mostanskoj kapeli bl. Ozane. Misno je slavlje, uz nazočnost braće dominikanaca i domaćeg župnika vlč. Ivana Filipčića, predvodio o. Iko Mateljan. On se u uvodu istaknuo kako je „s. Suzana je bila osoba divnog susreta. Ohrabrvala je ožalošćene, ohrabrvala bolesne, uvijek je jačala druge da s više povjerenja u milost Očevu idu naprijed. Puno je vremena provela na oltaru, na oltaru u crkvama gdje je bila i uređivala i ljepotom svjedočila Božju ljepotu. Njezini aranžmani bili su aranžmani i za vrijeme i za vječnost. Hvala joj na tom daru ljepote. Sigurna je da će njezina duša naći svoj mir u Bogu u kojega je istinski vjerovala. Ta vjera je bila nastavak one vjere koju je dobila u svojoj kući, koju je dobila u svojoj župi, koju je dobila u svojoj redovničkoj

zajednici i to je potvrđivala do zadnjeg dana svog života. Pa stoga i mi postajemo, sve to više, puni vjere, nade i ljubavi da naša s. Suzana Mara sada uživa u okrilju Nebeskoga Oca, jer je kroz svoje krštenje i svoje zavjete ostala upisana u dlan Očeve ruke.“

Umjesto propovijedi s. Slavka je u kratkim crtama opisala životni tijek s. Suzane.

Evo nas ponovno ovdje, na istom zadatku, na ispråciju u vječnost još jedne naše sestre. Prije nešto više od mjesec i po dana oprštali smo se od s. Emilije Ajdučić, a sada, evo, od njezine kolegice, s. Suzane Maleš. Smijemo se pitati: dokle Gospodine, dokle će se tako nesmiljeno smanjivati naš broj? I s. Suzana ode u punoj snazi, mogla je još i htjela raditi, biti korisna, biti s nama. Ali, možda je ipak bolje da ništa ne pitamo niti koga prozivamo. Već sama činjenica da nam je ovozemaljski, ljudski život darovan, govori za sebe: da je prolazan, da ima na zemlji svoj početak i svršetak. Da ima svoje vrijeme za rast i napredak, za susrete i rastanke, za radosti i tuge. Sve je to bilo sadržano i u ovom dragom biću koje smo zvali s. Suzana Maleš. Pa, krenimo od njenog početka.

Rođena je 25. svibnja 1950. u mjestu Gljev, kod Sinja, od oca Antuna i majke Ane rođ. Poljak. Najstarija je od petero djece svojih roditelja (dvije kćeri i tri sina: Mara, Iva, Milan, Luka, Branko). Dok su ostala braće i sestra izabrali život u braku, Mara je čula glas nebeskog Zaručnika koji ju je pozvao u svoj dom, u svoju službu, da mu bude suradnica u naviještanju kraljevstva nebeskoga. I mlada Mara nije oklijevala, nije se pitala što će za to dobiti, ni kako će ostaviti roditelje i braću. Nije pitala ni hoće li Zaručnikov dom odgovarati njenim mladenačkim snovima i željama. Jednostavno je, poput prvih učenika,

ostavila sve i pošla za Njim. Isusov je zov očito ražario i njeno mlado srce. Bilo je to prije 50, odnosno, 53 godine. Ove, naime, godine, točnije, u petak, slavi 50. obljetnicu redovništva, no, njezin je hod za Isusom započeo već tri godine ranije. Kako je to bilo, sama je pričala prije nekoliko dana. Kad je, naime njezin tadašnji župnik, fra Medvid pitao djevojčice koja bi htjela ići u samostan, među brojnim podignutim rukama bila je i njezina. „I ja bih pošla u časne!“ – izrekla je jasno i glasno. Ova, naoko djetinja odluka bila je neopoziva. A bilo joj je tek 16 godina. Ubrzo je krenula s još nekim vršnjakinjama u Korčulu, jer je željela postati sestra dominikanka. Ta joj se želja ostvarila već 1967. kada je započela novicijat. Prve je zavjete položila 1969.

Već kao mlada sestra dobila je zaduženje sakristanke u crkvi sv. Nikole, u Korčuli, kod dominikanaca. Tu je počela razvijati svoj talent lijepog kićenja oltara i uređenja crkve. Taj će je posao pratiti doslovno do kraja života.

Nakon sv. Nikole u Korčuli, dobila je novu župu i samostan sv. Dominika u Dubrovniku. Godine 1984. dolazi u Zagreb, opet kod dominikanaca, u Kontakovu, gdje ostaje do 1990. Onda je premještena u naš samostan gdje je radila kao odgojiteljica u dječjem vrtiću, odnosno jaslicama. Koliko je u tom poslu svima prirasla srcu dokaz su brojni roditelji koji je se i danas rado

sjećaju, pišu joj, ili pozdravljaju preko drugih sestara.

Godine 1995. ponovno se vraća u Kontakovu, kod braće dominikanaca gdje je ostala sve do prošle godine, kad se teško razboljela.

Kao sakristanka, imala je prigode susretati mnoge ljude. Neki su joj se obraćali, pitali za savjet, tražili da se moli za njih. Tješila ih je kako je znala, ali nakon svakog razgovora upravila bi

Bogu svoju molitvu za njih, neka ih On utješi i pomogne riješiti teškoće na koje nailaze.

Jedan od najdražih susreta u crkvi Kraljice svete krunice, kako sama kaže, bio je kad joj je pristupila jedna djevojka, Vesna, i izrazila želju za samostanom. S. Suzana joj je pokušala otkriti svoju ljubav prema dominikanskom redu, ali se bojala da su možda njezina iskustva nedostatna za ovaj mladi život. Uputila ju je stoga odmah na č. majku. Veza je uspostavljena i nikad više nije prekinuta. Ova mlada djevojka, Vesna, sada je naša draga s. Barbara Bagudić (trenutno priora u Subotici).

I sada, nakon 50 godina redovničkog 'staža', u nedavnom je razgovoru s. Suzana potvrdila da je sretna redovnica, da se nikada nije pokajala što je izabrala taj život. Svjedok tome je osmijeh na licu i vedrina njezinih očiju.

Voljela je svoju rodbinu, roditelje, braću, sestru, i oni su nju voljeli. Najdraže im je bilo kad bi došla na ferije. Tada su se obnavljale drage uspomene iz djetinjstva. Život ih je udaljio kilometarsko i zemljopisno, ali nikada od rodbinske, roditeljske, bratske povezanosti i ljubavi. Sa svima je u dobrim odnosima, ali ju je nedavna bolest najviše vezala uz nećakinju doktoricu Sandru. Često je spominjala kako njoj duguje posebnu zahvalnost za svu njezinu rodbinsku i profesionalnu pažnju i brigu. Sandrinu su ljubav prema teti Suzani primijetili i kolege liječnici i divili su se njezinoj upornosti i brizi. Može se slobodno reći da je nećakinja dr. Sandra bila pravi Božji dar za s. Suzanu. Samo Bog joj može naplatiti i uvratiti za sve što je ovih posljednjih mjeseci učinila za nju. Sigurne smo da će njezina teta Suzana trajno slati blagoslove s neba njoj i njezinoj obitelji.

Može se reći da je s. Suzana cijeli život bila zdrava. Nije imala nikada nekih većih zdravstvenih teškoća. A onda su najprije krenule tegobe s koljenom, nakon čega su slijedile i druge boljetice. I kad nije više mogla obavljati svoju redovitu dužnost kod braće, u Kontakovoju, došla je u svoj (naš) samostan bl. Ozane, gdje je imala trajnu sestrinsku ljubav i skrb. No, još uvijek nije smatrala da je njezino zdravstveno

stanje tako kritično. Nadala se da će to proći i ona će se ponovno vratiti na svoj posao. Međutim, zločudna je bolest počela sve više napredovati i ubrzo je postala ozbiljna prijetnja životu. No, unatoč tome, s. Suzana se nije htjela predati. Borila se i tražila pomoć od neba i zemlje da joj se barem malo smanje bolovi.

Koliko god to zvučalo čudno, s. Suzana je uvihek živjela u nadi: Bog je velik, on može učiniti čudo.

I učinio je: proslavio se po njenoj ustrajnosti u redovničkom životu, po njenom osmijehu, po njenoj revnosti oko uređivanja crkve, i napoljanu, po njenim patnjama. Nada je nije prevarila: pobjeda je izvojevana; u nedjelju 26. svibnja postigla je vječni život, u zagrljaju Presvetoga Trojstva i Kraljice svete krunice, koju je posebno štovala.

Hvala ti, s. Suzana za tu nepobjedinu nadu da je patnja zalog našega spasenja, našega mira i radosti u lijepome nebu. Amen.

SUĆUT

Nekad, kad se zagledam u nebo,
razmišljam, kako će to bit?
Kako će izgledat', kad saznamo
za dan Tvoga ponovnog dolaska?

Hoće li sve bit' kao san,
il' k'o kad se dugo iščekivan Prijatelj
opet vraća svojima!

Umrla je naša s. Suzana (Žuži)
Bila nam je svima radost, a sad nam je tuga
najveća!
Počivala u Ljubavi Božjoj!

p. Anto Bobaš

• Zahvala obitelji Šubarić

(prilikom jednog slavlja)

Od srca hvala na Vašem trudu i ljubavi uloženoj za „lijepu našu crkvu“. Vole Vas i žele Vam puno zdravlja obitelj Šubarić (Marin i Željka)

O mojoj teti Mari

Ja sam je zvala teta Mara, meni je to njezino kršno ime puno više odgovaralo njenoj pojavi i naravi, dok ju je ostatak moje obitelji češće zvao Suzana, ime koje je izabrala kad je pristupila Redu časnih sestara dominikanki.

Moja teta Mara je rođena u malom selu Gljevu; mjesto je to koje se smjestilo u podnožju planine Kamešnice i gdje se nalazi pretežno kamenjar između malo obradive zemlje. Imala je četvero braće i sestara. Bili su jako siromašni i kao što bi moja mati rekla, „nisu bili gladni kruha, ali su svega drugog bili željni.“ Mislim da ih je to obilježilo za cijeli život kao i njihov stav o hrani, a posebno tetu Maru.

Najranija moja sjećanja o teti su upravo o hrani i mojoj težini: „Joj, kako si mršava. Pogledaj kako je mala Marija (moja susjeda koja je bila iste dobi kao i ja) lipa i debela!“ - iako je Marija, po svim standardima medicinske struke bila pretilo dijete, u očima moje tete je bila baš kako treba. Tako je bilo svake godine. Moju braću je to zabavljalo i jedva su čekali da dođe teta Mara i iznese svoje viđenje o ljepoti i zdravlju. Svaku je priliku koristila da me nečim nahrani. Iako

mi je bila pomalo, prema mom dječjem shvaćanju, dosadna s tim svim hranjenjem, voljela sam biti u njezinoj blizini. Smirivalo me njezino blago i uvijek lagano nasmiješeno lice te bijela „švorska“ haljina. Znala je da mi moji roditelji ne mogu priuštiti odlazak na more pa bi me, kad god je mogla, vodila sa sobom. Zanimljivo, obožavala je more iako nije bila baš dobar plivač, ja sam je zezala da idemo na „moćkanje“. Žao mi je bilo što sam je rijetko viđala jer je dolazila samo ljeti, a i tada je dane godišnjeg odmora trebala rasporediti na posjete i druženje s mnogobrojnom rodbinom.

S 18 godina sam prvi put došla u Zagreb na prijemni ispit za upis na fakultet. Meni, koja sam odrasla na selu i pohađala školu u malom provincijskom gradiću, odlazak u veliki grad i to potpuno sama je bio jako stresan. Na kolodvoru me je dočekalo ono smireno i blago lice tete Mare koje sam tako voljela u djetinjstvu i odmah mi je bilo lakše. Dan prije mog prijemnog na Medicinskom fakultetu smo provele u molitvi i duboko vjerujem da sam, zahvaljujući Božjoj milosti i providnosti, te molitvama tete Mare, položila tako težak prijemni ispit i upisala se na faks među velikom konkurencijom iz cijele Hrvatske.

Počela sam živjeti u studentskom domu i svaki slobodan vikend bi navratila u samostan na Borongaju gdje je ona služila. Dok bi ona stvarala prekrasne cvjetne aranžmane u crkvi, ja bih sjedila u klupi te joj prepričavala događaje koji su mi se desili na faksu i u domu, povjeravala sam joj se kad mi je bilo teško, tražila od nje savjet, pogotovo kad sam imala neke probleme. Bila mi je kao druga majka.

Ponekad bi se družile u samostanskoj blagovaonici gdje je s ostalim časnim sestrama (s. Alfonsom i s. Zdravkom) komentirala moje oblačenje, nakit, frizuru. Raspitivale su se za aktualne trendove u modi, ponašanju ondašnje mladeži, načinu zabave, izlascima. Ja bih im svako malo servirala neko malo avangardnije modno izdanje pa su se one iščudjavale i komentirale

moju odjeću i frizuru. To nas je sve zabavljalo i stvarno sam uživala tamo dolaziti.

Nakon završenog faksa sam počela raditi, imala samu puno obaveza i dežurstva, te više nisam tako često navraćala. Međutim, ona je svaki tjedan nazvala da provjeri kako sam, da li mi je teško i da li dovoljno jedem (to obavezno!). Ona je bila oslonac na koji sam uvijek mogla računati. I zbog toga mi je (iako sam liječnik) bilo teško shvatljivo da se najednom teško razboljela i da ona sada treba nečiju pomoć. Nakon operacije

i kemoterapije, činilo se da se sve donekle vraća u „normalu.“ Nažalost, bolest se ipak vratila i to takvom silinom da joj je u kratkom roku uzela život. Jako mi nedostaje, često je se sjetim, ponkad uhvatim samu sebe da čekam da za vikend nazove i da mi ozbiljnim glasom zaprijeti da moram više jesti.

Pokoj vječni uz dragog Boga, draga moja tete, uvijek ćeš mi biti u srcu!

Nećakinja Sandra

NEDOVRSNA PRIČA S. SUZANE MALEŠ

U utorak 21. svibnja 2019. zamolila sam s. Suzanu da mi kaže nešto o sebi, budući da uskoro slavi 50. obljetnicu redovništva. Premda vidno izmučena bolovima, pričala mi je, koliko je mogla. Nastavak je trebao biti slijedeći dan, ali, nažalost, bolovi joj nisu dopuštali sjećanje na minule događaje. Zato sam ovo njenog kazivanja nazvala Nedovršena priča.

AM: s. Suzana reci nešto o sebi, gdje si rođena, kako je proteklo tvoje djetinjstvo?

s. Suzana: Rođena sam 25. svibnja 1950. u mjestu Gljev, kod Sinja, od oca Antuna i majke Ane rođ. Poljak. Najstarija sam od petero djece svojih roditelja. Bile smo dvije kćeri, Iva i ja, tri su brata: Milan, Luka i Branko. Sestra mi se udala, braća pooženili. Ja sam, eto izabrala redovnički život.

AM: Kako je to bilo, tko te uputio na samostan i to baš dominikanski?

s. Suzana: Pa, eto, redovito sam išla u crkvu. To je onda bilo normalno. Nikada se nije izostavila nedjeljna misa, a rado sam išla i na vjeronauk. Jednom je župnik fra Medvid pitao nas djevojčice, koja bi željela poći u samostan. Puno nas je diglo ruke u zrak i javljale se: „Ja, ja, ja...“ Među njima sam bila i ja. Ambiciozno sam podigla ruku i nadglasala druge: „I ja bi u samostan! I ja bi bila časna!“ Ni sama ne znam zašto sam to tako sigurno izgovorila i zaželjela. Ali ova je moja odluka bila neopoziva. Već su prije mene

otisle u samostan sestara dominikanki Pera (s. Beata) Zebić, Mara (s. Andrijana) Zebić i Mara (s. Kristina) Maleš. To mi je, nekako, dalo snagu – pa zašto ne bih i ja išla.

AM: Jesu li i druge djevojčice, koje su se javila održale riječ?

s. Suzana: Pa, neke jesu. Sa mnom su se oduševile za samostan Pava (s. Fidelis) Jagnjić i Luca (s. Alma) Milanović. A bile su i druge već tamo. Tako, kad sam došla u našu kuću maticu u Korčulu, nisam se osjećala sama, jer su sa mnom bile i moje mještanke, susjede i prijateljice.

Novicijat sam započela 1967 i trajao je dvije godine. Učiteljica novicijata nam je bila s. Marija Kulonja, a pomagale su joj s. Elvira Hrženjak i s. Dominika Loch.

Ovo je vrijeme prošlo relativno brzo. Bila je to možda najveća grupa novakinja, mislim 15, iz svih krajeva. Nisu sve ustrajale, neke su napustile samostan, a neke su već umrle. Imale smo određeno vrijeme za studij, za molitvu i dnevne dužnosti na kojima smo se sve izmjenjivale, da naučimo svaki posao. Nije nedostajalo ni igre, pjesme i šale. Sestrinska ljubav je bila na visini. Jedna drugu je bodrila, razveseljavala, osobito ako bi koja 'svanula pokisnuta'. Redovitu nam je pouku imao p. Alfonzo Eterovića, OP i č. učiteljica s. Marija Kulonja. Bila bi preduga priča kad bi iznijela sve dogodovštine kojih je bilo svakoga dana.

AM: Sve je to trajalo do prvih zavjeta, a onda, gdje je bio tvoj prvi 'let'?

s. Suzana: Dobro si to rekla. Svaka se od nas, poput mladih ptica, spremala na samostalan, prvi let. Ja sam već u novicijatu dobila je zaduženje sakristanke u crkvi sv. Nikole, u Korčuli, i sve ostalo što je braći dominikancima bilo potrebno. Tada su tu bila samo dvojica: p. Alfonzo Eterović i fr. Gabrijel Posavec. Taj će me posao sakristanke pratiti doslovno cijeli život.

Nakon sv. Nikole u Korčuli, dobila sam premjehstaj u župu i samostan sv. Dominika u Dubrovniku. Više se sestara izmijenilo sa mnom kod braće. Sjećam se s. Salezije Porobija i s. Agneze Ivković. Ja sam tu ostala 7 godina.

AM: Opet seoba, ali sada 'ptica' ima jača krila pa kreće na sjever, zar ne?

s. Suzana: Točno, nakon Dubrovnika dolazim u Zagreb, opet kod dominikanaca, u Kontakovu. Onda sam 5 godina bila u našem samostanu bl. Ozane, gdje sam radila kao odgojiteljica u dječjem vrtiću. To je bilo sasvim novo polje rada. Draga su mi bila djeca. I o tome bih mogla puno pričati, kako o djeci, tako i o njihovim roditeljima, ali ostavimo to za drugi put.

AM: I onda slijedi ponovni odlazak u Kontakovu, kod braće dominikanaca.

s. Suzana: Tako je. Ovdje u Zagrebu, u Kontakovoj se izmijenilo više sestara s kojima sam radila: s. Alfonza, s. Metoda, s. Antonina, s. Severina, s. Ivica, s. Edita. Ja sam uglavnom bila sakristanka, ali sam pomagala sestrama i u drugim poslovima, gdje god je trebalo.

AM: Kao sakristanka sigurno si imala prigode susretati mnoge ljude. Možeš li neke posebno istaknuti.

s. Suzana: Istina je, mnogi su mi se ljudi obraćali, pitali za kakav savjet, tražili da se molim za njih. Često puta sam se osjetila preslabaa da mogu slušati njihove jade i pomoći im barem donekle. Tješila sam ih kako sam znala, ali nakon svakog razgovora najčešće sam upravila svoju molitvu Bogu, neka ih On utješi i pomogne riješiti

teškoće na koje nailaze.

Jedan od najdražih susreta u crkvi Kraljice svete krunice bio je kad mi je pristupila jedna djevojka, Vesna, i izrazila želju za samostanom. Pokušala sam joj otkriti ljepotu dominikanskog poziva i poslanja. No, bojala sam se da je to nedostatno za jedno mlado stvorenje. Uputila sam je stoga odmah na č. majku. Veza je uspostavljena i nikad više nije prekinuta. Ova mlada djevojka Vesna sada je naša draga s. Barbara Bagudić (trenutno priora u Subotici).

AM: I sada, nakon 50 godina redovničkog 'staža', jesli li još sretna redovnica?

s. Suzana: Ne znam na koji se način izražava da je netko sretan. Ali mislim da je dovoljno da sam još tu (ha, ha). Nikada se nisam pokajala što sam odabrala redovnički život. Bilo je teškoća, pa to je normalno, ali ništa me nije moglo pokolebiti niti promijeniti moju prvotnu odluku i zanos. To je milost Božja, sigurna sam da to nisam zaslužila. Netko se za mene molio. Možda najviše moji roditelji.

AM: Kad već spominješ roditelje, jesli li u vezi i sa svojom braćom? Posjećujete li se međusobno?

s. Suzana: Uvijek smo ostali povezani, i onda kad su nam roditelji bili živi, kao i sada kad ih više nema. Najdraže nam je kad nam se poklope godišnji pa možemo biti opet svi zajedno. Tada obnavljamo uspomene iz djetinjstva, prepričavamo svaki svoje dogodovštine s kojima se sada srećemo. Život nas je udaljio kilometarsko i zemljopisno, ali nikada od rodbinske, roditeljske, bratske povezanosti i ljubavi. Baš sam sa svima u jako dobrim odnosima. Jedan mi je brat. Luka, u Francuskoj. Oženio se Francuskinjom, pa mu djeca ne znaju hrvatski. To mi je žao, jer ne mogu s njima komunicirati. Ali, važno je da su oni sretni. Sa sestrom sam, Ivom, možda, nešto više povezana, osobito zbog njezine kćeri Sandre koja je liječnica i puno mi je pomogla kad god mi je nešto trebalo, osobito ovih zadnjih mjeseci. Neka joj sam Bog plati i nagradi je. Mogu slobodno reći da je nećakinja Sandra pravi Božji dar za mene, a vjerujem i drugima.

AM: Kome se najradije moliš? Imaš li kojeg posebnog sveca?

s. Suzana: Najviše se molim Gospi i to Kraljici svete krunice. Posebno sam je zavoljela od kako sam u toj župi koja nosi njezino ime. Dok sam kitila i uređivala oko nje, razgovarala sam s njom baš onako, od srca. To mi je bilo posebno! Vidjet ćeš tu u mojoj ladici koliko imam krunica. Ljudi su mi najviše poklanjali krunice. To mi je bilo najdraže, od svuda bi mi donosili. Ali me to i obvezivalo da se za njih molim. Nastojala sam to izvršiti barem jednom Zdravo Marijom. Rado se utječem i Milosrdnom Isusu, pa našim dominikanskim svećima, a u zadnje vrijeme posebno vapijem papi sv. Ivanu Pavlu II. On zna najbolje kako je to kad jako, jako boli...

AM: Je li ti koja od sestara ostala posebno u sjećanju?

s. Suzana: Sa svim sam sestrama bila uvijek u dobrim odnosima. Slagale smo se i pomagale jedna drugoj koliko smo mogle. Nekad je to bilo teže, nekad lakše. Život je takav! Ali me najviše pogodila nenadana, prerana smrt s. Severine Divković, s kojom sam također neko vrijeme živjela u Kontakovoj. Bile smo kolegice iz novicijata, dobro smo se razumjele. Inače, nisam se nikada ni na koga posebno vezala. Nisam imala vremena za to, Bogu hvala!

AM: Što bi poručila sestrama, osobito mladima?

s. Suzana: Neka se ne boje teškoća na koje svaki čovjek nailazi u životu. Neka se čvrsto drže Gospodina, s Njim se sve lakše nositi i podnositi. A najsigurniji put do ustrajnosti je poniznost. Kad smo ponizni onda lakše Bogu prepuštamo sve uspjehe i neuspjehe, slabosti i mane, svoje i tude. A ništa ne ide bez molitve. Ona je ključ koja otvara sva vrata, Božja i ljudska.

Tu je završio naš razgovor, uz obećanje da ćemo nastaviti drugi put, jer, kako reče, „mogla bih još puno toga ispričati, kad mi bude malo lakše.“

Taj trenutak, nažalost, nije dočekala, zato je ovaj razgovor naslovjen Nedovršena priča.

Razgovor vodila s. Slavka Sente,
21. svibnja 2019.

JANJA MARTINOVIĆ, rođ. Lukanović 1927. – 2019.

– majka naših sestara Zlatke, Ane Marije i Janje –

Hvala, draga naša mama – bile su riječi koje su izgovarala, suznih očiju, brojna djeca mame Janje Martinović, opraštajući se od nje u subotu 18. svibnja, na novom groblju u Straži, kraj Tuzle. Janja Martinović, rođena je 17. rujna 1927. u selu Straža, župa Breške, a sada Dragunja, kod Tuzle. Kao mlada djevojka udala se za mještanina Ivu Martinovića, s

kojim je u braku imala dvanaestero djece. Troje je umrlo u ranoj djetinjoj dobi, ostalo ih je devetero, pet kćeri i četiri sina. Dok je otac Ivo kratko vrijeme radio u rudniku, ali uglavnom na skromnom obiteljskom gospodarstvu, majka je Janja, kako se ono kaže, držala tri ugla kuće. Bila je vješta svakom poslu. Osobito je znala šivati, plesti, tkati. Povrh svega je brižno odgajala svoju djecu, da budu dobra, poštena, da se međusobno vole i potpomažu. Jednako je tako pazila da budu uredni. Sama je tkala platno od kojeg je onda šivala za njih odijela. Bila je to zdrava tkanina u kojoj se lako podnose ljetne vrućine, a još lakše žestoke zime kakve znaju biti u Bosni.

I sama odgojena u kršćanskoj obitelji, Janja je svoju vjeru prenosila na svoju djecu. Neizostavna je bila svakodnevna zajednička molitva. Nije

onda čudno da su u toj brojnoj, kršćanskoj obitelji nikla čak četiri duhovna zvanja: sin Franjo je svećenik i član franjevačke provincije Bosne Srebrenе, trenutno je župnik u župi sv. Ante Padovanskog u Drijenči, u BH, a tri kćeri otišle su u redovnice, dominikanke (s. Zlatka, s. Ana-Marija i s. Janja).

No, idila zajedničkog obiteljskog života pomalo je nestajala kako su djeca odrastala. Svatko je sebi gradio dom daleko od rodne grude. Malo po malo ostadoše roditelji sami. Nakon muževljeve smrti, majka Janja, iako ima mnogobrojnu djecu, ostala je par godina sama u kući. Međutim, kako joj se zdravlje pogoršavalo, premda uz veliku tugu, morala je i ona napustiti svoju kuću i omiljeni kraj. Zbog bolesti, nije više mogla živjeti sama, pa je došla kod svoje kćeri u samostan sestara dominikanki u Zagreb. Premda joj je bilo teško rastati se od svoga doma i svoga kraja, za njezinu je djecu to bilo blagoslovno. Bila je zbrinuta, mogli su je posjećivati i sami se češće sastajati kod nje. Povodom proslave njezina 90. rođendana, 2017. okupili su se kod nje svi sinovi i kćeri i njihove obitelji u znak zahvale Bogu za brojne milosti i

dobročinstva što ih je Bog iskazao cijeloj obitelji. Posebno je to bila molitva i zahvala za mamu Janju i njezinih 90 godina života. Inače, majka Janja je u svoje molitve danomice uključivala svu svoju djecu i unučad.

Preminula je u četvrtak 16. svibnja u samostanu sestara dominikanki u Zagrebu, u 92. godini života. Pokopana je u rodnom mjestu, Straža, u BiH. Sprovodne je obrede vodio župnik vlc. Marinko Mrkonjić, a misu zadušnicu definitor provincije Bosne Srebrenе fra Zdravko Dadić. Na sprovodu i misi sudjelovalo je 25 svećenika franjevaca, dominikanaca i dijecezanskih. Na vječni su počinak majku Janju ispratile sestre dominikanke, sestre Kćeri Božje Ljubavi, mnogobrojna rodbina, prijatelji, znanci i mještani.

Fra Zdravko je u svojoj propovijedi naglasio kako majka Janja „pripada onoj generaciji Majki koje su za svoju obitelj tražile blagoslov od

Onoga koji blagoslov daje. Da bi izdržale cijeli tjedan raditi teške poslove i hraniti svoju djecu, nedjeljom su golih koljena i do tri puta obilazile oko crkve. To je bila hrana za njihovu dušu. Začuđujuće su isijavale iz svoga života božansku mirnoću.“ Potom je propovjednik istaknuo kako je za vjernika tjelesna smrt samo prijelaz iz ovoga prolaznoga života u vječni zagrljaj Oca nebeskoga. „To će biti za sve nas veliko iznenađenje, stanje blaženosti, vječne i neprolazne sreće. Zato se isplati vjerovati, ljubiti i živjeti. Isus Krist je naše spasenje, naš život i naše uskrsnuće.“ Svoj je nagovor fra Zdravko zaključio zahvalom majci Janji na njezinoj ljubavi prema životu. „Rodila si i odgojila devetero djeco, četvoro od njih živi život Bogu posvećenih osoba, to nikako ne bi mogli bez majke čiji je život, proživljena vjera i upravo ta proživljena vjera neka ti donese blagi mir u Gospodinu.“

MISA ZADUŠNICA

(Propovijed fra Zdravka Dadića, OFM, definitora Provincije)

Oče gvardijane fra Mario, preč. dekane Bono, vlc. župniče Marinko, draga braćo franjevci, svećenici, časne sestre, rodbino, draga djeco počojne Janje osobito dragi brate fra Franjo, časne sestre, s. Zlatka, s. Anamarija, s. Janjo, Dragice i Ružo, sinovi Jozo, Mijo i Anto, dragi puće Božji! Sve Vas lijepo pozdravljam.

U ime Provincije Bosne Srebrenе, provincija-
la fra Joze Marinčića, Uprave provincije i svoje

osobno ime želim Vam, izraziti iskrenu bratsku sućut kao i svim članovima obitelji pokojne Janje.

Kada umire Majka u obitelji teško je nama razumjeti osjećaje onih za koje je cijeli život kučalo majčino srce. Mogu to biti lijepe riječi utjehe, nade i podrške, ali nikada te riječi ne mogu reći ono što je život ove žene i majke značio u obitelji.

Ipak, radeći godinama s ljudima uvijek sam pokušavao dijeliti radost ali i žalost kada umire

neki od članova obitelji. To činim i sada izražavajući iskrenu sućut i suojećanje s onima u kojima struji majčinska ljubav. Ma gdje da sam susretao, i bilo kad, Majku neke obitelji, uvijek sam doživio čudesan i radostan osmjeh na licu, jer svaka majka ima drugo ime LJUBAV. Uvijek je to izraz lica s kojega u pozadini života stoji povijest životnih križeva i poteškoća, ali i radosti.

Janja pripada onoj generaciji Majki koje su za svoju obitelj tražile blagoslov od onoga koji blagoslov daje. Da bi izdržale cijeli tjedan raditi teške poslove i hraniti svoju djecu, nedjeljom su golih koljena i do tri puta obilazile oko crkve. To je bila hrana za njihovu dušu. Kad sam bio mlađi nisam to razumio i pitao se, zašto Bogu trebaju krvava koljena naših majki. Kako sam rastao, shvatio sam da to ne treba Bogu, nego njima da izdrže nositi životni križ. Začuđujuće su isijavale iz svoga života božansku mirnoću.

Danas na ovom ispraćaju drage majke Janje, želim Vam u ovom razmišljanju, izreći par utješnih riječi i progovoriti o našoj vjeri koja ima nadu u uskrsnuću mrtvih. Tu vjeru je živjela pokojna Janja. Mi vjernici vjerujemo i znamo: smrt nije svršetak i konac svega, ona je samo svršetak ove zbilje ovdje na zemlji i početak vječnoga života u Gospodinu. Za vjernika smrt je samo prijelaz iz ovoga prolaznoga života u vječni zagrljaj Oca nebeskoga. To će biti za sve nas veliko iznenadeće, stanje blaženosti, vječne i neprolazne sreće. Zato se isplati vjerovati, ljubiti i živjeti. Isus Krist je naše spasenje, naš život i naše uskrsnuće.

Uistinu draga braćo i sestre, naš se život odvija između dvije obale: ove vremenite i one vječne...

Smrt je stoga, samo prijelaz preko mosta koji povezuje dvije obale... ali odlučuje o vječnosti...

Svršetak je to kratkoga dana našega života. I početak vječnoga dana bez zore i mraka u vječnom veselju.

Sv. Pavao piše: „...što oko čovječe nije vidjelo i uho nije čulo i čovjeku ne pada na pamet: to Bog pripravi onima koji ga ljube!“ (1 Kor 2, 9). Mi ne tugujemo za svojim pokojnjima kao oni koji nemaju nade, jer mi znamo: Tvojim vjernima se ovaj život ne oduzima nego samo mijenja na bolje. Isus će reći: „Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene neće umrijeti nikada. Krist je ovim riječima htio reći: Ovim sadašnjim životom život ne svršava, nego stvarno započinje...“

„Neka se ne uznemiruje vaše srce! Vjerujte u Boga i u me vjerujte! U kući Oca mojega ima mnogo stanova. Inače zar bih vam rekao: Idem pripraviti vam mjesto! Kad odem i pripravim vam mjesto, vratiću se da vas uzmem k sebi i da i vi budete gdje sam ja!“ (Iv 14,1-2).

Svi mi u životu imamo svojih problema i bri-ga, nevolja i muka. Isus i nama poručuje: Ne-mojte plakati! Ohrabrite se, donosim vam utje-hu! Nisam vas zaboravio. Znam dobro da vam nije lako, da imate previše teških i kalvarijskih dana i da vas pogađaju križevi života.

Niste sami, ja sam s vama u svakom trenutku života, u svim uspjesima i neuspjesima. Ne-mojte plakati nad svojom nemoći i slabostima; ja sam veći od vašega srca. Nemojte plakati nad ranama što su vam ih drugi zadali, jer ja mogu iscijeliti sve vaše rane, sve vaše bolesti! Pouzdaj-te se u mene! Nemojte očajavati, nemojte klonuti! Počnite živjeti novim životom! Ustanite i povjerujte u život! Sve će biti dobro!

Janjo hvala ti na ljubavi prema životu, rodila si i odgojila devetero djeco, četvoro od njih živi život Bogu posvećenih osoba, to nikako ne bi mogli bez majke čiji je život, proživljena vjera i upravo ta proživljena vjera neka ti donese blagi mir u Gospodinu.

Pokoj vječni...

(definitör Provincije, fra Zdravko Dadić, OFM)

Kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski uputio je fra Frani Martinoviću i cijeloj ožalošćenoj rodbini izraze kršćanske sućuti, te poželio „.... neka Uskrsli Gospodin udijeli utjehu vjere jer nam je zajamčio svojim uskrsnućem život vječni i uskrsnuće mrtvih.“

Nadbiskupov dopis pročitao je dekan tuzlanskog dekanata preč. Bono Tomić.

NADBISKUP VRHBOSANSKI
ARCHIEPISCOPUS VRHBOSNENSIS

Sarajevo, 17. svibnja 2019.

Velečasni gospodin
Fra Franjo Martinović, župnik
Župa sv. Ante Pad. – Drijenča
115.HVO brigade 68
BiH – 75245 Šibenska

Dragi brate Misniče fra Franjo!

Primio sam tužnu vijest da Vam je majka Janja umrla. Tim povodom upućujem Tebi i cijeloj ožalošćenoj rodbini najiskrenije izraze kršćanske sućuti.

Iako imam običaj poći na sprovod roditeljima svećenika, ipak ne mogu doći jer sam na putu izvan BiH, zato sam zamolio dekana preč Bonu Tomića da u moje ime uzme učešća i u slavlju Mise i na sprovodnim obredima.

Dušu pokojne majke Janje zajedno s Vama molitvom preporučam dobrom i milosrdnom Bogu da je zagrli svojom Božanskom ljubavlju i obasja vječnim svjetлом.

Vama ožalošćenima neka Uskrsli Gospodin udijeli utjehu vjere jer nam je zajamčio svojim uskrsnućem život vječni i uskrsnuće mrtvih.

Sve od srca pozdravljam i aa sve zazivam obilje Božjeg blagoslova .

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

ARCHIEPISCOPUS VRHBOSNENSIS

Zahvalu u ime cijele obitelji, izrekao je fra Franjo, sin pokojne Janje:

ZAHVALA

U ime naše obitelji, želim reći samo par riječi: Zahvaljujem se prvo dragom Bogu za dar plodna života naše majke, bake, prabake. Hvala Bogu i na ovom zajedništvu.

Hvala predvoditelju misnog slavlja, hvala župniku vlč. Marinku i svim svećenicima....

Hvala svima vama koji ste danas ovdje s nama u molitvi.

Hvala Zajednici sestara Dominikanki na čelu sa Č. M. Katarinom, posebno veliko hvala nji-hovoj Zagrebačkoj zajednici na čelu s priorom s. Marinom, koje su rado prihvatali našu majku, koja je tu provela svoje zadnje tri godine života.

Hvala mojoj sestri Mari, s. Ani-Mariji, koja je dan i noć bdjela uz svoju majku.

Hvala svima koji su na bilo koji način pomagali da naša majka lakše nosi svoj životni križ.

Hvala svima koji su nam izrazili svoju ljudsku i kršćansku sućut.

Hvala našoj dragoj majci za svako dobro djelo koje je činila i tako svjedočila svoju čvrstu vjeru. A, nije joj bilo lako. Cijeli joj je život bio težak, počevši od njezinog djetinjstva, pa u plodnom kršćanskem braku sa svojim Ivom

rodila dvanaestoro djece, podigla i odgojila u materijalnoj oskudici. A, posebno se namučila ovih zadnjih godina noseći strpljivo svoje bolesti i svoje godine. Uvijek s krunicom u rukama, moleći Boga i Nebesku Majku za svoju djecu ali i za druge ljude. Majko, iskrena ti hvala. Neka ti je laka ova naša gruda. Neka te dragi Bog obilno nagradi za svako djelo ljubavi i dobrote. Pokoj vječni daruj joj Gospodine...

fra Franjo Martinović

Moja Baka

Rado se sjećam svog ranog djetinjstva. Te dane sam najviše provodila u krugu obitelji. Mnogo je lijepih a i značajnih trenutaka koji su u mene izgradili u ženu i majku koja sam danas. Pa tako uspomene i lijepi trenutci provedeni sa mojom bakom.

Moja baka, mama od moga tate, zvala se Janka. Preminula je prije mjesec dana u 92. godini života. To je bila dobra, tiha i povučena žena. Ali kad bi progovorila njen glas bi bio čvrst, jasan i samouvjeren. Baka je nosila bijele haljine tj. nošnju. Nošnja je u to vrijeme bila svakodnevna odjeća kod starijih u selu. Najviše su mi se u sjećanje urezale miris i bjelina te odjeće.

Moja Baka je živjela u kući do naše sa dvořištem punim ruža i ostalog cvijeća. Za rođendan bih se uvijek radovala tim ružama koje mi je baka poklanjala. Raznovrsni mirisi cvijeća i voća iz bakinog dvorišta pomiješani mirisom svježe ispečene pogače ili pite širili su se putem kojim smo prolazili.

Voljela je kuhati, spremati marmelade, spremati zimnicu, da ugosti svakoga tko dođe i da njena kuća uvijek mirise na domaćinsku. Ljutila bi se ako bi netko otišao bez kave ili bilo čega posluženog iz njene kuće. Djeci je uvijek dijelila čokolade i bombone i bila uporna u tome. A pored toga iz bakine kuće je svakodnevno kroz

poluočvoren prozor ujutro, u podne i navečer dopirala molitva. Moj tata je živio u Austriji, a i ostala njena djeca, tetke i stričevi, živjeli su ili u Austriji ili u Hrvatskoj. Kada bi znala da dolaze kući svakog bi dočekivala pred vratima sa krušnicom u ruci.

Kako je živjela tako nas je i napustila, tiho, u molitvi, u krugu svoje obitelji. Živjela je tiho i povučeno, ali ostavila je veliki trag za sobom, kako na mene i moju obitelj tako i na svoju dječku, unučad i prunučad, a mislim i na svakog tko ju je poznavao.

Sa ljubavlju i ponosom pričati ću o velikoj ženi kojoj život nije bio lak ali ga je živjela dobrostočno i tiho, u vjeri i molitvi.

unuka Slađana Pivać

ANA NOVINA

1933. – 2019.

- baka s. Ivane Pavle -

Ana Novina, rođena Sipović rođena je 03.05.1933. u Setušu blizu Siska kao najstarija od troje djece. Već pokojni brat Josip živio je u Sisku i kako je providnost odredila, supruga mu je preminula, te nisu imali djece. Sestra Milka je kao mlada s mužem otišla u Australiju i još uvek, ona i njezine dvije kćeri s obiteljima žive u Sidneyu u Australiji.

Ana se udala za Vladimira Novina iz Moslavine, te su preselili u Zagreb na Kajzericu. No, poplava ih je prisila na promjenu prebivališta, te su izgradili kuću Dupcu i tamo preselili sa svojim sinom jedincem, Marijanom. Ana je radila u tvornici obuće Astra, a Vladimir u INI. No, Vladimir je preminuo od krcinoma glasnica i pluća već 1981. Od tada pa do smrti Ana je kao udovica, ali s obitelji, živjela u prizemlju obiteljske kuće u Dupcu u kojoj je živjela i obitelj njezina sina s troje djece.

Možemo reći da baka nikada nije bila sama, ali nismo ni mi, a nije ni vrt koji je brižno i revno obrađivala. Usput, ako netko zna što je red,

onda je to baka, i ako vam i svi zaborave rođendan, baka neće i ako nitko ne zna koji kolač volite, baka zna i za pravo čudo uvijek je spreman.

Kao sestra, majka, baka i prabaka, ali i kao aktivna i iznimno društvena umirovljenica Ana je s mnogima dijelila svoje talente i vrijeme. Njezina društvenost, možda je najviše došla do izražaja kada je njezina bolest (karcionom debelog crijeva) uznapredovala toliko da je u listopadu 2018. završila u bolnici, a već su je puno prije toga doktori nazivali herojem dok je godinama sama tramvajem, s čokoladama za doktore, stizala na kemoterapije u bolnicu.

Od tada baka Ana više nije ustala iz kreveta, ali ostala je dostojanstvena, radovala se svakog posjeti i kako je sama govorila, to joj je puno značilo, osobito kada je došao svećenik i svih se sjećala. Puštena je na kućnu njegu u siječnju 2019. Možda neobično, ali ako se i znala požaliti na bolove dok je još hodala, kada više nije mogla ustati na svoje noge baka Ana se više nije žalila na bolove, nije se žalila na ništa i sa svime

je bila zadovoljna, govorila je da se to tako mora prihvati.

Kada je završila u bolnici, liječnici i sestre više nisu mogli učiniti ništa, no baka je poživjela još osam mjeseci, to je bila baka Ana, borac i tako ju je Gospodin i nagradio, ali i nas koji smo se za nju brinuli.

Ana Novina je blago usnula u zoru 11. 07. 2019. na sv. Benedikta u 87. godini života. Uistinu znakovito, jer mnoge nam je blagoslove i radosti za koje nismo ni slutili da postoje Gospodin po njoj udijelio. Ispratili smo je 15. 07. 2019.

na groblju Miroševac i euharistijskim slavljem iz župne crkve sv. Pavla apostola u Zagrebu. Sprovodne obrede i euharistiju predvodio je p. Anto Gavrić, OP, u koncelebraciji s p. Matom Bošnjakom, OP i p. Nikolom Stankovićem, SJ i p. Ivanom Šestakom, SJ, profesorima s Fakulteta filozofije i religijskih znanosti. Zahvalni za nju i njezin život ispratili smo je u nadi da je, kako je i ona nas obdarila, i ona na rajskim vratima dočekana neočekivanim blagoslovima i radostima Krista uskrsloga.

s. Ivana Pavla (unuka)

MEDITATIVNI TRENUTAK

Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete!

Život i nije onakav kakvog bismo željeli. Mnoge stvari se događaju suprotno našim očekivanjima. Tu su bolesti i smrti, tu su razilaženja i neslaganja, tu su prekinuti brakovi i sahranjenje ljubavi. Mnogo toga je što nas pritišće, što sve niže obara naš pogled i siše životnu radost. Sve manje veselog smijeha u našim obiteljima i kod naših stolova. Da bi se zaorio smijeh, mladost poseže za čašicom ili nekim drugim opijatom. Zaboravljamo da ništa izvanjsko ne može ozariti naš pogled srećom i zadovoljstvom, ništa vratiti spokoj našem snu. Traži se mnogo više od dobre plaće, skupocjenog parfema ili večernjeg odijela. Tebe trebamo Gospodine, Ti se vrati u naše živote, da „opipamo“ tvoju prisutnost, da se oslonimo na tvoje prijateljstvo i osjetimo sigurnost blizine. Ljudi lutaju okolo sami, nekamo žure i jure, podsvjesno tražeći ono što nemaju, a svijet im to ne može dati.

Nismo uvijek sami, a ipak osjećamo ugriz osamljenosti. Guramo se s drugima na ulici i u kafiću, u crkvi i u kinu, a s malo njih se osjećamo bliski. Sami smo ubili blizinu kad smo dopustili da umre ljubav i milosrđe, razumijevanje

i blagost prema drugima. Za sve dobro i lijepo trebamo se svjesno zauzimati, uvijek iznova pokušavati.

Na koljenima, u razgovoru s Bogom, postižu se nevjerojatne stvari, događaju nam se mala i velika čuda. Za sve nam se boriti ljudskim silama koje graniče s nepobjedivošću, a opet, sve povjeriti topлом Božjem srcu. Ljudske snage duha i Božja očinska ljubav mogu izmijeniti ubojitost pogleda, riječi i djela, ojačati klonule sile, nadahnuti pravu stvar u pravo vrijeme, dati snage u ispitanju čaše boli bez koje nema života ovdje na zemlji. Molitva mijenja srce čovječe, priprema ga da prihvati neizbjježno, da promijeni sve što se ne uklapa u sretni ljudski život, daje mu pronicavost da sagleda bit stvari oko sebe.

Molitva je ono tiho povjerljivo čavrljanje s Bogom, ali i prepirka s Njim kad se s nečim ne mirimo, molitva je povjerenje između dva bića, snaga koja sve pozitivno iz čovjeka poziva na život, aktivira sve darove koje nam je Bog usadio i mlojavoga, bezvoljnoga čovjeka poziva na odvažnost, na promjenu, na budnost.

Besplodna je molitva ljudi koji je shvaćaju kao

izlaz iz svega negativnoga bez muke, bez pokušaja i padova. Potrebna nam je molitva koja nas s nama samima suočava, koja nas mijenja na bolje, izvlači nas iz buke briga i tjeskoba da bismo stali pred Božje lice. U toj molitvenoj šutnji, u riječima Bogu upućenima, izlijevamo sve što nas muči, smeta, ljuti, što strahu daje previše prostora u našem životu.

Bog cjeni našu blizinu, našu otvorenost pred njim, a trenuci pred njim provedeni dar su Bogu i čovjeku. Kroz molitvu iz nas izlazi sve što se u nama slegnulo, a okrenuto je protiv Boga i čovjeka , protiv nas samih.

Kucajte i otvorit će vam se, pitajte i dat će vam se, govori nam Isus. Bog nas ne sili na nešto, on nas moli, on vapi za našom blizinom. Samo traži priliku da nas usreći, da naše srce sobom ispuni. Njegova blizina sve čini drugačijim, sve dobiva drugi smisao, iz svega možemo izići pobednici. Možda se puno toga i ne izmjeni, ali naš odnos se prema svemu sigurno mijenja. Stvari su drugačije kad se promatraju Kristovim pogledom i premišljaju njegovim srcem. Molitva nas dovođi bliže Ocu i pomaže nam pobijediti svoj strah ljubavlju. *Pitajte i dat će vam se, tražite i naći ćete,* uvjerava nas Gospodin! Molitva nas obdaruje blizinom, blizinom s Bogom, s našim bližnjima i sa samim sobom. Blizine su odraz raja u našoj svagdašnjici, one ispunjavaju, one ohrabruju, one nas mijenjaju.

s. Katarina Maglica

ZELENI AGRONOMOV KUTIĆ

s. Maje Karmelete Strižak OP, dipl. ing. agronomije

U ovom broju nema zelenog agronomovog kutića.

Očito je, uslijed velike vrućine, 'presahnuo'. ☺

Očekujemo njegov skori »oporavak«.

RAZBIBRICA

Korisni savjeti i šale

- Doktore, imam problem:
stalno mi zvoni u ušima.
- Pa javi se, možda je ešto važno.

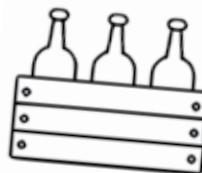
- Koje brdo je kod vas najveće?
– Pa, kod mene je to brdo
veša za peglanje.

Muž i žena spremaju se za izlazak.

Muž pogleda ženu i reče:

- Draga, taj šešir koji si stavila na glavu nije ni malo po mom ukusu!

- Da, znam – odgovori žena – kad bih htjela staviti nešto po tvom ukusu,
morala bih na glavu staviti sanduk pive.

- Kruno, znaš li grad u Hrvatskoj
koji ima tri „lj“?
- Ne znam. Koji je to?
- Trilj!

Blago nama, živimo u zemlji u kojoj
lopove može uhvatiti jedino išjas.

KAKO TRETIRATI UBODE KOMARACA

Mjesto uboda komarca možete namazati sokom aloe vere, čuvarkuće ili limuna, uljem crnog kima, glinom ili istrljati korom banane.

Ubod možete tretirati i sodom bikarbonom, tako da je razrijedite vodom i od nje napravite pastu, nakon čega je spremna za nanošenje na mjesto uboda.

Med može biti dobar lijek i za ublažavanje uboda komarca. Malo meda namazite na mjesto uboda i ostavite da djeluje, nakon čega možete isprati mjesto uboda.

Komarce će otjerati i konzumiranje češnjaka, a pomaže i ulje Neem
koje slovi kao prirodni insekticid.

Leteće napasnike odbija i jabučni ocat. Jednu ili dvije žlice jabučnog octa stavite u pola litre vode i to popijte. Možda će vam biti gorko, no spasit će vas od puno većih briga.

Postoje i biljke koje imaju odbijajuća svojstva za komarce. Među njima su lavanda, citronela, mačja trava... Biljke će vas čuvati od komaraca, a poslužit će i kao ukrasi za vaš dom.

Lavanda je nešto što ljudi vole, a komarci jednostavno mrze. Ako želite da vam ne uzlaze u dom, postavite lavandino ulje kraj prozora.

KRIŽALJKA – OSMOSMJERKA

Cilj je pronaći sve zadane riječi. Zadane riječi pisane su ŠTAMPANIM slovima, dok obična slova ili objašnjavaju zadanu riječ ili vam pomažu da pogodite traženu riječ koju treba naći. Trebate pronaći sve riječi, slova nekih riječi se preklapaju. Slova koja ostaju neiskorištena čine riječ koja je rješenje ove osmosmjerke. Smjer pružanja riječi, kako i sam naziv govori, ide u osam smjera.

.

R	E	L	U	A	T	N	I	C	A	J	I	H	U
I	I	V	A	N	Đ	E	O	N	U	R	B	D	T
R	O	B	A	I	K	A	N	A	V	I	O	O	R
O	T	A	N	N	A	D	R	O	J	R	L	M	E
T	I	L	E	H	U	R	K	V	A	S	O	I	B
A	B	B	I	E	A	Š	E	N	V	E	NJ	N	O
C	A	E	S	M	I	L	U	Č	M	N	A	I	R
I	H	R	O	M	L	D		A	A	A	C	K	A
D	R	T	L	I	E	P	A	S	R	M	I	A	L
E	O	P	U	R	U	Ž	A	R	I	J	N	N	U
A	D	O	U	T	S	O	K	A	J	O	A	K	P
R	R	G	M	O	L	I	T	V	A	S	V	E	A
P	O	Z	A	N	A	D	A	I	T	I	I	A	K
B	K	O	T	O	R	S	K	A	S	P	I	O	Š

ANĐEO
AV MARIJA
bl. MANES
bl. JORDAN
bl. ROBERT Nutter,
prezbiter i mučenik
BOGU REDU NARODU
DOMINIKANKE
Grad u kojem se nalazi grob sv. Oca
Dominika
General Reda Cadore ...
HABIT
KRUH
IKA

JAKOST
Majka svetog oca Dominika,
bl. -----
MIŠKOV
MOLITVA
NADA
OZANA
KOTORSKA
OP (kratica)
ORDO
PAS
PRAEDICATORI
PROUILLE - koljevka reda
RUŽARIJ

ROB
Rodni grad sv. Katarine (14.st)
sv. JOSIP, zaručnik BDM
sv. ---, apostol i evanđelist
(dva puta se pojavljuje)
sv. ALBERT
sv. TOMA
sv. HIJACINT Poljak
sv. papa ___ V (dominikanac)
SAČ (Samostan Andjela Čuvara)
SOL
ŠKAPULAR
TAULER

(Križaljku izradila s. Brigita Šagud)